

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

T: 01 471 22 11
F: 01 471 29 78
E: glavna.pisarna@mors.si
www.mors.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Podpisnik: Katic Andreja 2494717
Izdajatelj: simod-ca-restricted
Številka certifikata: 47F55B4B
Potek veljavnosti: 18. 05. 2020
Čas podpisa: 22. 12. 2017 14:15

Številka: 842-9/2017– 14 –DGZR
Datum: 22.12.2017

OCENA ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA ŽLED

Verzija 1.0

Andreja Katič
ministrica za obrambo

KAZALO

1 UVOD	4
2 SPREJEMLJIVO TVEGANJE ZA ŽLED	6
2.1 Žled, scenariji tveganja in njegove posledice.....	6
2.2 Razvid.....	8
2.3 Sprejemljivo tveganje za žled	10
3 OCENA UPRAVNIH, TEHNIČNIH IN FINANČNIH ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA ŽLED	17
3.1 Ocena tveganja za žled	18
Ocena upravnih zmožnosti	18
3.1.1 Okvir	18
3.1.2 Koordinacija	18
3.1.3 Strokovno znanje	20
3.1.4 Drugi deležniki	22
3.1.5 Obveščanje in komuniciranje	23
Ocena tehničnih zmožnosti.....	25
3.1.6 Metodologija.....	25
3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija	27
Ocena finančnih zmožnosti.....	28
3.1.8 Financiranje	28
3.2 Načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	29
Ocena upravnih zmožnosti	29
9 3.2.1 Koordinacija	29
3.2.2 Strokovno znanje	31
3.2.3 Metodologija	34
3.2.4 Drugi deležniki	35
3.2.5 Obveščanje in komuniciranje	38
Ocena tehničnih zmožnosti.....	39
3.2.6 Oprema.....	39
Ocena finančnih zmožnosti.....	40
3.2.7 Financiranje	40
3.3 Izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	43
Ocena upravnih zmožnosti	43
3.3.1 Strategija/politika/metodologija	43
3.3.2 Koordinacija	45
3.3.3 Strokovno znanje	46
3.3.4 Drugi deležniki	47
3.3.5 Postopki.....	50
3.3.6 Obveščanje in komuniciranje	51
Ocena tehničnih zmožnosti.....	53
3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT	53
3.3.8 Oprema in zaloge	54
3.3.9 Strokovno tehnično znanje	55
Ocena finančnih zmožnosti.....	57
3.3.10 Financiranje	57
4 POVZETEK OCENE	59
4.1 Pristop oblikovanja ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za žled na različnih vsebinskih ravneh	59
4.2 Povzetek ocene	62
5 UGOTOVITVE S POJASNILI	76
6 RAZLAGA POJMOV, KRATIC IN IN KRAJŠAV	82
7 VIRI	84
8 PRILOGE	85
9 EVIDENČNI LIST SPREMEMB, DOPOLNITEV IN POSODOBITEV	86

1 Uvod

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled je izdelana na podlagi Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 14/17).

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je v slovensko zakonodajo leta 2014 najprej prenesla vsebino točke a 6. člena Sklepa št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L št. 347, z dne 20. 12. 2013, str. 924) (v nadaljnjem besedilu: Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite). Točka a 6. člena se navezuje na ocenjevanje tveganj za nesreče, kar v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: RS) poteka od leta 2014 naprej.

Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v točki b 6. člena določa tudi pripravo in izpopolnitev načrtovanja za obvladovanje tveganj na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, v točki c istega člena pa še pripravo ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in roke za poročanje Evropski komisiji. V Sklepu o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je zmožnost obvladovanja tveganj za nesreče opredeljena kot sposobnost države članice ali njenih regij za zmanjšanje tveganj za nesreče, prilagoditev na tveganja ali ublažitev tveganj (vplivov tveganj in/ali verjetnosti nesreč), ugotovljenih v ocenah tveganj za nesreče, na ravni, ki so sprejemljive za posamezno državo članico, torej na opredeljena sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče. Vsebina točke b in zlasti točke c 6. člena Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je bila v slovensko zakonodajo prenešana z novelo Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite na ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in to na podlagi izpopolnjenega načrtovanja ukrepov za obvladovanje tveganj za nesreče za namene preventive in pripravljenosti (v nadaljnjem besedilu: načrtovanje) in izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Iz napisanega izhaja, da so ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, podobno kot v marsikateri državi članici Evropske unije, novost v slovenskem prostoru.

Na podlagi Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je Evropska komisija leta 2015 pripravila Smernice za oceno zmožnosti obvladovanja tveganja (2015/C 261/03; v nadaljnjem besedilu: smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče), katerih namen je državam članicam zagotoviti nezavezujočo celovito in prožno metodologijo, ki naj bi služila kot pomoč pri ocenjevanju zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Novela Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite iz leta 2017 povzema vse ključne vsebine smernice, ki se nanašajo predvsem na vsebino vprašanj, s katerimi se ocenjuje zmožnost obvladovanja tveganj za nesreče na treh področjih in s treh vidikov.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled spada med ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče za celotno območje države oziroma za posamezna območja države, kot je določeno v 2.a členu Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Nosilec izdelave ocene je ministrstvo, pristojno za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami – Ministrstvo za obrambo (v nadaljnjem besedilu: MO) oziroma Uprava RS za zaščito in reševanje (v nadaljnjem besedilu: URSZR).

Žled spada med nesreče, ki lahko povzročijo veliko škodo ter obsežne in vsestranske posledice, kar je pokazala ena zadnjih in obenem doslej največja žledna ujma leta 2014. Najnovejše in kompleksne ugotovitve v zvezi s tveganjem za žled v RS so predstavljene v Oceni tveganja za žled, ki jo je v sodelovanju z drugimi ministrstvi, predvsem z Ministrstvom za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: MOP), Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP) ter Ministrstvom za infrastrukturo (v nadaljnjem besedilu: MZI) leta 2015 izdelala in leta 2016 dopolnila URSZR. Ocena tveganja za žled je lahko poleg drugih dokumentov podlaga za številne aktivnosti na več področjih, predvsem pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za obvladovanje tveganja zaradi žleda za namene preventive in pripravljenosti, izdelavi ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za žled, izdelavi ocen ogroženosti in načrtov zaščite in reševanja ob žledu, razvoju finančnih strategij na področju preventive, ukrepanja, pomoči in odprave posledic žleda, načrtovanju javnih naložb in določitvi prednostnih naložb za zmanjšanje posledic žleda, prostorskem načrtovanju ter ugotavljanju vrzeli in načrtovanju popolnitve in dopolnjevanja sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled vsebuje vse bistvene elemente vsebine, kot jo za ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče določa Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Uvodni del je namenjen predstavitvi in namenu ocene, nato v drugem poglavju sledi najprej del o pojavu žleda ter scenarijem tveganja iz Ocene tveganja za žled. V tem poglavju je predstavljen tudi razvid (v tem primeru gre za štiri področne razvide), kjer so URSZR, MKGP in MZI opredelili najpomembnejše ukrepe za preventivo in pripravljenost, s katerimi bi se lahko obvladovalo ali zmanjševalo tveganje za žled do ravni oziroma vrednosti, ki so opredeljene prek sprejemljivega tveganja za žled. Način oblikovanja sprejemljivega tveganja za žled je v oceni prav tako podrobno predstavljen.

Najpomembnejši del ocene sledi v tretjem poglavju, to je izpolnjen vprašalnik, s katerim so bile ocenjene upravne, tehnične in finančne zmožnosti na področju ocenjevanja tveganja za žled ter načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na žled. Vprašanja so bila, tako kot določa uredba, v celoti in neposredno prevzeta iz smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Sledijo povzetek in ugotovitve te ocene. Ocena se zaključuje z razlago pojmov, kratic in krajšav ter navedbo virov.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled je usklajena z MKGP in MZI. S tema ministrstvoma je URSZR tudi največ sodelovala pri izdelavi ocene. Njihov prispevek je bil zelo pomemben, pravzaprav bistven, pri večini vsebinskih sklopov te ocene.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled je javna.

2 Sprejemljivo tveganje za žled

2.1 Žled, scenariji tveganja in njegove posledice

Ocena tveganja za žled predstavlja vsebinsko podlago za Ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za žled. Ocena tveganja za žled je javno dostopna prek spletnega dostopa: <http://www.sos112.si/slo/page.php?src=os17.htm>.

Razlage žleda kot pojava, scenarijev tveganja, analiz scenarijev tveganja ter ovrednotenje tveganja prek meril tveganja podrobno vsebuje Ocena tveganja za žled. Prva verzija te ocene je bila izdelana leta 2015, druga pa leta 2016.

Razmeroma zanesljivi podatki o preteklih žlednih dogodkih na območju današnje RS obstajajo za obdobje od leta 1890 dalje, še največ podatkov pa je na razpolago za žledne dogodke od sredine sedemdesetih let prejšnjega stoletja dalje. Upoštevajoč vse te podatke so bile največje žledne ujme na območju RS v zadnjem desetletju devetnajstega stoletja, leta 1933, 1952, 1975, 1980, 1985, 1996, 1997 in 2014. Nedvomno je daleč najhujše posledice doslej povzročila žledna ujma leta 2014.

Za potrebe Ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za žled so v Oceni tveganja za žled najpomembnejši scenariji tveganja in pripadajoče analize tveganja, iz katerih so razvidni vplivi na ljudi, gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino, politični in družbeni vplivi, ter verjetnost njihovega pojavljanja.

V Oceni tveganja za žled so bili tako oblikovani štirje različni scenariji tveganja za žled, ki so jim bili za podlago resnični dogodki (žledne ujme) v obdobju med letoma 1975 in 2014. Za vse te žledne ujme, zlasti pa za zadnjo iz leta 2014, so podatki razmeroma podrobni, zato so ti scenariji tveganja razmeroma zanesljivi, isto pa je mogoče trditi tudi za analize tveganja, povezane s temi scenariji tveganja.

Prvi scenarij tveganja vključuje žledne dogodke v letih 1975, 1980, 1984 in 1985. Ti so zajeli tipične žledne pokrajine, največje opustošenje pa je povzročil žled novembra 1980, ki je v Brkinih uničil skoraj pol milijona m³ lesne mase. Skupaj so žledni dogodki, zajeti v prvi scenarij tveganja, uničili več kot 1,1 milijona m³ lesne mase in povzročili precejšnje nevšečnosti elektroenergetski infrastrukturi.

Drugi scenarij tveganja zajema dve skupni dogodkov, med seboj ne vzročno povezanih, ki pa so si sledili drug za drugim. Gre za dve epizodi visokega snega ob koncu leta 1995, ki sta mu v začetku leta 1996 sledili še dve žledni epizodi. Sneg in žled sta takrat prizadela večino države, največ škode je bilo v gozdovih (polomilo je za 680.700 m³ lesne mase) in na elektroenergetski infrastrukturi.

Tretji scenarij tveganja vključuje žled ob koncu januarja in v začetku februarja leta 2014. Gre za eno največjih naravnih nesreč v RS, prav gotovo pa za daleč največjo žledno ujmo do zdaj, ki je povzročila razdejanje v gozdovih in z obsežnimi in dolgotrajnimi prekinitvami oskrbe z električno energijo ter velikimi težavami v prometu precej vplivala tako na življenje ljudi kot na delovanje gospodarstva in družbe kot celote. Življenje je bilo zaradi žleda

marsikje precej ohromljeno, saj niso bile prevozne prometnice, marsikje ni deloval niti železniški promet, ni bilo električne energije itn. Žled je na 601.900 hektarjih uničil 9,3 milijona m³ lesne mase, kar je več kot desetkrat več, kot v do tedaj najhujši žledni ujmi, in v gozdovih povzročil za več kot 214 milijonov evrov škode. Velika škoda je nastala tudi na elektroenergetski in železniški infrastrukturi ter gospodarstvu. Skupna škoda je znašala skoraj 430 milijonov evrov, stroški intervencij pa skoraj 46 milijonov evrov. Žled je po oceni neposredno ali posredno povzročil smrt najmanj 16 ljudi, najmanj 190 pa jih je bilo poškodovanih. Med poškodovanimi je bilo največ pripadnikov gasilskih enot na intervencijah, med mrtvimi pa jih je največ umrlo zaradi delovnih nesreč pri gozdnih opravilih. Na intervencijah je sodelovalo več kot 80.000 pripadnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč in javnih služb, od tega več kot 60.000 gasilcev, kar je zelo veliko. Zaradi kritičnih razmer pri oskrbi z električno energijo je RS prek EU zaprosila tudi za mednarodno pomoč v električnih agregatih. Hitra in učinkovita mednarodna, pa tudi dvostranska pomoč, ki je sledila prošnji in v kateri so sodelovali predvsem gasilci in drugi reševalci iz več evropskih držav, je bila med obsežnejšimi takšnimi intervencijami v Evropi v zadnjih letih.

Četrty scenarij tveganja, ki pomeni scenarij večstranskega tveganja oziroma verižno nesrečo, v celoti vključuje tretji scenarij tveganja, ki pa mu je dodana še doslej daleč največja prenamnožitev podlubnikov (osmerozobega smrekovega lubadarja) v gozdovih, kar gre precej tudi na račun večje ranljivosti gozdov po žledu leta 2014. Scenarij tveganja 4 je pravzaprav še »v teku« in naj bi se nadaljeval vse do leta 2020. Od pojava žleda po letu 2014 do konca septembra 2016 je osmerozobi smrekov lubadar napadel že več kot 3,5 milijona m³ smreke, napovedi pa nakazujejo, da bi se ta številka do leta 2020 lahko povzpela do skoraj 10 milijonov m³. Tako bi zaradi žleda in prenamnožitve podlubnikov v obdobju od leta 2014 do 2020 v RS lahko izgubili 19 milijonov m³ lesne mase. Glede na rezultate analize tveganja bi bili, gledano absolutno, gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino znatno višji (od več kot 475 milijonov evrov pri Scenariju tveganja 3 bi se lahko povišali na več kot 855 milijonov evrov). Število smrtnih žrtev bi se ob uresničitvi tega scenarija tveganja približalo številki 40, število poškodovanih pa bi lahko doseglo številko 335 (gre za oceno, pri čemer pa niso upoštevane lažje poškodbe), predvsem zaradi dodatnega števila mrtvih in zlasti poškodovanih zaradi izvajanja ukrepov za zatiranje podlubnikov v gozdovih. Malce višji bi bili tudi politični in družbeni vplivi.

Verjetnost ponovitve prvih dveh scenarijev tveganja in takšnima scenarijema tveganja podobnih dogodkov je v Oceni tveganja za žled ocenjena na na 30 do 100 let oziroma na od približno 10 do 30 let. Verjetnost za ponovitev Scenarijev tveganja 3 in 4 ocenjena na enkrat na več kot 100 let.

2.2 Razvid

V Sklepu o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v točki b 6. člena Evropska komisija določa izpopolnitev pripravo in izpopolnitev načrtovanja za obvladovanje tveganj na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, ki se naj bi manifestirala prek ustreznega načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na določeno nesrečo, s katerimi se lahko zmanjšuje njene vplive (sem spada tudi zmožnost hitrejše odprave posledic) in/ali verjetnost.

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite tega določila ni neposredno prenesla v nacionalno zakonodajo. Pač pa so v ta namen v uredbi z 18.a členom predpisani razvidi, ki vsebujejo enovit in strnjen pregled ukrepov za preventivo in pripravljenost, z načrtovanjem in izvajanjem katerih se lahko v trajnem oziroma dolgoročnem procesu zmanjšuje vplive (posledice) in/ali verjetnost nesreč do sprejemljivih tveganj za nesreče.

Z razvidi se torej ne posega v vsebino načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost v pristojnosti ministrstev, temveč za vse nesreče pomenijo enovit prikaz ukrepov za preventivo in pripravljenost iz pristojnosti posameznih ministrstev za vse nesreče, s čemer je olajšana tudi sama izdelava ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče.

Razvidi praviloma vsebujejo:

1. naziv nesreče, nosilca, ocenjevalno obdobje,
2. predstavitev, ki vsebuje ukrepe za preventivo in pripravljenost (naziv ukrepov, opis ukrepov, cilje ter prioritete ukrepov),
3. načrtovanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, časovnico ukrepov (roki, faze), sodelovanje javnosti (opis), stroške načrtovanja ukrepov, finančne in materialne vire za načrtovanje ukrepov in prioritete ukrepov,
4. izvajanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, opis izvajanja ukrepov, časovnico izvajanja ukrepov (roki, faze), rezultate izvajanja ukrepov, stroške izvajanja ukrepov, finančne in materialne vire za izvajanje ukrepov in prioritete ukrepov,
5. druge vsebine, ki vsebujejo predvsem nova spoznanja in vrednotenje sprememb.

Parcialne razvide na področju žleda za potrebe te ocene so izdelali URSZR (za področje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami; v nadaljnjem besedilu: VPNDN), MKGP (za področje gozdov) ter dva MZI (za področje železniškega prometa in infrastrukture ter področje elektroenergetske infrastrukture). Pripravljeni so bili torej štiri področni razvidi, identificiranih pa skupno 26 ukrepov za preventivo in pripravljenost. Osem ukrepov oziroma ukrepov na osmih področjih delovanja sistema VPNDN je identificirala URSZR, šest MKGP, preostalih 12 pa MZI, ločeno za področje elektroenergetske infrastrukture (šest ukrepov) ter železniškega prometa in infrastrukture (prav tako šest ukrepov).

Kar se tiče sistema VPNDN, pretežno za ukrepe za pripravljenost, s katerimi bi lahko izboljšali delovanje sistema VPNDN ob žledu. URSZR je identificirala osem ukrepov. Gre za en preventivni ukrep, ki se tiče ozaveščanja prebivalcev, preostali pa predstavljajo ukrepe za izboljšanje pripravljenosti in se tičejo predvsem področij kot so izdelava ocen ogroženosti ter

načrtov zaščite in reševanja, organiziranja, opremljanja in usposabljanja sil za zaščito, reševanje in pomoč ter delovanje centrov za obveščanje, ITK sistemov v sistemu VPNDN in ocenjevanje škode. Z ustreznim delom na teh ukrepih oziroma področjih se lahko še izboljša kakovost zaščite in reševanja ob pojavu žleda, kar je zagotovo dobrodošlo, vendar pa se ne more bistveno vplivati na obseg posledic oziroma zmanjševanje vplivov žleda.

S tega vidika so mnogo pomembnejši ukrepi, zlasti za preventivo, v pristojnosti MZI in MKGP. Na področju elektroenergetike je MZI v sodelovanju s pristojnimi organi identificiralo dva ukrepa za pripravljenost in tri preventivne ukrepe. Medtem ko URSZR ukrepe iz pristojnosti sistema VPNDN ni ocenila z visoko prioriteto, so ukrepi na področju elektroenergetske infrastrukture po prioriteti večinoma ocenjeni z višjo prioriteto. Ukrepi kot so preprečevanje nabiranja žleda na vrveh prenosnih daljnovodov z obratovalnimi ukrepi, povečanje deleža podzemnega omrežja v distribucijskem omrežju ter čimprejšnja obnova poškodovanih elektroenergetskih objektov po žledu, imajo najvišjo prioriteto. S temi ukrepi je mogoče tudi delno zmanjšati vplive zaradi žleda in s tem posledično posledice in škodo, in to ne le na področju elektroenergetike, ampak vzročno tudi na drugih področjih (npr. v gospodarstvu). Poleg tega se lahko posledice bodočih žlednih dogodkov zmanjšujejo tudi s samim razvojem oziroma nadgradnjo elektroenergetskih omrežij, s katerimi se lahko zviša njihova odpornost tudi na žled, čeravno sam razvoj oziroma nadgradnja omrežja tega nima za osnovni cilj. Bodoči razvoj oziroma nadgradnja prenosnega distribucijskega omrežja sta razvidna iz dokumentov kot sta npr. Dolgoročni strateški plan poslovanja javnega podjetja ELES, d. o. o. za obdobje let 2016 do 2020 ter Razvojni načrt prenosnega sistema Republike Slovenije od leta 2017 do leta 2026. Oba dokumenta sta objavljena na spletni strani ELES, d. o. o. (https://www.eles.si/Portals/0/Documents/ELES-Dolgorocni_strateski_plan.pdf, <https://www.eles.si/Portals/0/Publikacije/Razvojni%20nactr%202017-2026.pdf>). Vseeno pa je treba dodati, da se z razvojem in izpopolnjevanjem teh sistemov lahko okrepi njihova odpornost, ob pojavu žleda pa to nujno ne pomeni, da bo zaradi večje odpornosti škoda na elektroenergetskem omrežju nižja.

Na področju železniškega prometa in infrastrukture je bilo identificiranih šest večinoma ožje usmerjenih ukrepov, ki se nanašajo predvsem na ustrežnejše odzivanje Slovenskih železnic ob izrednih dogodkih na železnici. Širše usmerjen ukrep je sanacija obstoječega stanja vozne mreže. V ta ukrep bi lahko umestili tudi sanacijo in prenovo železniške proge med Ljubljano in Kopro, ki je po žledu leta 2014 trajala kar 19 mesecev.

MKGP je štiri ukrepe za preventivo in dva ukrepa za pripravljenost usmerilo predvsem na gozd, to je prostor, kjer je obseg poškodovanih površin velik in obenem prostor, kjer ob pojavu žleda skoraj vedno nastanejo največje škode. Z najvišjo prioriteto je bil ocenjen ukrep, ki ima za cilj povečanje deleža drevesnih vrst, odpornih na poškodbe krošenj in prelome debel zaradi žleda.

Razvidi URSZR (s katerimi so identificirani ukrepi v sistemu VPNDN), MKGP in MZI so v prilogi te ocene.

Področja gozdarstva, železniške in elektroenergetske infrastrukture ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami niso edina (npr. zaznavna škoda ob žledu nastaja npr. tudi na telekomunikacijskih sistemih), kjer je mogoče z izpopolnitvijo načrtovanja in izvajanja

identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost zmanjšati posledice bodočih žlednih dogodkov, so pa najpomembnejša, saj močno vplivajo tudi na ostala področja.

2.3 Sprejemljivo tveganje za žled.

Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče opredeljuje 18.c člen Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Gre za »velikost« posameznega tveganja za nesrečo, ki za državo predstavlja še sprejemljive izgube prek vplivov tveganja in verjetnosti za nesrečo. Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče za državo vsebujejo še sprejemljive/o:

- vplive na ljudi (število mrtvih, število ranjenih ali bolnih, število evakuiranih (trajni ukrep),
- višino škode, kot je določena z gospodarskimi in okoljskimi vplivi in vplivi na kulturno dediščino v ocenah tveganja za posamezne nesreče (ali s posameznimi vsebinami v okviru teh vrst vplivov),
- stopnjo političnih in družbenih vplivov nesreče (ali s posameznih vsebin v okviru vrste teh vplivov, če je tako bolj smiselno),
- verjetnost nesreče, če je mogoče.

Sprejemljiva tveganja za nesreče bi v bistvu morala predstavljati cilj, do katerega naj bi postopno prišli z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so v pristojnosti vseh ministrstev. To pomeni, da brez opredelitve sprejemljivega tveganja za nesreče ni mogoče ustrezno vsebinsko in časovno ustrezno prilagoditi oziroma dolgoročno ustrezno izpopolniti načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, da bi te cilje (zmanjšanje vplivov tveganja in/ali verjetnosti nesreče) lahko dosegli.

Treba je poudariti, da se je sprejemljivo tveganje za žled v tej oceni in tudi nasploh, podobno kot to velja tudi za večino drugih nesreč, za katere so bile že izdelane ocene tveganja za posamezne nesreče, oblikovalo prvič. Njegovo oblikovanje ni upoštevalo vseh strokovnih in drugih podlag in okoliščin, zaradi česar dobljene oziroma oblikovane vrednosti sprejemljivega tveganja za žled niso nujno in v celoti optimalne. Sprejemljivo tveganje za nesrečo ne predstavlja nekih nespremenljivih vrednosti, temveč se lahko obdobjno, zaradi raznih vzrokov, tudi spreminja (praviloma zmanjšuje). Prav tako sprejemljivo tveganje za nesrečo trenutno ne predstavlja neke neobhodne obveznosti, ampak je bolj usmeritev oziroma neobvezujoč cilj vsem, ki lahko na svojem področju z načrtovanjem in izvajanjem ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost prispevajo k temu, da bi bile posledice prihodnjih žlednih dogodkov manjše. Zagotovo pa je treba razmišljati tudi v smeri, da bi vrednostim sprejemljivega tveganja za nesreče morali sčasoma dodati tudi obligatornost njegovega upoštevanja pri obvladovanju tveganja za posamezne nesreče, kar pa bo ne le strokovna, temveč tudi politična odločitev.

Kakšni so vplivi tveganja in verjetnost žleda v RS, je bilo ugotovljeno v Oceni tveganja za žled in sicer prek štirih scenarijev tveganja oziroma v pripadajočih analizah tveganja. Navedeno je zelo strnjeno opisano v poglavju 2.1 te ocene.

Z načrtovanjem in izvajanjem ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost se lahko v odvisnosti od tveganja oziroma nesreče zmanjšujejo tako vplivi tveganja kot verjetnost nesreče. Kar se tiče žleda, njegove verjetnosti ni mogoče zmanjšati, lahko se zmanjšuje le nekatere njegove vplive.

Oblikovanje sprejemljivega tveganja za nesreče je lahko precej raznovrstno. Poskus oblikovanja sprejemljivega tveganja za žled so URSZR, MZI in MKGP izvedli predvsem na podlagi posledic žleda, opisanih v dveh scenarijih tveganja in pripadajočih analizah tveganja v Oceni tveganja za žled ter na podlagi opredelitve in stanja najustreznejših ukrepov za preventivo in pripravljenost, s katerimi je mogoče zmanjšati posledice (vplive) žleda. Kot obodbe za prvo oblikovanje sprejemljivega tveganja za žled pa je bilo določeno obdobje 10 let od zadnjega velikega žlednega dogodka, to je torej obdobje do leta 2024. Gre torej za predpostavko, kakšno bi bilo, ob ustreznem načrtovanju, izpopolnjevanju in izvajanju identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost, predstavljenih v razvidih, sprejemljivo tveganje za žled (samo posledice žleda, saj na verjetnost pojavljanja ni mogoče vplivati), če bi se žledni dogodek leta 2014 v takšni ali podobni intenzivnosti in prostorski razporeditvi pojavil po desetih letih, torej leta 2024. Z drugimi besedami to pomeni, da bi ob ustreznem načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, pojav takšnega žleda, kot se je pojavil leta 2014 (in prenamnožitve podlubnikov, ki je sledila žledni ujmi), leta 2024 »smel« povzročiti posledice (vplive) največ v višini sprejemljivega tveganja za žled in ne hujših.

Na podlagi ugotovljenih oziroma opredeljenih ukrepov za preventivo in pripravljenost, s katerimi je mogoče zmanjšati vplive (posledice) žleda, in ob upoštevanju posledic Scenarija tveganja 3 in Scenarija tveganja 4 v Oceni tveganja za žled sta zlasti MKGP in MZI skušala oceniti, za koliko bi bile manjše določene posledice dveh scenarijev tveganja, če bi se ponovila v obdobju do leta 2024. V preglednici 1 so vsebine, na katerih bi bilo mogoče z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost določene vplive (posledice) žleda zmanjšati. Zadnji stolpec te preglednice prikazuje ocenjeno zmanjšanje posledic glede na oba izhodiščna scenarija tveganja iz Ocene tveganja za žled.

Preglednica 1: Ocenjeno zmanjšanje parcialnih posledic žleda za potrebe oblikovanja sprejemljivega tveganja za žled

Vplivi	Vplivi iz Scenarija tveganja 3 Ocene tveganja za žled (z * označene vrednosti iz Scenarija tveganja 4)	Ocenjeno zmanjšanje posledic v letu 2024 glede na izhodiščna scenarija tveganja
MKGP – področje gozdarstva		
Lesna masa v m ³ , poškodovana zaradi žleda	9.315.525	7.500.000
Škoda (vključno s stroški sanacije)	214.326.536,80 evrov	175.000.000 evrov
Intervencijski stroški MKGP	156.431,68 evrov	128.000 evrov
Ocena dodatnega števila mrtvih zaradi delovnih nesreč v gozdu zaradi odstranjevanja posledic žleda (2014–2015)	14	11
Ocena dodatnega števila poškodovanih zaradi delovnih nesreč v gozdu zaradi odstranjevanja posledic žleda (2014–2015)	62	50
Ocena lesne mase v m ³ , poškodovane zaradi prenamnožitve podlubnikov (2014–2020)*	9.626.647	7.500.000
Ocena dodatnega števila mrtvih zaradi	21–23	16–18

Vplivi	Vplivi iz Scenarija tveganja 3 Ocene tveganja za žled (z * označene vrednosti iz Scenarija tveganja 4)	Ocenjeno zmanjšanje posledic v letu 2024 glede na izhodiščna scenarija tveganja
delovnih nesreč v gozdu zaradi odstranjevanja posledic prenamnožitve podlubnikov (2014–2020)*		
Ocena dodatnega števila poškodovanih zaradi delovnih nesreč v gozdu zaradi odstranjevanja posledic prenamnožitve podlubnikov (2014–2020)*	83–145	65–110
Škoda (vključno s stroški sanacije - ocena)*	379.667.500,00 evrov	290.000.000 evrov
MZI – Področje železniškega prometa in infrastrukture		
Trajanje popolnega "izpada" proge Ljubljana–Koper	1 teden	5 dni
Sanacija proge Ljubljana–Koper do normalnih razmer	19 mesecev	nekaj mesecev
Škoda	40.873.990,01 evrov	30.000.000 evrov
MZI – Področje elektroenergetske infrastrukture		
Število podrtih in poškodovanih drogov	11.775 (od tega 94 na prenosnem omrežju)	10.300 (od tega do 75 na prenosnem omrežju)
Poškodovani daljnovodi v km	1643 (od tega 52 na prenosnem omrežju)	1450 (do tega do 40 na prenosnem omrežju)
Ocena najvišjega števila gospodinjstev/ljudi brez električne energije v enem dnevu	153.400/več kot 300.000	okoli 130.000/več kot 250.000
Trajanje obdobja z največjim izpadom električne energije	1 teden	5–7 dni
Število uporabljenih agregatov	okoli 1100, od tega iz tujine 172	okoli 800
Škoda	80.512,771,11 evrov	70.000.000 evrov
Intervencijski stroški MZI skupaj	25.537.982,56 evrov	21.000.000 evrov

Pri oblikovanju »parcialnih« vrednosti sprejemljivega tveganja za žled ob upoštevanju Scenarija tveganja 3 in delno tudi Scenarija tveganja 4 je bilo ocenjeno, da bi ob ustreznem izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter tudi ob siceršnjem razvoju, zlasti na področju elektroenergetske infrastrukture, do leta 2024 lahko najbolj zmanjšali škodo na področju železnic in nekoliko manj na elektroenergetskem področju. Na področju železnic gre za ocenjeno 25 odstotno znižanje škode. Zmanjšanje škode na prenosnem elektroenergetskem območju je bilo na MZI skupaj z ELES ocenjeno na 20 odstotkov, na distribucijskem omrežju pa po podatkih MZI in Systemskega operaterja distribucijskega omrežja (SODO) na 10 odstotkov. Skupno povprečje zmanjšanja na celotni elektroenergetski infrastrukturi je bilo na MZI ocenjeno na 12 odstotkov, torej na 88 odstotkov posledic, škode in stroškov glede na ugotovljene ob žledu v letu 2014. Posledično bi bilo tudi število gospodinjstev, ljudi in ostalih odjemalcev električne energije za približno enak ali morda za malenkost večji odstotek nižje kot je bilo to ob žledu leta 2014. Škoda v elektrogospodarstvu bi padla iz okoli 80 milijonov na 70 milijonov evrov, škoda na železnicah pa, ob predpostavki,

da je bila sanacija železniške proge med Ljubljano in Koprom v letih 2014 in 2015 kakovostna in da je proga s pripadajočimi sistemi zdaj bolj odporna na žled, kot pred letom 2014, iz 41 na 30 milijonov evrov.

Kar se tiče posledic in škode in stroškov v gozdovih, je bilo ocenjeno, da je zaradi specifičnosti področja (ukrepe morajo izvajati tudi in zlasti zasebni lastniki, ne le država) ustrezne učinke ukrepov teže doseči. Ocenjeno je bilo, da bi tudi slabih 10 odstotno zmanjšanje škode iz naslova načrtovanja in izvajanja identificiranih ukrepov že predstavljalo uspeh. Zaradi nedavnosti žledne ujme iz leta 2014, ki je najbolj poškodovala ali uničila najšibkejša oziroma najranljivejša drevesa in predpostavke, da je njihov delež v gozdovih zdaj nekoliko manjši, je bilo ocenjeno, da bi bila že sama škoda prav tako za slabih 10 odstotkov nižja kot bi bila, če se žled leta 2014 ne bi pojavil. Skupno povprečje zmanjšanja škode v gozdovih je bilo skupaj z MKGP in ZGS ocenjeno na 15 do 20 odstotkov, torej na 80 do 85 odstotkov škode in stroškov glede na ugotovljene ob žledu v letu 2014, kar je bilo tudi upoštevano pri nadaljnjih izračunih. Številčno/vrednostno to pomeni, da bi škoda v gozdovih namesto okroglih 215 milijonov evrov znašala okoli 175 milijonov evrov, poškodovane pa bi bilo okoli 7,5 milijona m³ lesne mase.

Ocenjeno je bilo, da bi se znižala tudi škoda v gospodarstvu in sicer za slabih 15 odstotkov, torej od slabih 43 milijonov na okoli 37 milijonov evrov. Na drugih področjih bistvenega znižanja škode ne bi bilo.

Skupna škoda bi se torej namesto okroglih 430 milijonih evrov ustavila pri številki okoli 363 milijonov evrov.

Kar se tiče stroškov intervencij, je bilo ocenjeno, da bi bili ti stroški lahko za do 20 odstotkov nižji na področju odpravljanja škode v gozdovih, podobno velja tudi za področja, ki jih pokriva MZI. Za okoli 10 odstotkov nižji stroški so bili ocenjeni za področja v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: MNZ), MO, sistema VPNDN (ocenjeno je bilo, da bi bilo število udeležencev intervencije lahko za okoli 10 odstotkov nižje kot leta 2014) ter stroški občin. Na drugih področjih zniževanje stroškov intervencij zaradi obsega delovanja ob nesrečah ni bilo ocenjevano – ocenjeno je bilo, da bistvenih razlik v primerjavi z letom 2014 verjetno ne bi bilo. Iz navedenega izhaja, da bi se stroški intervencij (upoštevajoč tudi dodatne stroške Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGS) iz okroglih 46 milijonov evrov znižali na okoli 40 milijonov evrov.

Seštevek škode in stroškov tako prinese končni znesek 403 milijone evrov, kar je seveda manj (za 15,4 odstotka) kot ob žledu leta 2014, ko je bil ta znesek višji, skoraj 476 milijonov evrov. Če se to vrednost primerja z BDP iz leta 2014, je moč ugotoviti, da ta znesek predstavlja 1,11 odstotka BDP iz leta 2014, kar je torej lahko referenčen podatek za sprejemljivo višino gospodarskih in okoljskih vplivov in vplivov na kulturno dediščino, če bi se žled v podobnem obsegu in intenziteti iz leta 2014 pojavil leta 2024.

Na podlagi ocene prej omenjenih ministrstev o zmanjšanju vpliva žleda na vsebine v prejšnji preglednici so bili nato ocenjeni tudi drugi parametri, ki sestavljajo sprejemljivo tveganje za žled in nato še sprejemljivo tveganje za žled za vse štiri scenarije tveganja iz Ocene tveganja za žled. Izhodišče pri tem sta predstavljala Scenarij tveganja 3 in delno Scenarij tveganja 4 v Oceni tveganja za žled.

Glede na ocenjeno manjšo škodo v gozdovih in manjše število udeležencev intervencij (okoli 10 odstotkov; so bile ocenjene tudi potencialne spremembe v številu mrtvih in poškodovanih. Številke so v splošnem za okoli 15 odstotkov nižje kot dejanske leta 2014 iz Scenarija tveganja 3 in ocenjene glede na Scenarij tveganja 4, predvsem zaradi manjšega števila mrtvih in poškodovanih v delovnih nesrečah v gozdu, povezanih z odstranjevanjem posledic žleda in prenamnožitve podlubnikov, ter manjšega števila poškodovanih gasilcev in drugih predstavnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč (v nadaljnjem besedilu: ZRP).

V zvezi s Scenarijem tveganja 4, kjer je bilo največ pozornosti namenjeno oceni poškodovane in uničene lesne mase zaradi žleda in podlubnikov, je bilo skupaj z MKGP in ZGS ocenjeno, da bi bilo zmanjšanje škode glede na tisto iz Scenarija tveganja 3 nekoliko večje, predvsem zaradi posledic trenutne prenamnožitve podlubnikov po letu 2014, zaradi katere se marsikje v nižinah in v višinah do približno 1000 metrov nadmorske višine zmanjšuje delež smreke v gozdovih. Ocenjeno zmanjšanje škode in posledic v gozdovih je bilo ocenjeno na 20 do 25 odstotkov. Zaradi potencialno manjšega obsega poškodovane lesne mase zaradi žleda (namesto 9,315 milijona m³ je ocena okoli 7,5 milijonov m³) in zaradi že omenjenega manjšega deleža smreke bi potencialni obseg zaradi prenamnožitve podlubnikov poškodovane lesne mase prav tako znašal okoli 7,5 milijonov m³ (v Scenariju tveganja 4 je izhodiščna vrednost več kot 9,6 milijona m³ lesne mase). Iz tega izhahajo tudi nižje številke o škodi v gozdovih (škoda bi se iz 380 milijonov evrov zmanjšala na 290 milijonov evrov), delno pa tudi pri ostalih vplivih. Skupna ocenjena škoda (gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino) je tako v primerjavi z oceno iz Scenarija tveganja 4 (skoraj 856 milijonov evrov) nižja, a še vedno razmeroma velika - okoli 693 milijonov evrov. Razlika znaša 19 odstotkov. Ta vrednost predstavlja 1,91 odstotka BDP iz leta 2014.

Ocenjeno je bilo tudi morebitno zmanjšanje političnih in družbenih vplivov. Ocena je, da ti vplivi ne bi bili bistveno nižji. Še najbolj bi se zmanjšali mednarodni oziroma zunanjepolitični vplivi (po oceni za eno stopnjo, morda celo več), saj bi mednarodno pomoč verjetno potrebovali v bistveno manjšem obsegu ali pa sploh ne, in na delovanje pomembnih infrastrukturnih sistemov, predvsem zaradi manjšega vpliva žleda na delovanje in uporabe interneta, telekomunikacijskih sistemov, uporabe javnih storitev, javnega prometa ter oskrbe oziroma nakupa življenjskih potrebščin. Navedeno velja tako za Scenarij tveganja 3 kot Scenarij tveganja 4. Ob koncu so spremembe političnih in družbenih vplivov razmeroma majhne, pri Scenariju tveganja 3 so se znižale iz 2,64 na 2,39 (kar pa v celoti pomeni nižjo skupno stopnjo političnih in družbenih vplivov (2 namesto 3), pri Scenariju tveganja 4 pa iz 2,86 na 2,61 (sama stopnja se ni spremenila in ostaja 3).

Na podlagi dobljenih rezultatov je bilo ocenjeno tudi sprejemljivo tveganje za žled ob uresničitvi Scenarija tveganja 1 in Scenarija tveganja 2, če bi se žled takšnih razsežnosti, kot so zajete v teh dveh scenarijih tveganja, pojavil v prihodnjih desetih letih. Glede na to, da bi bilo pojavljanje žleda ob uresničitvi teh dveh scenarijev tveganja na manjšem območju in večinoma tudi v manjši debelini kot ob Scenariju tveganja 3, je tudi ocenjeno zmanjšanje škode glede na ocenjeno v Scenarijih tveganja 1 in 2, nekoliko višje, in sicer za 20 do 30 odstotkov. Ocena je, da bi bila glavna škoda v gozdovih in na elektroenergetskem omrežju, na drugih področjih pa bi bila minimalna ali je ne bi bilo. Iz velikosti zmanjšanja škode so bile ocenjene tudi človeške izgube oziroma vpliv na ljudi. Spremembe političnih in družbenih vplivov, ki so bili pri obeh scenarijih tveganja že itak zelo majhni, pa niti niso bile ocenjevane.

Na podlagi vseh razpoložljivih podatkov so bile oblikovane končne vrednosti sprejemljivega tveganja za vse štiri scenarije tveganja iz Ocene tveganja za žled.

Preglednica 2: Ugotovljeni vplivi tveganja in verjetnost nesreče iz Scenarijev tveganja v Oceni tveganja za žled iz leta 2016

	Scenarij tveganja 1	Scenarij tveganja 2	Scenarij tveganja 3	Scenarij tveganja 4
Število mrtvih ljudi	do 5	do 5	16	37–39
Stopnja vpliva	1	1	3	3
Število ranjenih ali bolnih ljudi	do 20	do 15	190	273–335
Stopnja vpliva	2	2	3	4
Število evakuiranih ljudi (trajni ukrep)	0	0	0	0
Stopnja vpliva	/	/	/	/
Gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino/ odstotkov BDP iz leta 2014	od 70 do 100 milijonov evrov (od 0,19 do 0,28 % BDP)	od 50 do 80 milijonov evrov (od 0,14 do 0,22 % BDP)	475.601.800,47 evra (1,31 % BDP)	855.601.800,47 evra (2,36 % BDP)
Stopnja vplivov	1	1	4	4
Vrednost/stopnja političnih in družbenih vplivov	1,06/1	1,06/1	2,64/3	2,86/3
Verjetnost	enkrat na 30 do 50 let	enkrat na 10 do 30 let	enkrat na več kot 100 let	enkrat na več kot 100 let

Preglednica 3: Oblikovano sprejemljivo tveganje za žled ob ponovitvi scenarijev tveganja iz Ocene tveganja za žled do leta 2024

	Scenarij tveganja 1	Scenarij tveganja 2	Scenarij tveganja 3	Scenarij tveganja 4
Število mrtvih ljudi	do 5	do 5	13	29–31
Stopnja vpliva	1	1	3	3
Število ranjenih ali bolnih ljudi	do 15	do 10	160	225–270
Stopnja vpliva	2	1	3	3
Število evakuiranih ljudi	0	0	0	0

	Scenarij tveganja 1	Scenarij tveganja 2	Scenarij tveganja 3	Scenarij tveganja 4
(trajni ukrep)				
Stopnja vpliva	/	/	/	/
Gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino/ odstotkov BDP iz leta 2014	od 50 do 70 milijonov evrov (od 0,14 do 0,19 % BDP)	od 35 do 55 milijonov evrov (od 0,10 do 0,15 % BDP)	403.000.000 evrov (1,11 % BDP)	693.000.000 evrov (1,91 % BDP)
stopnja vplivov	1	1	3	4
Vrednost/stopnja političnih in družbenih vplivov	1,06/1	1,06/1	2,39/2	2,61/3
Verjetnost	enkrat na 30 do 50 let	enkrat na 10 do 30 let	enkrat na več kot 100 let	enkrat na več kot 100 let

Če bi se žledna ujma iz leta 2014 v letu 2024 dejansko ponovila in bi bili njeni vplivi višji od oblikovanega sprejemljivega tveganja za žled iz zgornje preglednice, bi to lahko pomenilo, da niso bili identificirani ustrezni ukrepi za preventivo in pripravljenost ali pa da njihovo načrtovanje in izvajanje ni bilo celovito in ustrezno. Morda pa bi lahko prišli tudi do zaključka, da je bilo sprejemljivo tveganje za žled glede na objektivne zmožnosti oblikovano preoptimistično.

Vrednosti sprejemljivega tveganja za žled bodo na novo opredeljene in ocenjene najpozneje leta 2024, na opisan ali takrat predpisan način.

3 Ocena upravnih, tehničnih in finančnih zmožnosti obvladovanja tveganja za žled

Tretje poglavje ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za žled je njen najobsežnejši in najpomembnejši del. V tem delu ocene država odgovarja na 51 vprašanj, odgovori na ta vprašanja pa opredeljujejo stanje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled iz upravnega, tehničnega in finančnega vidika.

Vprašanja so neposredno prevzeta iz Smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, ki jo je Evropska komisija sprejela avgusta leta 2015.

Pri prvem vsebinskem sklopu, ki zajema ocenjevanje tveganja za žled, je glavnino odgovorov pripravila URSZR kot nosilka Ocene tveganja za žled, pri ostalih dveh vsebinskih sklopih (načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) pa sta bila v veliki meri vključena tudi MKGP in MZI. To je tudi razumljivo, saj ukrepi za preventivo in pripravljenost, ki jih načrtujejo in izvajajo glede na pristojnosti teh dveh ministrstev, lahko največ prispevajo k bodočemu zmanjševanju posledic žleda. Pri pripravi odgovorov so bili upoštevani ukrepi za preventivo in pripravljenost, predstavljeni prek razvidov. Odgovori so pripravljene tako pisno oziroma vsebinsko, obenem pa je podana tudi številčna ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled v zvezi s posameznimi vprašanji in sicer s petimi ravnmi:

n. r. – vprašanje v zvezi z zmožnostjo ni relevantno,

1 – zmožnosti veljajo za relevantne – dejavnosti se še niso pričele (zmožnosti niso ugotovljene),

2 – zmožnosti so ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek,

3 – zmožnosti so bile razvite na ključnih področjih,

4 – zmožnosti so integrirane in se izboljšujejo.

Najslabša ocena v zvezi s posameznim vprašanjem je torej 1, najboljša pa 4, odgovor n. r. pa pomeni, da vprašanje za določeno nesrečo ni relevantno. Višja ocena torej predstavlja boljši rezultat. Obstaja tudi možnost, da se na določena vprašanja ne ali ne more odgovoriti.

Zaradi narave vprašanj so odgovori nanje večinoma splošni in se nanašajo na večino ukrepov za preventivo in pripravljenost, uvrščenih v področne razvide iz prejšnjega poglavja. Kjer pa se vprašanja nanašajo na ožje usmerjene vsebine, so odgovori nanje, če je mogoče, podrobnejši (npr. pri vprašanju v zvezi z ocenjevanjem škode).

Podrobnejših kriterijev, kako ugotoviti oziroma dodeliti oceno ravni odgovora na posamezna vprašanja, Evropska komisija v predmetnih smernicah ni podala. Zato so tako vsebina odgovorov kot dodeljene številčne ravni odgovorov lahko do neke mere oblikovane subjektivno s strani pripravljalcev odgovorov na posamezna vprašanja.

Ocene pa niso podane le za posamezna vprašanja, pač pa tudi po posameznih vsebinskih sklopih, vse do končne ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za žled. Postopek izračuna teh ocen (vrednosti in stopenj) je opisan v poglavju 4.1.

3.1 Ocene tveganja za posamezne nesreče

Ta del vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče.

Ocena upravne zmožnosti

3.1.1 Okvir

Ocene tveganja za posamezne nesreče bi morale biti opredeljene in tvoriti del splošnega okvira.

Vprašanje 1: Ali je ocena tveganja za posamezno nesrečo umeščena v splošni okvir?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je ta okvir pravni ali postopkovni in ali je določen na nacionalni ravni in/ali na ustrezni podnacionalni ravni.

Ocenjevanje tveganj za nesreče v Republiki Sloveniji ima okvir v Uredbi o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS št. 62/14 in 13/17). Ta uredba omogoča izvajanje nalog iz točk a, b in c 6. člena Sklepa št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 924) – v nadaljnjem besedilu: Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.

Okvir je določen predvsem za izvajanje na nacionalni ravni, uredba pa smiselno omogoča ocenjevanje tveganj za nesreče na predpisan način tudi na ustrezni podnacionalni, tudi lokalni ravni, vendar je na slednji ravni neobvezna oziroma opcijaska.

Žled kot nesreča je bil leta 2014 določen v nabor nesreč, za katere se je izdelala predmetna ocena tveganja za posamezno nesrečo, v Uredbi o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14).

Ocena tveganja za žled je bila izdelana jeseni 2015, dopolnjena verzija pa jeseni 2016.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.1 Okvir: 4,00.

3.1.2 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja za nesreče dodeljuje jasne odgovornosti vsem subjektom, ki so vključeni v izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostmi in zmogljivostmi.

Vprašanje 2: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno

nesrečo, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo razdeljene znotraj državne/javne uprave, ali so ta podlaga oziroma ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja ali potrebe in kako so ti obravnavani.

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17) jasno in nedvoumno opredeljuje:

- katere ocene tveganja za posamezne nesreče je treba izdelati (člen 3 in priloga 1) in do kdaj (20. člen),

- zadolžene oziroma imenovane organe (Državni koordinacijski organ za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče (v nadaljnjem besedilu: državni koordinacijski organ), Medresorsko delovno skupino za spremljanje izdelave ocene tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, nosilce, pristojne za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, razvide in ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče, sodelujoče organe, druge sodelujoče) – (členi 3, 4, 5 in 6 Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite),

- naloge organov iz prejšnje alineje (opredeljene v členih 3, 4, 5 in 6 Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite), ki so ustrezne in se ne podvajajo.

Glavni poudarek pri tem vprašanju je opredeliti naloge nosilca in sodelujočih organov pri izdelavi konkretne ocene tveganja za posamezno nesrečo. Kar se tiče ocene tveganja za žled, je nosilec nabor sodelujočih organov in drugih sodelujočih, ki bi lahko sodelovali pri izdelavi Ocene tveganja za žled, oblikoval že pred pričetkom izdelave ocene z Načrtom izdelave Ocene tveganja za žled. Nabor se je med samo izdelavo ocene izkazal kot realen.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 3: Ali so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo dodeljene subjektom, ki so za to najbolj pristojni?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se postopek sodelovanja relevantnih subjektov pri oceni tveganja za posamezno nesrečo in ureditev za zagotavljanje pristojnosti oziroma odgovornosti za obravnavo posameznih tveganj po izdelavi ocene tveganja.

Za nosilca izdelave ocene tveganja za žled je določeno MO, URSZR. Celoten cikel iz 6. člena Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite predvideva izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, izpopolnjevanje načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izdelavo ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče. Za zmanjševanje tveganja je najpomembnejši del izlasti izboljševanje in izpopolnjevanje ukrepov na področju preventive (načrtovanje in izvajanje ukrepov) ter ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganja za nesreče v povezavi s temi ukrepi, iz česar izhaja, da je optimalno, da je nosilec za celoten cikel enoten, to pa je ministrstvo, ki lahko na področjih, za katera je pristojno, najbolj lahko prispeva k obvladovanju tveganja oziroma zmanjšanju vplivov in pogostosti nesreče. Pri določitvi nosilca Ocene tveganja za žled ta pristop ni bil upoštevan.

Ne glede na navedeno je bila Ocena tveganja za žled izdelana ustrezno in je ena bolj kompleksnih ocen tveganja za posamezne nesreče. Vzrok temu je predvsem zadosten,

ustrezen in dovolj kakovosten nabor podatkov, ki jih je bilo mogoče uporabiti pri izdelavi ocene tveganja za žled.

OCENA RAVNI: 3.

Vprašanje 4: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena medsektorska razsežnost tveganja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, če ocenjeno tveganje vključuje medsektorsko razsežnost in več možnih tveganj za nesreče ter v kolikšni meri je to zajeto v opredelitvi scenarijev tveganja. Po potrebi opišite naravo sodelovanja z drugimi organi na nacionalni in/ali ustrezni podnacionalni ravni pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo.

Učinki nesreč se prikazujejo v analizah tveganja. Ocene tveganja za posamezne nesreče vključujejo medresorsko razsežnost nesreče, saj so učinki večine nesreč takšni, da vplivajo na različna področja, ki jih pokrivajo različna ministrstva. Pri žledu je bilo to zaradi kompleksnih učinkov še bolj izraženo. Prednost pri Oceni tveganja za žled je bila, da se je najhujši žled doslej v RS zgodil pred kratkim (leta 2014), zato je bilo na razpolago dovolj različnih in tudi dovolj kakovostnih podatkov.

Scenariji tveganja določajo okvir pojavljanja nesreče. Pri najbolj izrazitih nesrečah je praktično vsak scenarij tveganja bolj ali manj scenarij več mogočih tveganj (npr. pri poplavih se obenem pojavljajo tudi zemeljski plazovi in onesnaženja okolja ipd.).

Pri žledu to velja za vse štiri izdelane scenarije tveganja, zlasti pa še za scenarij tveganja, ki vključuje pojav žleda leta 2014 ter scenarij tveganja, ki poleg žleda v letu 2014 vključuje še prenamnožitev podlubnikov po letu 2014, kar je primer verižne nesreče, ki pa je obenem delno povezana tudi s podnebnimi spremembami, ki omogočajo prenamnožitev podlubnikov.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.2 Koordinacija: 3,67.

3.1.3 Strokovno znanje

Strokovnjaki, ki izdelajo ocene tveganja za posamezne nesreče, bi morali imeti v ta namen potrebne kompetence in odgovornosti ter se predhodno udeležiti ustreznega usposabljanja.

Vprašanje 5: Ali se porazdelitev odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo redno pregleduje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti ali službe sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, kako so določeni/izbrani in katere kompetence se upoštevajo pri porazdeljevanju odgovornosti.

Poleg URSZR kot nosilca so kot sodelujoči organi pri nastajanju Ocene tveganja za žled sodelovali MOP (Agencija RS za okolje; v nadaljnjem besedilu: ARSO), MKGP in MZI. Pri posameznih vsebinah so sodelovali še MNZ, Ministrstvo za finance (v nadaljnjem besedilu: MF), Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake

možnosti, Ministrstvo za kulturo in Ministrstvo za zdravje. Od drugih sodelujočih je treba omeniti predvsem ZGS, Gozdarski inštitut Slovenije, Agencijo za zavarovalni nadzor, Urad RS za makroekonomske analize, Združenje občin Slovenije in občino Postojna.

Največji del nalog s strani sodelujočih organov je bil opravljen s strani MKGP, predvsem zaradi obsežne škode v gozdovih ter tudi zaradi obsežne prenamnožitve podlubnikov po žledu leta 2014.

Sodelujoči organi so bili izbrani na podlagi dejanskih ali fiktivnih posledic scenarijev tveganja.

Ustreznost kompetenc se še ne pregleduje, saj gre za nov proces, vzpostavljen šele leta 2014. Nosilec pa ima vedno možnost, da glede na potrebe ali nove okoliščine razširi nabor sodelujočih organov in drugih sodelujočih, prav tako lahko za potrebe te ocene uporabi tudi dodatni nabor podatkov in informacij. Nosilec in nabor sodelujočih organov se lahko spremeni tudi, če se spremenijo organiziranost in pristojnosti ministrstev in služb v njihovem okviru. Od leta 2014, ko se je pričelo na aktivnostih na področju ocenjevanja tveganj za nesreče, ne glede na manjše organizacijske spremembe ministrstev, pristojnih za graditev, kmetijstvo in okolje, to na operativni ravni še ni bilo potrebno.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 6: Ali so strokovnjaki, ki so zadolženi za oceno tveganja za posamezno nesrečo, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo ustrezne izkušnje pri izdelavi ocen tveganj za nesreče?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je strokovnjakom na voljo usposabljanje, in če da, kakšno, opišite raven izkušenosti strokovnjakov ter strokovno tehnično znanje in orodja, ki so potrebna in se uporabljajo pri izdelavi ocen tveganj za nesreče.

Vprašanje je delno povezano z odgovori na prejšnja vprašanja.

Splošna problematika v zvezi z izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče se je od septembra 2014 do konca leta 2016, pa tudi pozneje, reševala v okviru delovnih sestankov Državnega koordinacijskega organa s sodelujočimi organi. Izvedenih je bilo še več ozko usmerjenih sestankov, praviloma med nosilcem in Državnim koordinacijskim organom. Izveden je bil tudi širši predstavitveni sestanek (v septembru 2014 na Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje URSZR na Igu, takoj po sprejetju pravnih aktov, ki urejajo ocenjevanje tveganj za nesreče). Posebnih tozadevnih izobraževanj se ni izvajalo, delo pa je potekalo tudi na medsebojni izmenjavi sprotih izkušenj vpletenih v izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, tako nosilcev kot nekaterih sodelujočih organov. Vsem so na voljo vse izkušnje, informacije, ki so bile ustvarjene/pridobljene, kakor tudi vsa potrebna gradiva. Rešitev problemov, ki so se pojavili pri posameznih nosilcih, so lahko prevzeli tudi preostali nosilci, če so se z njimi srečali. Skupina ljudi na ministrstvih kot nosilcih in/ali sodelujočih organov (skupaj okoli 40), ki je bila vključena v procese izdelave ocen tveganja za posamezne nesreče, je imela na razpolago kontaktne podatke in tudi izven delovnih sestankov je bila zaradi tega omogočena komunikacija med posameznimi osebami, če je bilo to potrebno. Obveščenost v zvezi s cilji ocene in v zvezi s tem, kaj je naloga vakega vpletenega (sodelujočega), je bila ustrezna.

Določitev javnih uslužbencev v organih, ki so pri ocenah tveganja za posamezne nesreče sodelovali kot predstavniki sodelujočih organov, je pristojnost in naloga samih sodelujočih organov. Nosilec za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo ni vplival na izbor javnih uslužbencev znotraj posameznega sodelujočega organa, lahko se je le odločal za

nabor sodelujočih organov.

Predstavniki ministrstev, ki so bili vključeni v izdelavo Ocene tveganja za žled, ki se je izdelovala prvič, večinoma niso imeli tovrstnih izkušenj. Osebe, ki so bile s strani nosilca in sodelujočih organov določene za izvajanje dela na področju Ocene tveganja za žled, so vse obstoječe naloge ohranile, naloge v zvezi z izdelavo Ocene tveganja za žled pa so predstavljale dodatno obremenitev.

Državni koordinacijski organ je za lažje izvajanje nalog v zvezi z izdelavo vseh ocen tveganja za posamezne nesreče oblikoval posebno spletno podstran na spletnih straneh URSZR, kjer so na razpolago podrobnejše informacije o izdelavi ocen tveganja za posamezne nesreče. Prva objava teh informacij sega v poletje 2014, do leta 2017 pa je bila ta spletna stran dvakrat dopolnjena, nazadnje maja 2017.

Državni koordinacijski organ je v okviru svojih pristojnosti in zmožnosti posredoval, zlasti če so nosilci naleteli na določene težave pri izdelavi ocen tveganja za posamezne nesreče.

V določenih primerih so potekali tudi ozko usmerjeni sestanki med nosilcem in določenimi sodelujočimi organi, če je bilo treba rešiti konkretne težave v zvezi s posameznimi ozko usmerjenimi vsebinami. Slednje ne velja za področje Ocene tveganja za žled, saj sta nosilec ocene tveganja in Državni koordinacijski organ v konkretnem primeru isti organ.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.3 Strokovno znanje: 3,50.

3.1.4 Drugi deležniki

Zmožnost izdelave ocene tveganja za posamezno nesrečo je vedno bolj odvisna od vključenosti različnih javnih in zasebnih deležnikov (sodelujoči organi, drugi sodelujoči). Subjekti, zadolženi za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo, lahko sodelujejo s širokim krogom deležnikov, ki med drugim prihajajo iz zasebnega sektorja, univerzitetnega okolja in drugih vladnih služb, ki niso neposredno udeležene v postopku ocenjevanja.

Vprašanje 7: Ali so v postopek ocenjevanja tveganja za posamezno nesrečo vključeni relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči)?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako širok krog relevantnih deležnikov sodeluje v postopku ocenjevanja tveganja za nesrečo. To lahko vključuje deležnike iz univerzitetnega okolja, raziskovalnih organizacij, zasebnega sektorja, pa tudi vladnih organov, ki ne prispevajo neposredno k postopku ocenjevanja, vključno s tistimi iz drugih držav članic ali mednarodnih organizacij. Navedite morebitna spoznanja, ki bi jih bilo koristno deliti.

Pri izdelavi Ocene tveganja za žled je bila uporabljena tudi predmetna tuja strokovna in poljudna literatura, zlasti pri pregledu nesreče kot pojava.

Pri izdelavi Ocene tveganja za žled niso neposredno sodelovale slovenske znanstvene in podobne inštitucije, so pa bili uporabljeni razpoložljivi strokovni in znanstveni viri v največji

mogoči meri.

Zasebni sektor v izdelavo Ocene tveganja za žled ni bil vključen, ker zato ni bilo izražene potrebe.

V izdelavo Ocene tveganja za žled osebe in organi drugih držav članic niso bili vključeni.

OCENA RAVNI: 3.

Ocena ravni za 3.1.4 Drugi deležniki: 3,00.

3.1.5 Obveščanje in komuniciranje

Za ocene tveganja za posamezne nesreče so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi. Razumevanje upravne zmožnosti, ki je potrebna za razširjanje rezultatov ocen tveganj za nesreče, ter njenega pomena za razvoj splošne strategije obveščanja o tveganjih lahko pripomore k boljši izmenjavi informacij in podatkov ter boljšemu komuniciranju z zadevnimi deležniki.

Vprašanje 8: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za obveščanje javnosti o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Podrobno se opiše, kako je v okviru razširjanja rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo organizirano obveščanje državljanov.

Javnost sodeluje pri oblikovanju vsebine ocen tveganja za posamezne nesreče (od leta 2017 dalje tudi pri dopolnjevanju že obstoječih ocen) oziroma mora biti omogočena javnost ocen tveganj za nesreče.

Pri nastajanju Ocene tveganja za žled je bila javnost vključena skladno z določbami Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Osnutek Ocene tveganja za žled je bil več od junija 2015 do končne izdelave prve verzije ocene septembra 2015 objavljen na spletni strani URSZR. V usklajevanje je bila dana predstavnikiškim organom občin (Združenje občin Slovenije, Skupnost občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije). Prek Združenja občin Slovenije so bila nosilcu posredovana manjša dopolnila občine Postojna, večinoma vezane na posledice žleda na njihovem območju, in ki so bila v znatni meri tudi upoštevana.

Dokončana in podpisana Ocena tveganja za žled je skladno z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v celoti javno dostopna tako fizično kot elektronsko na spletni strani URSZR. Prva verzija ocene (tik pred njenim sprejetjem) je bila javno predstavljena v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje URSZR na lgu novembra 2015. Omogočen je tudi fizični vpogled v oceno.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 9: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za interno obveščanje o rezultatih ocene tveganja tveganja za posamezno nesrečo, vključno s scenariji

tveganja, pridobljenimi spoznanji ipd.?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi organi in različnimi upravnimi ravni.

Vsebina odgovora na to vprašanje je deloma opredeljena že v odgovoru na prejšnje vprašanje.

Vse ugotovitve Ocene tveganja za žled, vključno s scenariji tveganja in analizami tveganja, so javno objavljene, dostopne in javno dostopne in uporabljive glede oziroma skladno s predmetnimi in splošnimi pogoji (npr. navedba vira ipd).

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 10: Ali so rezultati ocen tveganja za posamezno nesrečo vključeni v strategijo obveščanja o tveganjih?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je razširjanje rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo, ki se dajo na voljo javnosti, vključeno v nacionalno in/ali podnacionalno strategijo obveščanja o tveganjih.

Strategija obveščanja in Ocena tveganja za žled nista v neposredni povezavi. Ta povezava ni nujno potrebna in tudi država nima enotne strategije obveščanja o tveganjih – že zato ne, ker so naloge v zvezi z ocenjevanjem tveganj za nesreče porazdeljene praktično na vsa ministrstva in tudi na druge določene državne organe (npr. ZGS). Kar se tiče neposrednega obveščanja na nevarnost v zvezi z žledom, pa so naloge na nacionalni ravni v okviru MOP ter URSZR jasne in se izvajajo.

V zvezi z obveščanjem glede ocen tveganj za nesreče je v Uredbi o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v 16. členu opredeljeno, da so ocene tveganj za nesreče javne, razen podatkov, ki so določeni in označeni kot tajni. Ocene morajo biti javno predstavljene v 90 dneh po njihovem sprejetju in biti objavljene na spletu. Omogočena mora biti tudi možnost fizičnega vpogleda vanje. Ocena tveganja za žled je skladno s tem javno objavljena in dostopna na spletni strani URSZR.

Neposredno ugotavljanje nevarnosti in opozarjanje na nevarnost žleda je v pristojnosti MOP (ARSO), kar se izvaja na uveljavljen način. URSZR je prek svojih sistemov obveščanja in dnevnih publikacij (dnevni in izredni informativni bilteni, objave preko spletne strani, dnevno poročanje v Radio Slovenija, druge oblike, kot so npr. predstavniki sistema VPNDN v sredstvih javnega obveščanja itd.) vključena v izvajanje opozarjanja zaradi žleda, pristojnih služb, organov, lokalnih skupnosti in sredstev javnega obveščanja na določen, predpisan in ustaljen način.

Pri ozaveščanju javnosti so še rezerve, je pa dejstvo, da so žledu in kasnejšemu pojavu prenamnožitve podlubnikov obdobju 2014–2017 mediji namenili veliko pozornost.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.5 Obveščanje in komuniciranje: 4,00.

Ocena ravni upravnih zmožnosti: 3,72 (4).

Ocena tehničnih zmožnosti

3.1.6 Metodologija

Vprašanje 11: Ali je metodologijo za ocene tveganja za posamezne nesreče razvil subjekt na nacionalni ali na podnacionalni ravni? Ali je ta metodologija določena ali objavljena? Kateri so njeni ključni elementi?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se pristop k oceni tveganja za posamezno nesrečo na nacionalni ali podnacionalni ravni (po posameznih tveganjih, na podlagi scenarijev tveganja, dejanskih primerov ali generični), opišite metodologijo, uporabljeno za analizo možnih posledic, metodologijo za izračun verjetnosti, dejavnike ali metodologijo za prednostno razvrstitev ali izključitev tveganj; opišite, ali se ocene tveganja za posamezne nesreče pregledujejo, in če da, v kakšnih časovnih presledkih, ali je metodologija zbrana v dokumentu, ali se metodologija za ocene tveganja za posamezne nesreče razkrije, in če da, komu, ter ali so katere koli informacije iz ocene tveganja za posamezno nesrečo dostopne javnosti.

Vsebina in metodologija (način izdelave) ocen tveganja za posamezne nesreče je določena z Uredbo o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, ki jo je pripravila URSZR kot Državni koordinacijski organ, sprejela pa Vlada RS. Uredba se je glede tega vprašanja v veliki meri navezovala na predmetno evropsko smernico. Smernica Evropske komisije, ki ureja ocenjevanje tveganj za nesreče iz leta 2010, svetuje določene metode in tehnike iz ISO standardov. Seznam priporočenih metod in tehnik s strani Evropske komisije je objavljen na spletni strani URSZR.

O tem, katere metode so bile pri posameznih ocenah tveganja za posamezne nesreče dejansko uporabljene, se odloča nosilec, kar uredba omogoča. V Oceni tveganja za žled so bile med drugim uporabljene predvsem metoda zbiranja zamisli in dobrih praks, zgodovinska metoda in deskriptivna metoda.

Tako vsebina kot metodologije za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče so javne.

Ključni elementi vsebine ocen tveganja za posamezne nesreče so predvsem predstavitev nesreče oziroma pojava, oblikovanje scenarijev tveganja in analiz tveganja (vplivi tveganja in verjetnost nesreče), vrednotenje rezultatov analize tveganja glede na dogovorjena merila tveganja ter prikaz rezultatov analiz tveganja ob upoštevanju meril tveganja na ustreznih matrikah tveganja za nesreče. Ocena tveganja za žled vse navedene vsebine vsebuje.

Vsi scenariji tveganja v Oceni tveganja za žled so bili zasnovani na resničnih dogodkih po letu 1975.

Ocena tveganja za žled je v celoti javna oziroma javno objavljena.

Tajko kot druge ocene tveganj za nesreče, se tudi Ocena tveganja za žled obdobjno – vsaka tri leta pregleda in po potrebi dopolni oziroma spremeni. Na ta način so roki za dopolnjevanje ocen tveganj za nesreče usklajeni z roki, ki izhajajo iz Mehanizma Unije na področju civilne zaščite in ki jih mora RS upoštevati pri poročanju Evropski komisiji o stanju in napredku na področju ocenjevanja tveganj za nesreče.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 12: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena čezmejna razsežnost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katera ocenjena tveganja imajo čezmejno razsežnost, in obseg, v katerem je ta razsežnost zajeta v oceni tveganja za posamezno nesrečo (npr. v pripravo scenarijev tveganja). Po potrebi lahko opišete naravo sodelovanja z drugimi državami članicami v zvezi z izdelavo ocene tveganja s čezmejno razsežnostjo.

Trije od štirih scenarijev tveganja, zlasti pa scenarij tveganja, ki vključuje pojav žleda 2014, bi lahko povzročili čezmejnost učinkov. V problematiko čezmejnih razsežnosti, ne glede na to, ali je mogoča ali ne, Ocena tveganja za žled ni posegala.

V izdelavo Ocene tveganja za žled niso bile vključene druge države oziroma organizacije iz teh držav.

OCENA RAVNI: n. r.

Vprašanje 13: Ali je v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena (kritična) infrastruktura?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opredeli se, katere vrste kritične (nacionalne in evropske (v RS jo sicer nimamo) infrastrukture so upoštevane v pripravi scenarijev tveganja in oceni tveganja za posamezno nesrečo. Tovrstna infrastruktura lahko med drugim vključuje ceste, stavbe, jezove, železniške proge, mostove, satelite, podzemne sisteme, kable (komunikacije), bolnišnice in zaklonišča.

Kritična infrastruktura državnega pomena je bila v nekatere ocene tveganja za posamezne nesreče vključena glede na možnosti.

Pri Oceni tveganja za žled je bilo veliko pozornosti v okviru analize tveganja (gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino, pa tudi politični in družbeni vplivi) namenjeno predvsem elektroenergetskemu področju ter področju železnice. Manj pozornosti je bilo npr. namenjeno področju komunikacij, oskrbi s hrano in energenti ter oskrbi s pitno vodo, pa tudi npr. delovanju bolnišnic.

OCENA RAVNI: 3.

Ocena ravni za 3.1.6 Metodologija: 3,50.

3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija

Vprašanje 14: Ali je za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezna infrastruktura IKT?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katera infrastruktura je na voljo za izdelavo ocen tveganja za posamezno nesrečo, kar lahko vključuje orodja IKT, satelite itd. Države članice lahko opišejo raziskave, ki potekajo na področju razvoja nove informacijske in komunikacijske infrastrukture za podporo ocene tveganja za posamezno nesrečo. Če se infrastruktura deli z drugimi državami, lahko opišete tudi vrsto vzpostavljenega sodelovanja (npr. satelitski posnetki).

Na to vprašanje je težko neposredno odgovoriti. Osnovni informacijski in komunikacijski pogoji za izdelavo ocen tveganja za posamezna nesreče, tudi za Oceno tveganja za žled, so v

državi zagotovljeni.

Prihodnje izzive pa predstavlja zbližanje ozko usmerjenih in parcialnih baz podatkov, izboljšanje ustreznosti podatkov, kakovosti in zadostnosti IKT infrastrukture ipd.

Glede souporabe infrastrukture iz tega vprašanja URSZR ni sodelovala z drugimi državami.

OCENA RAVNI: 3.

Vprašanje 15: Ali so za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezne informacije in podatki (vključno z zgodovinskimi podatki)?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri viri informacij in podatkov se uporabljajo za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo ter ali so bile v ta namen vzpostavljene podatkovne zbirke. Lahko se opišejo novosti, ki se uvajajo za izboljšanje zbiranja podatkov in informacij.

Zaradi nedavnosti zadnjega velikega žlednega dogodka (2014) je bilo vsaj za ta pojav žleda na razpolago veliko ustreznih podatkov. Vsi razpoložljivi podatki, ocene, študije, tuji in domači znanstveni in strokovni prispevki na temo žleda, ki jih je bilo v času izdelave ocene mogoče pridobiti, so bili vključeni ali pa vsaj upoštevani pri izdelavi Ocene tveganja za žled. S tega vidika je Ocena tveganja za žled med najbolj temeljitimi ocenami tveganja za posamezne nesreče. Razmeroma dovolj podatkov je bilo na voljo tudi za starejše žledne dogodke po letu 1970.

Za namen izdelave Ocene tveganja za žled ni bilo vzpostavljenih novih podatkovnih zbirk.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija: 3,50.

Ocena ravni tehničnih zmožnosti 3,50 (3).

Ocena finančnih zmožnosti

3.1.8 Financiranje

Financiranje zajema splošno opredelitev, oceno in rezervacijo sredstev, potrebnih za izdelavo in posodobitev ocene tveganja za posamezno nesrečo.

Vprašanje 16: Ali je na voljo ustrezna finančna zmogljivost za dejavnosti, povezane z izdelavo in posodobitvami ocene tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so za razvoj ocene tveganja za posamezno nesrečo in njeno posodabljanje na voljo finančna sredstva.

Ocena tveganja za žled, tako kot skoraj vse druge ocene tveganja za posamezne nesreče, izdelane v obdobju 2015/2016, je bila izdelana brez dodatnih oziroma namenskih finančnih sredstev.

Glede naslednje posodobitve Ocene tveganja za žled je mnenje, da se bo v njej dopolnjevalo podatke predvsem pri enem scenariju tveganja, če se bo to glede na realne razmere pokazalo kot potrebno. Ocenjuje se, da za izvedbo teh posodobitev ne bodo potrebna nikakršna finančna sredstva.

Neopredelitev, izostanek ocene potrebnih finančnih sredstev in njihova nerezervacija ni vplivala na kakovost Ocene tveganja za žled.

Tak način financiranja je dolgoročno verjetno neoptimalen in bi bilo za bodoče dopolnjevanje treba zagotoviti določena finančna sredstva, ki bi omogočala, da se lahko v izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče neposredno vključijo tudi drugi sodelujoči, predvsem strokovne in znanstvene inštitucije, kar bo vodilo v večjo strokovnost teh ocen.

OCENA RAVNI: 3.

Ocena ravni za 3.1.8 Financiranje: 3,00.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,00 (3).

Ocena ravni zmožnosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo 3,41 (3).

3.2 Načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost

To podpoglavje vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Ocena upravnih zmožnosti

3.2.1 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja za posamezno nesrečo dodeljuje jasne odgovornosti vsem, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostjo in zmogljivostjo.

Vprašanje 17: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za načrtovanje razdeljene znotraj državne/javne uprave, ali so ta podlaga oziroma ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja ali potrebe, in če da, kako so ti obravnavani, ter ali je zajeta medsektorska razsežnost.

Osnovni dokument, ki v osnovi deli odgovornosti in pristojnosti med ministrstva, je Zakon o Vladi Republike Slovenije. Vsako ministrstvo ima nato še svoje zakonske in podzakonske akte, s katerimi podrobneje razdeljuje osnovne naloge in pristojnosti.

Na področju gozdarstva je temeljni preventivni ukrep zagotavljanje in krepitev odpornosti gozdov na različne negativne dejavnike, vključno z žledom. Način in pristojnosti so opredeljene v predpisih o gozdovih. Nacionalni gozdni program (Uradni list, št. 111/07), ki je temeljni strateški dokument na področju gozdarstva, določa, da je z gozdnogojitvenimi in gozdnovarstvenimi ukrepi treba krepiti vsestransko odpornost gozdov in da je treba vzdrževati in oblikovati zdrave in vitalne gozdove, ki so se sposobni prilagajati škodljivim vplivom. To se upošteva v načrtih za gospodarjenje z gozdovi, ki se izdelujejo na treh ravneh: gozdnogospodarski in lovsko upravljavski gozdnogospodarskih območij (v nadaljnjem besedilu: območni načrti), gozdnogospodarski načrti gozdnogospodarskih enot (v nadaljnjem besedilu: načrti enot) in gozdnogojitveni načrti. Načrte izdeluje ZGS. Območne načrte sprejme Vlada RS, načrte enot pa minister, pristojen za gozdarstvo. Ukrepe za preprečevanje poškodovanosti gozdov pa določa zlasti 18. člen Pravilnika o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09). To so: ohranjanje in pospeševanje vrst z globljim koreninskim sistemom, pospeševanje raznomerne strukture sestojev, oblikovanje gozdnega roba, vzpostavljanje ugodnega razmerja med višino in prsnim premerom drevja z redčenji, pospeševanje dreves z ravnimi (navpično rastočimi) debli, oblikovanje simetrične krošnje in enovrhatih dreves ter odstranjevanje poševno rastočega, nestabilnega drevja in drevja, ki je oslabiljeno zaradi trohnobe koreninskega sistema ali drugih biotskih dejavnikov, ki zmanjšujejo stabilnost sestojev. Iz proračuna RS se lastnikom gozdov sofinancirajo ukrepi obnove, nege in varstva gozdov, ki med drugim pripomorejo tudi k doseganju opisanih ciljev.

Na področju železniškega prometa Zakon o varnosti v železniškem prometu določa pogoje za zagotovitev varnega in urejenega železniškega prometa, odgovornosti in pristojnosti udeležencev pri zagotavljanju varnosti železniškega prometa, razvoj skupnih varnostnih ciljev in skupnih varnostnih metod, skupna načela pri upravljanju, vodenju in nadzorovanju varnosti železniškega prometa na območju prog v RS, ter pogoje za varen železniški promet na industrijskih tirih in progah drugih železnic, pri čemer se upošteva tudi žled.

Na področju elektroenergetske infrastrukture Energetski zakon določa načela energetske politike, načela in ukrepe za doseganje zanesljive oskrbe z energijo, tudi v primeru naravnih nesreč, kot je žled, ter določa pogoje za obratovanje energetskega naprav, ureja pristojnosti, organizacijo in delovanje Agencije za energijo ter pristojnosti drugih organov, ki opravljajo

naloge po tem zakonu.

Na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je krovni Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, pomembni krovni dokumenti so še Zakon o gasilstvu, Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Drugi pomembnejši akti pa so predvsem Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja, Uredba o metodologiji za ocenjevanje škode, Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja, Pravilnik o obveščanju in poročanju v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč, Pravilnik o vajah na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter Navodilo o pripravi ocen ogroženosti.

OCENA RAVNI: VPNDN: 4, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 18: Ali so odgovornosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost v zvezi s posameznim tveganjem za nesrečo jasno dodeljene in ali se redno preverjajo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je zagotovljeno dodeljevanje odgovornosti za načrtovanje v zvezi s posameznimi tveganji in ali je vzpostavljen postopek za preverjanje dodeljevanja odgovornosti v zvezi s temi tveganji.

Načeloma je glede na pristojnosti posameznih ministrstev jasno, za katere ukrepe je kdo odgovoren v zvezi s posamezno nesrečo. Pravni akti (Zakon o Vladi Republike Slovenije in področni pravni akti) se glede tega obdobjo spreminjajo, lahko tudi skladno z upoštevanjem novih nalog, zahtev, potreb in okoliščin..

Na področju sistema VPNDN ukrepi večinoma izhajajajo iz ene njegovih temeljnih nalog - to je odziva na nesrečo oziroma zaščite in reševanja ob nesreči.

Predpisi o gozdovih določajo pooblastila in pristojnosti v primeru pojava naravne ujme in določajo postopke, ki jih je treba izvesti. Če se izkaže, da je določen predpis pomanjkljiv, ga ministrstvo, pristojno za gozdarstvo, spremeni oziroma dopolni. V primeru naravne ujme velikega obsega (kot je bil žledolom v letu 2014) pa se pripravi interventni zakon. ZGS na podlagi Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) pripravlja in izvaja načrte za gospodarjenje z gozdovi. Gozdnogospodarski načrti območij in gozdnogospodarski načrti enot se izdelujejo za 10 let in se po izteku pripravijo novi. Postopek priprave in sprejemanja je določen v Zakonu o gozdovih in vključuje naslednje:

1. Ob začetku priprave gozdnogospodarskih načrtov ZGS obvesti lastnike gozdov in zainteresirano javnost, ki lahko dajo pobude k osnutku. Osnutek načrta območja sprejme strokovni svet ZGS, osnutek načrta enote pa strokovni svet območne enote.
2. Minister, pristojen za gozdarstvo odredi javno razgrnitev osnutka načrta, med katero se opravi javna obravnava.
3. Svet območne enote ZGS obravnava pridobljene pripombe in predloge in zavzame stališče do njih.
4. ZGS pripravi predlog načrta. Predlog območnih načrtov določi Svet ZGS, predlog načrtov enote pa sveti območnih enot.
5. K predlogu območnih načrtov mora ZGS pridobiti soglasje Ministrstva za okolje in prostor, k predlogu načrtov enot pa mnenje Zavoda za varstvo narave in mnenje

lokalnih skupnosti.

6. Načrt območja sprejme Vlada RS, načrt enote pa minister, pristojen za gozdarstvo.

Gozdnogospodarski načrti se med veljavnostjo lahko spremenijo ali dopolnijo, če je to potrebno zaradi nepredvidenih sprememb ali usklajevanj z drugimi predpisi.

Vsebino gozdnogospodarskih načrtov določa Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10), ki ga sprejme minister, pristojen za gozdarstvo v soglasju z ministrom, pristojnim za okolje in ohranjanje narave.

V primeru pojava naravne ujme večjega oseba predpisi o gozdovih določajo, da mora ZGS izdelati načrt sanacije poškodovanih gozdov, ki ga sprejme minister, pristojen za gozdarstvo.

Predpisi s področja železnic in energetike določajo naloge in pristojnosti organov in organizacij (železnice - ministrstva, agencije, upravljavca in prevoznika) v primeru naravne ali druge nesreče, tudi v primeru žleda. Pravilnik o ravnanju ob resnih nesrečah, nesrečah in incidentih v železniškem prometu določa postopke, ki jih je treba izvesti za odpravo posledic teh nesreč. Za področje energetike v družbi ELES iz štirih centrov za infrastrukturo prenosnega omrežja skrbijo za redno in strokovno vzdrževanje vseh obstoječih prenosnih objektov, saj na njih temelji trenutna in prihodnja zanesljiva oskrba RS z električno energijo. Zanesljivost prenosnega omrežja je močno odvisna ravno od kakovosti vzdrževanja in čim hitrejšega odpravljanja posledic izrednih dogodkov, med katere spada tudi žled.

OCENA RAVNI: VPNDN: 4, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA 4.

Ocena ravni za 3.2.1 Koordinacija: 4,00.

3.2.2 Strokovno znanje

Uporabljati bi se morale metodologije za kadrovske načrtovanje, da bi bili zagotovljeni optimalni kadrovske viri. Za strokovnjake, ki so zadolženi za pripravo načrtov za obvladovanje tveganj za nesreče, bi bilo treba zagotoviti potrebne informacije in ustrezno usposabljanje.

Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti ali službe sodelujejo v postopku načrtovanja, kako so določeni/izbrani, in ali se šteje, da so kadrovske viri zadostni.

Načeloma je oseb/strokovnjakov dovolj za racionalno izvajanje najpomembnejših nalog v zvezi z ukrepi za preventivo in pripravljenost, kljub marsikje povečanemu obsegu nalog.

Za načrtovanje in izvajanje preventivnih ukrepov na področju gozdarstva so pristojni javni uslužbenci na MKGP (12 strokovnjakov s področja gozdarstva) in javni uslužbenci na ZGS (okoli 670 od skupno 733 jih izvaja javno gozdarsko službo) in na Gozdarskem inštitutu Slovenije (kjer javno gozdarsko službo izvaja 12 strokovnjakov). Navedeno število strokovnjakov zadostuje za analizo in spremljanje stanja gozdov, načrtovanje preventivnih ukrepov, predvsem pa terenski kader ZGS detajlno pokriva teren in lahko zagotovi

implementacijo preventivnih ukrepov.

Na področju železnic vsi izvršilni delavci (kot npr. premikač, prometnik, strojevodja, vozivni preglednik ipd) aktivno sodelujejo pri odpravi posledic nesreč, od javljanja o pojavu nesreče, obveščanja pristojnih služb, do odprave posledic nesreče. Naloge so po posameznih področjih porazdeljene glede na vrsto in lokacijo nesreče. Na področju energetike je na vseh področjih dovolj usposobljenih strokovnjakov, ki načrtujejo in izvajajo potrebne ukrepe za zanesljivo oskrbo z energijo.

Na ravni URSZR kadrovski in materialni pogoji komaj še omogočajo racionalno izvajanje večine nalog s področja VPNDN oziroma identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost. Na ravni lokalnih skupnosti je mogoče, da osebja, ki izvaja upravne in druge naloge s področja VPNDN, v posameznih lokalnih skupnostih ni dovolj. To lahko velja tudi za sile za ZRP.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali je na voljo usposabljanje za strokovnjake, ki izvajajo dejavnosti načrtovanja, in če da, kakšno.

Na področju varstva gozdov je načrtovanje in preventivno varstvo gozdov vključeno v izobraževalne procese na vseh ravneh gozdarskega izobraževanja. Nadalje se zaposlen gozdarski kader izobražuje z internimi prenosi znanja, s prenosi novih znanstvenih dognanj v prakso, z usposabljanji in z izmenjavo dobre prakse s primerljivimi državami.

Na področju VPNDN je najpomembnejše usposabljanje večinoma tisto, ki temelji na lastnih izkušnjah, pridobljenih z delom na svojem delovnem področju. Kar se tiče centrov za obveščanje, morajo javni uslužbenci pred pričetkom dela uspešno zaključiti nekaj specializiranih programov usposabljanja, tudi kasneje se še občasno usposabljujejo, npr. ob uvajanju novih informacijskih tehnologij, programov, aplikacij ipd. Obdobjno usposabljanje je pomembno tudi za člane štabov Civilne zaščite, pripadnike sil za ZRP ipd.

Na področju železnic vsi izvršilni delavci opravljajo izobraževanja in preverjanja znanja, skladno s Pravilnikom o strokovni usposobljenosti izvršilnih železniških delavcev in Pravilnikom o ravnanju ob resnih nesrečah, nesrečah in incidentih v železniškem prometu. Tudi na področju energetike potekajo redna in izredna usposabljanja s področja zanesljive oskrbe z električno energijo, tako interna kot zunanja.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se izvaja strategija za obvladovanje tveganja, in če da, kako se o ciljih, prioritetah in postopkih obveščajo strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Splošni cilj je zmanjševanje ugotovljenega tveganja za obravnavano nesrečo, v tem primeru

žled. Iz tega morajo izhajati ukrepi za preventivo in pripravljenost oziroma morajo biti v povezavi s splošnimi in konkretnimi cilji iz strategij, politik ipd. Nekateri strokovnjaki so v določeni meri celo soudeleženi pri nastajanju tovrstnih dokumentov.

Celovite državne strategije na tem področju ni, obstajajo pa sektorske (strategije, nacionalni programi ipd.), ki jih pripravljajo pristojna ministrstva.

Na področju VPNDN se na tem mestu lahko omeni Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in Resolucijo o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

V preteklem desetletju se je v gozdovih zgodilo več naravnih ujm (vetrolomi, žledolomi, snegolomi) večjega obsega, ki so se v preteklosti dogajali v manjšem obsegu. Zato ministrstvo, pristojno za gozdarstvo financira različne raziskovalne projekte, katerih rezultati pripomorejo k izboljšanju ocene tveganj za gozdove in oceni prilagoditvenega potenciala gozdov. Na tej podlagi se prilagodi načrtovanje ukrepov obnove, nege in varstva gozdov (npr. pri obnovi in negi gozdov se daje prednost drevesnim vrstam, ki so bolj odporne in prilagodljive, na področju varstva gozdov se prouči nove škodljive organizme in predvidi ukrepe za zatiranje, proučujejo se nove metode obvladovanja škodljivih organizmov ipd). MKGP rezultate projektov posreduje ZGS, ki jih z internim prenosom znanja prenese svojim strokovnjakom, ki delajo na terenu.

MKGP in ZGS sodelujeta in izmenjujeta izkušnje tudi s tujimi strokovnjaki v primerljivih razmerah. Sodelujeta tudi z inštitucijami, ki so pristojne za ukrepanje ob naravni ujmi.

Na področju železnic ima upravljalec in prevoznik ustanovljeno Službo za upravljanje s tveganji, katere glavna naloga je obvladovanje tveganj na vseh ravneh odločanja in tudi področjih delovanja. Na področju prenosnega elektroenergetskega omrežja ima upravljalec ustanovljeno Službo za korporativno varnost, katere glavna naloga je obvladovanje tveganj na vseh ravneh odločanja in tudi področjih delovanja.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se znanje izmenjuje med strokovnjaki, ki sodelujejo v postopku načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, ter kako je zagotovljeno, da se to znanje ohrani.

Znanje strokovnjakov se lahko pridobi z usposabljanjem, sodelovanjem, izmenjavo dobrih praks. Pomembna je tudi strokovna izmenjava informacij, na primer tudi v okviru delovanja Državnega koordinacijskega organa za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in sodelujočih organov, pa tudi na ravni Medresorske delovne skupine za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, ki predstavlja povezavo med strokovnim delom na tem področju in politiko. Na ta način lahko pride do večje skladnosti in razumevanja pomena obvladovanja tveganj za nesreče.

Preventivno varstvo gozdov je vključeno že v izobraževalni proces na srednjih šolah in fakultetah, ki izvajajo izobraževalne programe na področju gozdarstva. Zaposleni na

ministrstvu in v javni gozdarski službi (izvajata jo ZGS in Gozdarski inštitut Slovenije) spremljajo novosti na področju raziskav, se izobražujejo z internimi prenosi znanja in drugimi oblikami izobraževanja. Poleg tega sodelujejo s strokovnjaki v tujih državah, ki se ukvarjajo s tem področjem. MKGP financira raziskave, ki jih posreduje javni gozdarski službi, kot je opisano že v odgovoru na vprašanje 21. Poleg tega predpisi o gozdovih določajo postopke in pristojnosti za ukrepanje ob pojavu naravnih ujm, kamor spada tudi žled. Predpisi se po potrebi dopolnjujejo.

Na področju železnic in energetike odgovorni in ostali zaposleni spremljajo novosti s svojega delovnega področja, se izobražujejo z internimi prenosi specifičnega znanja in drugimi oblikami izobraževanja. Poleg tega na področju železnic zaposleni izmenjujejo mnenja in znanja z drugimi železniškimi upravami in evropskimi železniškimi organizacijami (UIC, CER in ERA). Poleg tega, na področju energetike, zaposleni izmenjujejo mnenja in znanja z evropskimi organizacijami (ENTSO-E, EURELECTRIC). Razlage navedenih pomenk so v poglavju 6 te ocene.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.2 Strokovno znanje: 3,25.

3.2.3 Metodologija

Subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni bi moral razviti metodologijo za načrtovanje obvladovanja tveganja za pričakovane posledice ugotovljenih tveganj za nesreče, ki se ocenijo na podlagi razvite metodologije ter ustrezno prednostno razvrstijo.

Vprašanje 23: Ali so različni pristojni subjekti razvili metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče? Kateri so ključni elementi teh metodologij?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristope k načrtovanju na nacionalni ali podnacionalni ravni in metodologije, uporabljene za razvoj ukrepov za preventivo in pripravljenost ter za analizo njihovih morebitnih učinkov na ublažitev tveganja za nesrečo.

Metodologija za načrtovanje obvladovanja tveganja posebej za žled v gozdovih ter na področju železnic in elektrike ne obstaja. Vendar so v teh predpisih posredno določeni protokoli, ukrepi in pristojnosti za ravnanje v primeru pojava žledoloma. Podobno velja tudi za področje VPNDN.

OCENA RAVNI: VPNDN: n. r., MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 24: Ali metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče vključujejo opredelitev infrastrukture, ki je pomembna za ublažitev opredeljenih tveganj?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se opredeli ustrezna infrastruktura, kako se oceni njeno stanje z vidika blažitve tveganja za posamezno nesrečo, ali se vodi evidenca ustrezne infrastrukture in ali se ta redno pregleduje ter ali se opredelijo potrebe po naložbah.

Kot je bilo že pojasnjeno v odgovoru na 23. vprašanje, načrtovanje obvladovanja tveganja

posebej za žled v gozdovih ne obstaja, pač pa protokole, ukrepe in pristojnosti v primeru pojava naravne ujme posredno določajo predpisi, ki urejajo gozdove. Ti določajo tudi način in pogoje za gradnjo, vzdrževanje in popravilo gozdne infrastrukture v primeru pojava naravne ujme ter vire financiranja za to.

Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove določa, da se v okviru sanacije gozdov po ujmi prek spodnje metodologije sofinancira tudi gozdna infrastruktura, in sicer:

- **Gradnja ali rekonstrukcija, gozdne ceste:** Priznani stroški gradnje/rekonstrukcije so do 63.000 €/km Sofinancira se 50 odstotkov priznanih stroškov, ki vključujejo:

- a) Lastno delo (posek drevja na trasi, umik drevja s trase in čiščenje trase) 0,25 EUR/m² trase
- b) Stroške izkopa panjev in gradnje/rekonstrukcije na podlagi predloženih računov

- **Gradnja ali rekonstrukcija, priprava gozdne vlake:** Priznani stroški gradnje/rekonstrukcija do 3900 €/km Priznani stroški priprave do 2500 €/km.

Sofinancira se 50 odstotkov priznanih stroškov, ki vključujejo:

- a) Lastno delo (posek drevja na trasi, umik drevja s trase in čiščenje trase) 0,25 EUR/m² trase.
- b) Stroške izkopa panjev in gradnje/rekonstrukcije.

Če je obseg naravne ujme tolikšen, da gre za naravno nesrečo, se lahko z interventnim zakonom določi dodatne ukrepe za gradnjo in vzdrževanje gozdne infrastrukture. Poleg tega je mogoče tudi koriščenje evropskih sredstev, kadar je odpravo posledic naravne ujme mogoče umestiti v predpise EU.

Podobno, kot za področje gozdarstva, načrtovanje obvladovanja tveganja posebej za žled na področju železnic in energetike ne obstaja, a resorni in interni predpisi, ki urejajo ti področji, vsebujejo ukrepe in pristojnosti za ravnanje v primeru nesreč, torej tudi pojava žledoloma. Ti določajo tudi način in pogoje za gradnjo, vzdrževanje in popravilo železniške in energetske infrastrukture, poškodovane ali uničene zaradi naravne ali druge nesreče.

OCENA RAVNI: VPNDN: n. r., MKGP: 4, MZI: 3:, SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.3 Metodologija: 3,00.

3.2.4 Drugi deležniki

Zmožnost obvladovanja tveganj je vedno bolj odvisna od vključevanja različnih javnih in zasebnih deležnikov ter sodelovanja z njimi, kot so agencije za obvladovanje tveganj za nesreče, zdravstvene službe, gasilci, policija, operaterji na področju prevoza/električne energije/komunikacijskih omrežij, združenja prostovoljcev, državljani/prostovoljci, znanstveni strokovnjaki, oborožene sile ali organizacije v drugih državah članicah.

Vprašanje 25: Ali so relevantni javni in zasebni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o postopku načrtovanja in vključeni vanj?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se naravo sodelovanja javnih/zasebnih deležnikov, katera vrsta deležnikov prispeva k postopku načrtovanja in morebitna spoznanja, ki bi jih

lahko delili.

V izdelavo strateških dokumentov, kot so nacionalni programi, strategije, resolucije in krovni zakoni, so javni in zasebni deležniki lahko udeleženi v okviru sodelovanja oziroma usklajevanja pri nastanju teh dokumentov – vključujejo se predvsem po lastni presoji in pobudi. Pri načrtovanju konkretnih ukrepov za preventivo in pripravljenost je vključenost javnih in zlasti zasebnih deležnikov majhna, saj gre pri tem praviloma za strokovna vprašanja in rešitve.

ZGS za področje gozdov izdela načrt sanacije, ki ga sprejme minister, pristojen za gozdarstvo. ZGS na krajevno običajen način z vsebino načrta sanacije seznanijo lastnike gozdov (fizične in pravne osebe, ki imajo v lasti gozdove ali upravljajo z gozdovi v lasti RS).

Nekateri navedeni v napovedniku tega podpoglavja (3.2.4) so v sistem VPNDN načeloma vključeni, zlasti to velja za izvajanje zaščite in reševanja ob in po nesreči. Pri vseh večjih nesrečah je v intervencije vključena tudi policija, večkrat v intervencijah tudi sodeluje Slovenska vojska (v nadaljnjem besedilu: SV) (poplave, požari v naravnem okolju, tudi žled ...). V sistemu VPNDN se bodoče povezovanje javnega in zasebnega partnerstva načrtuje predvsem na področju javnega alarmiranja, sistema tihega pozivanja sprejmemnikov osebnega klica in na področju t.i. e-call-a.

Na področju energetike pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter odpravi posledic nesreč sodelujeta upravljalca prenosnega (ELES) in distribucijskega omrežja (distribucijska podjetja ter SODO (sistemski operater distribucijskega omrežja), ki je nekakšno združenje distributerjev. Na področju železnic pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost in odpravi posledic nesreč, tudi žleda, sodelujejo prevozniki in zlasti upravljalec železniške infrastrukture.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4

Vprašanje 26: Ali se o ugotovitvah tveganja v oceni tveganja za posamezno nesrečo obvesti javnost ali zasebna podjetja, in če da, kako je zagotovljeno spodbujanje javnosti in teh podjetij k načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se sodelovanje s partnerskimi organizacijami v postopku načrtovanja ter navedite, ali so bili podpisani sporazumi za spodbujanje zadostne kakovosti, in če da, kateri, ter kako ukrepi za preventivo in pripravljenost, ki jih načrtujejo te organizacije, dejansko prispevajo k pričakovani blažitvi tveganja za posamezno nesrečo.

Ocena tveganja za žled, kot tudi ostale ocene tveganj za nesreče, niso direktno usmerjene na javnost in zasebna podjetja (predvsem glede slednjih to niti ni namen teh ocen). Ocena tveganja za žled je, tako kot druge ocene tveganja za posamezno nesrečo, razen za terorizem, javna in objavljena na spletni strani URSZR. Namen ocen tveganj za nesreče je opredeljen že v predmetni smernici Evropske komisije – navedeno velja tudi za ocene tveganj za nesreče v RS in tudi za Oceno tveganja za žled.

Na področju sistema VPNDN se spodbujanje javnosti k ukrepom za preventivo in pripravljenost lahko usmerja predvsem prek večjega zavedanja o tveganjih in o nevarnostih, ki jih tveganja predstavljajo, predvsem prek navodil za prebivalce ob nesrečah, s katerimi se nanje lahko z ustreznim načrtovanjem (in po potrebi) izvajanjem osebne in vzajemne zaščite bolje pripravijo. Konkretno za žled so na to temo na URSZR izdelana in objavljena navodila v zvezi s pravilno uporabo električnih agregatov (da ne bi prihajalo do zastrupitev ogljikovim monoksidom) in splošnimi napotki za osebno in vzajemno zaščito ob snegolomu in

žledolomu. Gre pa za edini ukrep za preventivo, ki se v zvezi z žledom izvaja v okviru sistema VPNDN.

Na področju gozdarstva MKGP in ZGS preko sredstev javnega obveščanja z relevantnimi zadevami seznanjata javnost. ZGS svetuje, izobražuje in usposablja lastnike gozdov v okviru zakonsko določenih nalog javne gozdarske službe (v nadaljnjem besedilu: JGS).

Na področju železniškega prometa ozaveščanje javnosti v zvezi z žledom ni smiselno, bilo pa bi mogoče spodbujati javnost in druge k načrtovanju in izvajanju osebne in vzajemne zaščite v primeru motene ali dolgotrajno prekinjene oskrbe z električno energijo. Del tega ozaveščanja poteka prek SODO, ki ima na svoji spletni strani objavljene določene napotke za prebivalce, vezane na motnje in prekinitve oskrbe z električno energijo, parcialne informacije pa objavljajo tudi elektrodistributerska podjetja.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 27: Ali so subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni vključeni v čezmejno načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, pri katerih ukrepih v okviru čezmejnega načrtovanja so ti subjekti nedavno sodelovali, opišite konkretne ureditve za nadaljnje sodelovanje, ki so bile sprejete na podlagi tega postopka skupnega načrtovanja (npr. memorandumi o soglasju ali dogovori o ravni storitev), pa tudi izkušnje in spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Na področju gozdarstva se ukrepi za sanacijo gozdov po žledolomu načrtujejo in izvajajo v skladu z nacionalno zakonodajo posamezne države. V načrtovanje ukrepov na področju gozdarstva tuje države in organizacije iz drugih držav niso vključene. Strokovnjaki iz različnih držav pa med seboj sodelujejo, izmenjujejo informacije in primere dobre prakse. Pri izvajanju določenih ukrepov za pripravljenost (npr. po žledolomu leta 2014) so bili v »gozdarske intevencije« vključeni tudi sekači iz drugih držav, saj lastni niso zmogli zadostiti vsem potrebam.

Na področju železnic je vzpostavljeno sodelovanje organizaciji prometa s sosednjimi državami pri mednarodnih prevozih, kar vključuje tudi delovanje ob naravnih in drugih nesrečah. Pri energetiki je mednarodno sodelovanje, kar zadeva prenos električne energije, vsakodnevno.

Na področju VPNDN organizacije iz drugih držav članic v načrtovanje ukrepov niso vključene – in obratno – so pa na nek način lahko pri njihovem izvajanju (primer pri žledu leta 2014 – razmeroma obsežna pomoč iz tujine). Na področju VPNDN ima URSZR sicer sklenjene številne dvostranske sporazume o sodelovanju na področju VPNDN. V okviru dvostranskega sodelovanja med Slovenijo in Hrvaško obstaja krovna skupina za varstvo pred nesrečami, ki ima tudi svoje podskupine, ki se sestajajo vsaj enkrat letno. Sodelovanje poteka tudi s civilno zaščito Furlanije Julijske krajine, z Avstrijo in Madžarsko. Meddržavno sodelovanje poteka tudi na lokalni ravni. Pripravljenih in izvedenih je bilo tudi več skupnih vaj zaščite, reševanja in pomoči, vendar ne za žled. Medsebojni dogovori o sodelovanju in pomoči na področju zaščite, reševanja in pomoči sklepajo tudi obmejne občine, zlasti to velja za obmejne hrvaške občine. Ob žledu leta 2014 so se na podlagi dvostranskega (obmejnega) sodelovanja na slovensko prošnjo po pomoči odzvale Avstrija, Italija, Srbija, Slovaška in ZDA.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: n. r., MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.4 Drugi deležniki: 3,33.

3.2.5 Obveščanje in komuniciranje

Pri obvladovanju kompleksnih tveganj so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni morajo zato zagotoviti, da se izvajajo pravila in postopki, ki omogočajo izmenjavo informacij in podatkov ter komunikacijo z različnimi deležniki.

Vprašanje 28: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči), vključno z državljani, obveščeni o ključnih elementih načrtovanja obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi in zasebnimi deležniki ter med različnimi upravnimi ravni, da se zadevnim deležnikom zagotovi, da so ustrezno obveščeni in da lahko prispevajo svoje znanje. Lahko se podrobno opiše tudi organizacijo komuniciranja z državljani o načrtovanju nekaterih ukrepov preventive in pripravljenosti ter morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delile.

Enotni »državni« informacijsko/komunikacijski sistem, prek katerega bi se lahko deležniki seznanjali z vsebino aktivnosti v zvezi z načrtovanjem, pa tudi izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, tudi na področju žleda, ne obstaja. To pristojnost ločeno lahko izvajajo posamezna ministrstva. Informacije o aktivnosti ministrstev na tem področju so praviloma objavljena na njihovih spletnih straneh. Relevantni deležniki se z njimi lahko seznanijo tudi v okviru priprave, usklajevanja in sprejemanja pomembnih aktov in dokumentov. V primeru žleda je sistem VPNDN mogoče premalo seznanjen z aktivnostmi, ki jih organi v okviru MZI, MKGP in morda tudi drugi, izvajajo za obvladovanje in zmanjševanja tega tveganja v bodoče. Z izdelavo te ocene bi se stanje lahko izboljšalo.

Medsebojno izmenjevanje informacij na nižjih ravneh se npr. lahko zagotavlja tudi prek obdobjnih sej štabov civilne zaščite na vseh ravneh. Vanje so vključeni predstavniki vseh deležnikov, katerih aktivnosti so pomembne v fazi priprav na nesrečo in ob odzivu nanjo. Podobno velja tudi za načrtovanje, organiziranje in izvedbe vaj ZIR na vseh ravneh – tudi pri tem je nujno dobro sodelovanje in izmenjava informacij s strani vseh deležnikov. Pomembni so tudi tematski medresorski posveti, ki jih med drugim pripravlja tudi URSZR.

Na področju VPNDN javnost lahko sodeluje pri nastajanju ocen ogroženosti in načrtov zaščite in reševanja, Ocene tveganja za žled, pa tudi pri nastajanju določenih pravnih aktov.

Medsebojno poznavanje pristojnosti, nalog in aktivnosti, tudi na področju načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je mogoče le ob okrepljenem sodelovanju med ministrstvi. Ugotavljanje, ovrednotenje in poznavanje tveganja za določeno nesrečo pa predstavlja prvi korak proti obvladovanju tveganja za posamezno nesrečo. Izdelane ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče v obdobju 2017–2018 bodo omogočale korak naprej pri medsebojnem spoznavanju in razumevanju nalog in pristojnosti ministrstev pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

MKGP in ZGS javnost o relevantnih zadevah seznanjata preko sredstev javnega obveščanja. ZGS pa svetuje, izobražuje in usposablja lastnike gozdov v okviru zakonsko določenih nalog JGS.

Na področju energetike so na spletnih straneh MZI in ELES javno objavljeni pomembni strateški dokumenti, npr. Razvojni načrt prenosnega sistema Republike Slovenije od leta 2017 do leta 2026, iz katerega je moč razbrati načrtovane aktivnosti pri razvoju prenosnega elektroenergetskega omrežja v državi v prihodnjih desetih letih.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.5 Obveščanje in komuniciranje: 3,00.

Ocena ravni upravnih zmožnosti 3,32 (3).

Ocena tehničnih zmožnosti

3.2.6 Oprema

V okviru ocenjevanja tehnične zmožnosti se oceni, ali je na voljo potrebna oprema za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Tovrstna oprema so lahko programska orodja za podporo procesa načrtovanja.

Vprašanje 29: Ali so na voljo oprema in orodja, ki so potrebni za podporo in/ali izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so na voljo oprema in orodje, in če da, kateri, ter ali obstajajo kakršne koli dodatne potrebe, neusklajenosti in/ali prekrivanja.

Na področju sistema VPNDN bi lahko glede na izbrane ukrepe za pripravljenost izpostavili tehnično opremo v centrih za obveščanje, sistem radijskih zvez ZARE in druge sisteme, ustrezno informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo, sisteme javnega alarmiranja, sisteme tihega alarmiranja preko sprejemnikov osebne klica, namenske geografsko-informacijske sisteme, določene podatkovne baze, aplikacije, kot je npr. aplikacija AJDA ipd. Z navedenim sistem VPNDN razpolaga večinoma v ustrezni meri.

Ne glede na navedeno pa se je ob žledu 2014 pokazala pomembnost hitrega zagotavljanja rezervnega ali nadomestnega napajanja z električnimi agregati. To je zlasti pomembno na živalskih farmah, kjer lahko ob izpadu električne energije pride do nedelovanja prezračevanja, hlajenja ali ogrevanja, kar lahko vodi v pogin živali, za delovanje čistilnih naprav, črpališč pitne vode, bencinskih servisov (ker ni bilo elektrike, ni bilo mogoče točiti goriva ali ga plačati), delovanje bančnih avtomatov itd.

Pri naravnih ujmah (npr. žledu) so gozdovi s homogeno strukturo in manjšo strukturo ter vrstno pestrostjo bolj ogroženi, še posebej, če v njih prevladujejo "ranljive" drevesne vrste, ki so občutljive za določene ujme in uspevajo na bolj izpostavljenih mestih. Na rastiščih, kjer je pojav žleda pogost, je priporočljivo povečati delež dreves proti žledu odpornejših drevesnih vrst. Svetovanje lastnikom gozdov v okviru JGS se izvaja prek izvedbe terenskih delavnic, izobraževanj ipd. (ta odgovor verjetno ni relevanten glede na vprašanje).

Na področju energetike upravljalec prenosnega omrežja ELES načrtuje in izvaja projekt

SUMO – gre med drugim za zmanjševanje pojava žledenja na vodnikih daljnovodov s pomočjo začasno povečanih tokov v teh vodnikih. Ni pa ta projekt usmerjen le v žled, ampak tudi v nekatere druge nesreče. Na področju železnic se ukrepi načrtujejo ob vsaki nesreči posebej, upravljalec železniške infrastrukture ima vedno na voljo intervencijsko vozilo - »pomožni vlak« za odpravo posledic vseh vrst nesreč.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.6 Oprema: 3,00

Ocena ravni tehničnih zmožnosti: 3,00 (3).

Ocena finančnih zmožnosti

3.2.7 Financiranje

Financiranje zajema splošno opredelitev, oceno in rezervacijo sredstev, ki naj bi bila potrebna za izpolnitev morebitnih finančnih obveznosti v okviru obvladovanja tveganj za nesreče (financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost), ki izhajajo iz prednostne razvrstitve tveganj za nesreče. Po potrebi vključuje tudi sodelovanje deležnikov pri financiranju obvladovanja tveganj za nesreče.

Vprašanje 30: Ali se v okviru postopka načrtovanja ocenijo finančne potrebe za izvedbo ukrepov za preventivo in pripravljenost ter opredelijo možni viri financiranja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali obstaja metodologija za oceno finančnih potreb, kateri viri financiranja so opredeljeni ter ali je bila oziroma bo vložena vloga za financiranje s sredstvi Evropske unije.

Na področju virov financiranja delovanja sistema VPNDN gre za vire v okviru rednih proračunskih sredstev, ki so namenjeni posameznim ministrstvom, pa tudi lokalnim skupnostim. Ta sredstva, zlasti na lokalni ravni, pogosto ne zadoščajo za vse aktivnosti. Pri izvajanju ukrepov pa ne gre le za redna proračunska sredstva, ampak predvsem ob večjih nesrečah tudi za sredstva iz proračunskih rezerv, s katerimi se zagotavlja ustrezen odziv sistema VPNDN ter tudi izvajanje drugih nalog. Ob morebitnem vključevanju javno-zasebnega partnerstva bo lahko vir financiranja določenih aktivnosti (ne financiranje odziva, ampak financiranje »rednih« aktivnosti) tudi zasebni kapital.

Na področju gozdarstva se sredstva za JGS, ki načrtuje in izvaja svetovanje, se zagotavljajo v proračunu RS. Prav tako se v proračunu zagotavljajo sredstva za obnovo gozdov, poškodovanih v naravnih ujmah in obnovo gozdov (lastniki gozdov dobijo sadike in seme drevesnih vrst, ki so odpornejše na žled, prav tako se jim v višini 20 do 40 odstotkov sofinancira strošek sadnje oziroma setve). Nadalje se v proračunu RS v celoti zagotavljajo sredstva za izvedbo varstvenih del v gozdovih.

Če je v naravni ujmi prizadetega več kot 20 odstotkov gozdnega potenciala, je za sanacijo mogoče koristiti sredstva Evropske unije. Tako je za sanacijo gozdov po žledu leta 2014 v

Programu razvoja podeželja 2014-2020 zagotovljenih 20 milijonov evrov.

Na področju železnic se sredstva za delovanje intervencijskega vozila - »pomožnega vlaka« za odpravo posledic vseh vrst nesreč načrtujejo in zagotavljajo na letni ravni v okviru upravljalca železniške infrastrukture. Tudi za razvoj elektroenergetskega sistema in za načrtovanje ter izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost se potrebna finančna sredstva zagotavljajo iz omrežnine, lahko pa tudi od drugod (npr. za projekt SUMO se zagotavljajo tudi finančna sredstva EU).

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 31: Ali se v okviru postopka načrtovanja upoštevajo prihodnji naložbeni načrti in morebitna vloga zasebnega financiranja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali postopek načrtovanja prispeva k opredelitvi prihodnjih naložbenih prioritet, in če da, kako, v kolikšni meri so v ta postopek vključene zasebne organizacije ter ali se spodbuja sodelovanje z zasebnim sektorjem za financiranje naložbenih prioritet.

Načrtovanje in izpopolnjevanje ukrepov za preventivo in pripravljenost bi morala biti v tesni povezavi s prihodnjimi naložbenimi načrti.

Na področju VPNDN z vidika načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost vidnejše vloge zasebnega sektorja ni in to vprašanje za sistem VPNDN niti ni relevantno. Potencialno nekoliko večja vloga zasebnega sektorja pa bi bila lahko pri izvajanju določenih ukrepov. Vloga zasebnega financiranja bo v bodoče mogoča prek javno-zasebnega partnerstva pri razvoju sistema javnega alarmiranja, sistemu tihega pozivanja prek sprejemnikov osebnega klica in pri t. i. e-call-u.

Na področju gozdarstva se v postopku sanacije gozdov po žledolomu sredstva za sadike in semena zagotavljajo v proračunu RS, medtem ko se stroški dela samo sofinancirajo. Novo osnovane sestoje je v nadaljnjih desetletjih potrebno negovati. Sredstva za ukrepe nege gozdov se v zasebnih gozdovih zgolj sofinancirajo, v državnih gozdovih pa jih mora zagotoviti upravljalca gozdov v lasti RS (družba SiDG – Slovenski državni gozdovi, d. o. o.).

Na področju železnic sredstva zagotavlja upravljalca železniške infrastrukture, posredno pa so to proračunska sredstva MZI. Iz odgovora izhaja, da se zasebnega financiranja načrtovanja ukrepov ne predvideva. Kar se tiče elektroenergetskega področja, je podjetje ELES v 100 odstotni državni lasti, podjetje SODO kot združenja distributerjev pa je ustanovila država. Distributerska podjetja kot subjekt, ki opravljajo javno gospodarsko službo, so delniške družbe, v katerih pa ima praviloma večinski delež država. Vloge zasebnega financiranja na področju elektroenergetskega omrežja ni in tudi ni predvidena, saj se praktično vse aktivnosti financirajo iz omrežnine, razen, kot že omenjeno, projekt SUMO, ki se v manjši meri financira z evropskimi sredstvi.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 32: Ali se v okviru postopka načrtovanja vnaprej opredelijo oziroma sprejmejo postopki ali načrti, s katerimi se zagotovi financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebnih za ublažitev ugotovljenega tveganja na nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se v postopku načrtovanja obravnavajo proračunska in pravna vprašanja, povezana s prožnim dodeljevanjem sredstev, ali se sprejmejo oziroma uvedejo konkretni postopki za omogočanje prožnosti ter ali tak pristop ovirajo pravne ali politične prepreke.

Financiranje delovanja sistema VPNDN se predvsem na državni ravni zagotavlja prek proračuna RS, na nižjih ravneh pa predvsem iz proračunov lokalnih skupnosti, kar pomeni, da se tudi načrtuje določena finančna sredstva tako za načrtovanje kot zlasti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Načeloma so vsaj na državni ravni za te namene vedno na razpolago proračunska sredstva, saj gre večinoma za redne dejavnosti ministrstev in javnih služb oziroma za ukrepe, katerih načrtovanje in izvajanje mora biti vnaprej finančno pokrito, da se lahko realizira.

Na področju gozdarstva so vsi ustrezni postopki določeni že s predpisi o gozdovih (Zakon o gozdovih, Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove, Pravilnik o varstvu gozdov, Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o ukrepih za sanacijo in obnovo gozda po naravni nesreči žledu med 30. januarjem in 10. februarjem 2014 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 itd.).

Sredstva za delovanje železniške infrastrukture zagotavlja upravljalec železniške infrastrukture, skladno z veljavnimi predpisi s področja organizacije železnic. Finančna sredstva in postopki so načrtovani in zagotovljeni tudi na področju elektroenergetike in sicer skoraj v celoti iz omrežnine. V določenih izrednih primerih (npr. ob večjih nesrečah) določena finančna sredstva za izvajanje ukrepov za pripravljenost lahko zagotovi tudi Vlada RS s prerazporeditvijo finančnih sredstev v državnem proračunu.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.7 Financiranje: 3,33.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,33 (3).

Ocena zmožnosti načrtovanja ukrepov: 3,22 (3).

3.3 Izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost

To podpoglavje vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Ocena upravnih zmožnosti

3.3.1 Strategija/politika/metodologija

Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni so razvili pristope za izvajanje ukrepov na področju preventive pred tveganji in pripravljenosti nanje. Ocenijo se pričakovani učinki načrtovanih ukrepov za preventivo in pripravljenost na ublažitev tveganja ter v skladu s tem prednostno razvrstijo in prilagodijo ukrepi.

Vprašanje 33: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče? Ali je del strategije ali politike in ali je bila opredeljena metodologija?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristop na nacionalni ali podnacionalni ravni, ki postopek načrtovanja povezuje z izvajanjem ukrepov, opišite, kako poteka izvajanje, kako se analizirajo posledični učinki na zmanjšanje in blaženje tveganj ter prilagajanje nanje ter kako se rezultati teh analiz tveganja ponovno vključijo v načrtovanje in ocene tveganj ob ustreznem upoštevanju skladnosti z morebitnimi obstoječimi ukrepi za preventivo in pripravljenost v okviru prilagajanja podnebnim spremembam.

Povezava med načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, tudi na področju sistema VPNDN, je neobhodna.

Na področju sistema VPNDN se rezultati Ocene tveganja za žled trenutno uporabljajo za izdelavo ocene ogroženosti zaradi žleda na državni ravni, kot enega od identificiranih ukrepov za pripravljenost. Izdelana bo predvidoma v začetku leta 2018.

Postopke v zvezi z obvladovanjem tveganja v gozdovih določajo predpisi o gozdovih, zlasti Zakon o gozdovih in Pravilnik o varstvu gozdov.

Tovrstne postopke na področju železnic določajo predpisi o železnicah (Zakon o varnosti v železniškem prometu). Tudi na področju elektroenergetike je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost neobhodno povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 34: Ali so razvite metode za poročanje o škodi in človeških žrtvah ter ali se stroški škode ocenijo, dokumentirajo in hranijo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katere metode so bile razvite za poročanje o škodi in človeških žrtvah, ali se ti podatki sporočijo deležnikom in državljanom, ali deležniki prispevajo k poročanju o škodi in/ali oceni stroškov, ali se podatki o škodi redno ali občasno dokumentirajo in hranijo, kakšno časovno obdobje je zajeto in ali so ta poročila na voljo javnosti.

Metode za ocenjevanje škode so razvite za večino nesreč, a med seboj niso nuuno

kompatibilne. Večina ministrstev ima glede ocene škode svoje postopke in metodologije.

Podlaga za ocenjevanje škode po določenih naravnih nesrečah (mednje od leta 2014 spada tudi žled) so Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč in Uredba o metodologiji za ocenjevanje škode. URSZR je pristojna za skupno zbiranje škode zaradi določene naravne nesreče. Kadar je škoda večja od 0,3 promila državnega proračuna v tekočem letu (to je leta 2017 okoli 2,7 milijona evrov, se škoda na nekaterih področjih zaradi določene naravne nesreče ocenjuje prek občinskih, regijskih in državne komisije za ocenjevanje škode. Te komisije ocenjujejo škodo na kmetijskih zemljiščih (ne v gozdovih), v kmetijski proizvodnji in na stvareh (stavbah in gradbenih inženirskih objektih). Škodo v elektrogospodarstvu, na železnicah, državnih cestah, vodotokih, v gozdovih, na kulturni dediščini (parki), zalogah in izpadu dohodka ocenjujejo pristojna ministrstva. Večina teh podatkov se vnaša v aplikacijo, podatke, ki se še ne vnašajo vanjo, pa se tudi upošteva pri ugotavljanju skupne škode zaradi določene nesreče.

V zvezi z ugotavljanjem škode na področju gozdarstva je bil tako na podlagi Uredbe o metodologiji za ocenjevanje škode sprejet Pravilnik o podrobnejših merilih za ocenjevanje škode v gozdovih. Na podlagi te uredbe in pravilnika se ocenjuje škoda npr. zaradi žleda, vetroloma, snegoloma, podlubnikov ali zaradi požarov v naravnem okolju, zaradi posledic suše itd. Škodo v gozdovih predstavljajo stroški za povrnitev gozda v stanje pred nesrečo v mlajših razvojnih fazah gozda, izpad čistega donosa v starejših razvojnih fazah gozda in stroški, potrebni za povrnitev gozdnih cest in gozdnih vlak v stanje pred nastankom nesreče. Obseg škode se ugotavlja po razvojnih fazah gozda, ločeno za gozdne sestoje, gozdne ceste in gozdne vlake, na podlagi predhodne ocene za gozdni kompleks ali na podlagi končne ocene za trajno ali najnižjo načrtovalno enoto oziroma posamezno gozdno parcelo. Vsi podatki in dokumenti se hranijo v skladu z predpisi, ki urejajo upravljanje dokumentarnega gradiva, in posredujejo pristojni komisiji za ocenjevanje škode.

Za področje železnic ocenjevanje škode opravlja preiskovalec nesreč MZI, ob škodnih dogodkih pa se izvede interna preiskava na Slovenskih železnicah (v nadaljnjem besedilu: SŽ) (določeno z Zakonom o varnosti v železniškem prometu). Za področje energije so razvite metode za poročanje o škodi na infrastrukturi in o človeških žrtvah med delavci, ki škodo odpravljajo. Ocenijo se višina in obseg škode, podatki pa se prav tako, kot na področju gozdarstva, dokumentirajo, hranijo in posredujejo pristojni komisiji za ocenjevanje škode.

Podatki o škodi, ki so jo ocenile komisije za ocenjevanje škode, kot tudi nekateri podatki ministrstev, se vnašajo v namensko aplikacijo AJDA, ki jo upravlja URSZR. Nekatere podatke ministrstev, ki se (še) ne vnašajo vanjo, pa se prav tako upošteva pri ugotavljanju skupne škode zaradi določene nesreče. Načeloma pri ocenjevanju škode ne gre za občutljive podatke, pač pa za določene osebne podatke oškodovancev, zato parcialni podatki v zvezi s škodo niso javni, javni so le končni, zbirni podatki o škodi zaradi določene nesreče, torej podatki, ki so bili sprejeti na Vladi RS.

Upoštevati je treba, da med škodo spadajo tudi stroški intervencije in drugi intervencijski stroški, pri čemer pa mora biti iz podatkov razvidno, kolikšna je škoda zaradi same nesreče in kolikšni so stroški intervencij zaradi obravnavane nesreče.

Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč določa, za katere naravne nesreče se ocenjuje škodo po metodologiji za ocenjevanje škode (to so npr. poplava, zemeljski plazovi, suša, potres, močan veter, neurja, ob določenih omejitvah tudi pozeba). Za nesreče kot so npr. veliki požari v naravnem okolju, pandemije, posebno nevarne bolezni živali in nesreče kot so jedrska ali radiološka nesreča, železniška nesreča, letalska nesreča, teroristični napad in nesreče z nevarnimi snovmi, se ocenjevanje škode in zbiranje podatkov ne izvajata preko

omenjenega oziroma opisanega načina. Pri nekaterih nesrečah (npr. letalska nesreča) imajo svojo vlogo pri ugotavljanju števila mrtvih, ranjenih in škode tudi namenski organi v okviru posameznih ministrstev, kot je npr. namenski preiskovalni organ na področju letalstva.

Za nesreče, za katero se ocenjuje škode po predpisani in opisani metodologiji, niti za preostale nesreče, se ne zbirajo drugi podatki, npr. število mrtvih, poškodovanih, pogrešanih, evakuiranih ipd. Celovitega prikaza posledic nesreče torej ni, niti za nesreče, za katere se škoda ocenjuje na podlagi omenjenih zakonov, uredbe in metodologije niti sicer. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami v 52. členu sicer nalaga URSZR, da mora med drugim zbirati podatke za vse naravne in druge nesreče, kot so podatki o posledicah in škodi ter podatki o intervencijah sil za zaščito, reševanje in pomoč ob nesrečah.

Podatki o človeških žrtvah in ranjenih se lahko zbirajo na več mestih. Nekateri podatki o tem se sicer se pridobijo tudi iz sistema SPIN URSZR. Največje težave so s pridobivanjem podatkov o poškodovanih, zlasti, če zdravljenje traja dlje oziroma če poškodovani umrejo kasneje. Verjetno določeni podatki o mrtvih in ranjenih ob posameznih nesrečah obstajajo tudi na Statističnem uradu RS, kar sicer velja tudi za škodo. Za zbiranje uradnih podatkov o žrtvah (mrtvi, ranjeni, pogrešani ipd.) je sicer pristojen MNZ.

V Oceni tveganja za žled, ki je obravnavala realne scenarije te nesreče, so se na primer podatki o smrtnih žrtvah, ranjenih in zastrupljenih osebah črpali predvsem iz podatkov aplikacije SPIN URSZR (prva poročila centrov za obveščanje, poročila vodij intervencij, končna poročila o nesreči in intervencijah), podatkov Gasilske zveze Slovenije, Slovenske vojske, ne pa na primer od Ministrstva za zdravje. Pri žledu leta 2014 je bilo zagotovo veliko poškodb ljudi tudi zaradi padcev in zdrsev (in večinoma niso zajeti v podatke o ranjenih ljudeh), vendar je vprašanje, če so bili obravnavani na način, da jih je bilo mogoče povezati z žledom. Ta ugotovitev verjetno velja tudi za kakšne druge nesreče.

OCENA RAVNI: VPNDN: 4, MKGP: 4 MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.1 Strategija/politika/metodologija: 3,50.

3.3.2 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja dodeljuje jasne odgovornosti vsem subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostjo in zmogljivostjo.

Vprašanje 35: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za postopek izvajanja razdeljene znotraj (državne/javne) uprave, ali so ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja, dodatne potrebe in/ali neskladja, in če da, kako so ti obravnavani, ter ali je zajeta medsektorska razsežnost.

Odgovor na to vprašanje je načelno splošen in pozitiven ter se lahko navezuje na vsebino odgovorov na vprašanji 17 in 18.

Pristojnosti posameznih subjektov na področju gozdarstva (MKGP, ZGS, lastniki gozdov) so določene s predpisi o gozdovih.

Pristojnosti posameznih subjektov na področju elektroenergetike (ELES, SODO, distributerji) in železnic (SŽ) so določene s predpisi o železnicah in energetiki.

OCENA RAVNI: VPNDN: 4, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.2 Koordinacija: 4,00.

3.3.3 Strokovno znanje

Uporabljajo se metodologije za kadrovske načrtovanje, da bi bili zagotovljeni optimalni kadrovske viri. Uporabljajo se orodja za ocenjevanje delovne uspešnosti osebja, ki vključujejo redno pregledovanje potreb na področju usposabljanja in razvoja.

Vprašanje 36: Ali porazdelitev odgovornosti med strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustreza najnovejšim razmeram in ali so na voljo zadostna sredstva za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi postopka načrtovanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti (npr. oddelki, agencije) sodelujejo pri izvajanju ukrepov, kako se ti subjekti določijo/izberejo in katere kompetence osebja se upoštevajo pri porazdelitvi odgovornosti ter ali se šteje, da so kadrovske viri zadostni.

Sredstva zagotavlja državni proračun in njihov obseg je odvisen od več dejavnikov. Glede porazdelitve odgovornosti je odgovor na to vprašanje v znatni meri smiselno podan že v odgovoru na vprašanje 18. Razmejitev ukrepov za preventivo in pripravljenost po posameznih resorjih je razvidna tudi iz razvidov, ki so priloga te ocene.

Pristojnosti pri izvajanju ukrepov na področju gozdov določajo že predpisi o gozdovih. Ključna subjekta sta MKGP in ZGS. Sredstva za izvajanje JGS, ki jo izvaja ZGS, se zagotavljajo v proračunu RS. V primeru naravne nesreče je dodatna sredstva mogoče zagotoviti tudi iz proračunske rezerve, kar se je ob žledolomu 2014 tudi zgodilo.

Pristojnosti pri izvajanju ukrepov na področju elektroenergetike in železnic določajo že predpisi o železnicah in energetiki. Ključni subjekti so MZI, ELES, SODO, distribucijska podjetja, SŽ Infrastruktura. Sredstva za izvajanje ukrepov se za železnice zagotavljajo v proračunu RS, za delovanje ELES, distributerskih podjetij in SODO pa iz omrežnine. V primeru naravne ali druge nesreče je dodatna sredstva mogoče zagotoviti tudi iz državne proračunske rezerve, kar se je ob žledolomu leta 2014 tudi zgodilo.

Ukrepi za preventivo in predvsem za pripravljenost vsaj za področje sistema VPNDN temeljijo na pravnih aktih tega sistema oziroma na pristojnostih in nalogah tega sistema.

Glede na širok nabor učinkov, ki jih povzroči žled, lahko določene ožje usmerjene ukrepe, izvajajo tudi drugi (npr. Ministrstvo za zdravje – npr. na področju delovanja zdravstvenega sistema ob žledu, organi, pristojni za področje komunikacij ipd).

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 37: Ali so strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je za osebje, ki sodeluje pri izvajanju ukrepov, na voljo usposabljanje, in če da, kakšno, ter kako pogosto so te osebe že bile vključene v izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Opišite, kako je organizirano obveščanje osebja, ki sodeluje pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, o ciljih, prioritetah in postopkih.

Deloma je odgovor na to vprašanje, kar se tiče sistema VPNDN, že podan v odgovorih na vprašanja 21, 22 in 28.

Kot je bilo pojasnjeno že v predhodnih odgovorih, sta načrtovanje in preventivno varstvo gozdov vključena v izobraževalne procese na vseh ravneh gozdarskega izobraževanja. Nadalje se zaposlen gozdarski kader izobražuje z internimi prenosi znanja, s prenosi novih znanstvenih dognanj v prakso, z usposabljanji in z izmenjavo dobre prakse s primerljivimi državami.

Načrtovanje in preventiva na področju železnic in energetike sta vključena v izobraževalne procese na vseh ravneh. Nadalje se zaposleni izobražujejo z internimi prenosi znanja, s prenosi novih znanstvenih dognanj v prakso, z usposabljanji in z izmenjavo dobre prakse s primerljivimi državami.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.3 Strokovno znanje: 4,00.

3.3.4 Drugi deležniki

Zmožnost obvladovanja tveganj je vedno bolj odvisna od vključevanja različnih javnih in zasebnih deležnikov ter sodelovanja z njimi, kot so agencije za obvladovanje tveganj za nesreče, zdravstvene službe, gasilci, policija, operaterji na področju prevoza / električne energije/komunikacijskih omrežij, združenja prostovoljcev, državljani/prostovoljci, znanstveni strokovnjaki, oborožene sile ali organizacije v drugih državah članicah (čezmejno obvladovanje tveganj). Za obravnavo novih tveganj je zato treba vzpostaviti mrežo za odziv, v okviru katere se lahko mobilizirajo vse potrebne zmogljivosti različnih deležnikov.

Vprašanje 38: Ali so relevantni deležniki (nosilec, sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali pri tem sodelujejo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristop glede vključevanja javnih/zasebnih deležnikov ali upravljanja mreže deležnikov ter navedite vrste deležnikov, ki prispevajo k izvajanju ukrepov, in opišite morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Odgovor na to vprašanje je deloma podan že v odgovorih na vprašanja 21 in 25.

Kar se tiče izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost v okviru sistema VPNDN, so v odvisnosti od ukrepa lahko vključeni tako URSZR, sile za ZRP in enote civilne zaščite (glede na Uredbo o opremljanju, organiziranju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč in enot civilne zaščite) kot tudi npr. SV ipd.

Pri izvajanju zaščite in reševanja se vključujejo pri določenih nesrečah tudi zasebna podjetja – koncesionarji ipd, s katerimi imajo nosilci načrtovanja sklenjene pogodbe.

Kar se tiče državljanov, gre predvsem za sposobnost, da lahko ob nesreči uspešno izvajajo osebno in vzajemno zaščito. Bili pa so tudi primeri, ko so se prostovoljci – državljani v opazni meri prostovoljno vključevali v reševanje ob nesreči, v izvajanje enega od ukrepov, identificiranih v okviru sistema VPNDN, to je v izvajanje zaščite in reševanja (npr. ob poplavi v Železnikih leta 2007). Pri tem ni šlo le za domačine, ampak za ljudi iz celotne države.

Če je v gozdovih toliko porušeno biotsko ravnovesje, da ga ni mogoče vzpostaviti z rednimi ukrepi varstva gozdov, ali če obstaja nevarnost druge velike škode, ZGS obvesti o tem ministrstvo, pristojno za gozdarstvo. Minister, pristojen za gozdarstvo, odredi dodatne ukrepe za varstvo gozdov, in določi izvajalce za njihovo izvedbo. Nadalje minister sprejme načrt sanacije gozdov, poškodovanih v naravnih ujmah, ki ga izdela ZGS. Lastnike gozdov in izvajalce del v gozdovih pa obvešča ZGS v okviru rednih nalog JGS.

Na področju železnic in energetike relevantni deležniki načrtujejo izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost in so tako prioriteto obveščeni o njihovem izvajanju.

OCENA RAVNI: VPNDN: 4, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 39: Ali je subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni vključen v izvajanje čezmejnih ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, kateri čezmejni ukrepi za preventivo in pripravljenost se izvajajo, kateri drugi deležniki sodelujejo pri teh ukrepih in ali so bile na podlagi skupnega izvajanja ukrepov oblikovane konkretne ureditve za nadaljnje sodelovanje (npr. memorandumi o soglasju ali dogovori o ravni storitev) ter opišite morebitne izkušnje in spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Kar se tiče sistema VPNDN, je za URSZR načelni odgovor glede izvajanja določenih ukrepov lahko vezan na odgovor na vprašanje 27 (npr. skupni projekti, izvajanje mednarodnih vaj na državni ravni ipd., npr. s Hrvaško in Avstrijo (projekt Frisco)). Skupne meddržavne vaje zaščite in reševanja lahko potekajo tudi na nižjih, lokalnih ravneh. Za žled vse navedeno sicer ne velja.

Ob žledu leta 2014 so bile na podlagi prošnje preko mehanizma Unije na področju civilne zaščite in prek meddržavnih sporazumov v izvajanje enega od ukrepov za pripravljenost (izvajanje zaščite in reševanja) udeležene tudi reševalne enote iz drugih evropskih držav, skupno okoli 700 reševalcev, zlasti so bile udeležene pri dostavi in upravljanju električnih agregatov (skupno okoli 170). Kakovost te pomoči iz drugih držav je bila večinoma na visoki ravni. Kar se tiče žleda, slovenski subjekti še niso bili vključeni v izvajanje čezmejnih ukrepov, zlasti ne v smislu pomoči drugim državam.

Ukrepi za sanacijo gozdov po žledolomu se na področju gozdarstva izvajajo v skladu z nacionalno zakonodajo posamezne države. Strokovnjaki iz različnih držav pa med seboj sodelujejo, izmenjujejo informacije in primere dobre prakse. Po žledu leta 2014 se je tudi zgodilo, da so na pomoč priskočili sekači iz drugih držav, saj domačih ni bilo dovolj – torej so

sodelovali pri izvajanju enega v okviru gozdarstva identificiranega ukrepa za pripravljenost.

Na področju železnic sodelovanje pri organizaciji prometa s sosednjimi državami pri mednarodnih prevozih poteka, kar vključuje tudi delovanje ob in po naravnih in drugih nesrečah. Pri energetiki je mednarodno sodelovanje vsakodnevno in stalno, zlasti kar zadeva prenos električne energije.

OCENA RAVNI: VPNDN: n. r., MKGP: n. r., MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 40: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani teh javnih in zasebnih deležnikov zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so sklenjeni dogovori, s katerimi se spodbuja zadostna kakovost, kako ukrepi za preventivo in pripravljenost, ki jih izvajajo te organizacije, dejansko prispevajo k pričakovani ublažitvi tveganja, ter ali so bile pridobljene izkušnje, ki bi se lahko izmenjale.

Pričakovani rezultati ustreznega načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost se lahko med drugim oblikujejo tudi v okviru oblikovanja sprejemljivega tveganja za obravnavano nesrečo.

Ocena tveganja za žled s scenariji tveganja, oblikovanimi na dejanskih preteklih dogodkih, in s pripadajočimi analizami tveganja, je pokazala mogoče razsežnosti vplivov žleda. Uspešnost in ustreznost načrtovanja in izvajanja identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost, s katerimi naj bi zmanjšali bodoče posledice žlednih ujm, bodo pokazali šele naslednji dogodki.

Kar se tiče sistema VPNDN, je ocena, da je ob žledu leta 2014, ki je bila daleč najhujša znana žledna ujma doslej, sistem VPNDN glede na resnost razmer in zmožnosti sistema, svoje naloge kljub nekaterim objektivnim omejitvam (neobstoj predmetne ocene ogroženosti na državni ravni in regijski ravni, verjetno pa tudi marsikje na lokalni ravni, neobstoj načrta zaščite in reševanja ob žledu na državni in regijski ravni, pomanjkanje izkušenj s tako obsežno nesrečo itd.), dobro opravil. Kar se tiče zasebnih deležnikov, se nekoliko večji delež v sistemu VPNDN, kot je bilo že odgovorjeno v odgovorih na vprašanji 25 in 30, šele načrtuje, zato odgovora ni mogoče podati.

V gozdovih preventivni ukrepi neposredno samo proti žledu niso mogoči. Posredno pa se vpliva z ukrepi za povečevanje stabilnosti gozdov. To so: ohranjanje in pospeševanje vrst z globljim koreninskim sistemom, pospeševanje raznomerne strukture sestojev, oblikovanje gozdnega roba, vzpostavljanje ugodnega razmerja med višino in prsnim premerom drevja z redčenji, pospeševanje dreves z ravnimi (navpično rastočimi) debli, oblikovanje simetrične krošnje in enovrhatih dreves ter odstranjevanje poševno rastočega, nestabilnega drevja in drevja, ki je oslabiljeno zaradi trohnobe koreninskega sistema ali drugih biotskih dejavnikov, ki zmanjšujejo stabilnost sestojev.

Na področju železnic in energetike je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani javnih deležnikov (ELES, SODO, distribucijska podjetja, SŽ Infrastruktura) zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo. To pa še ne pomeni, da škoda ob določeni nesreči ne bo nastala. Iz izkušenj izhaja, da je pri žledu treba predvsem več vlagati v višjo kvaliteto in odpornost sistemov na področju prenosa in zlasti distribucije električne energije, kjer so bile ob žledu leta 2014 ugotovljene velike

posledice in škoda.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.4 Drugi deležniki: 4,00.

3.3.5 Postopki

Obvladovanje tveganja mora vključevati razvoj vzpostavljenih postopkov za zagotovitev delovanja sistema za obvladovanje tveganj. V okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je zato treba opredeliti postopke, ki prispevajo k zmanjšanju tveganja.

Vprašanje 41: Ali izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema razvoj postopkov za zgodnje opozarjanje, aktiviranje, dispečerstvo, deaktiviranje ali spremljanje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so vzpostavljeni postopki, kako delujejo v praksi, ali so razviti standardni operativni postopki, in če da, za katere operacije, ter morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Kar se tiče sistema VPNDN, je odgovor na to vprašanje večinoma pozitiven. Največ je v tem kontekstu narejenega na nekaterih sistemih zgodnjega opozarjanja na nesrečo v okviru MOP (jedrska nesreča, intenzivni ali škodljivi vremenski pojavi, poplave, tudi žled ...). ARSO in URSZR imata na področju zgodnjega obveščanja za opozarjanje na intenzivne ali škodljive vremenske pojave, med katere spada tudi žled, dobro razvito sodelovanje, izmenjavo podatkov in vpeljane protokole.

Aktiviranje sil in sredstev za ZRP in izvajanje dispečerstva ob nesrečah, delno tudi izvajanje zgodnjega opozarjanja (izvajanje obveščanja po načrtih zaščite in reševanja, izdajanje rednih in izrednih informativnih biltenov, objave v medijih in na spletu) se skladno s predmetnimi pravnimi akti, potrebami in vsebino načrtov zaščite in reševanja ter odločitvami poveljnikov civilne zaščite izvaja v regijskih centrih za obveščanje in v Centru za obveščanje Republike Slovenije. Za njihovo delovanje ob posameznih nesrečah so bili v zadnjih letih razviti številni standardni operativni postopki – vendar ne za žled. Se pa delovanje centrov za obveščanje ob žledu ne razlikuje bistveno od delovanja oziroma izvajanja nalog ob drugih nesrečah. Delo v centrih za obveščanje je urejeno tudi s Pravilnikom o obveščanju in poročanju v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Doslej sistem javnega alarmiranja ob pojavu žleda ni bil uporabljen, vendar ga je mogoče uporabiti tudi za ta namen, zlasti, kadar obstaja velika možnost rušitve elektroenergetskih daljnovodov, trganja žic in podiranja dreves.

Na področju gozdarstva ZGS izdela načrt sanacije gozdov, ki vsebuje:

1. opis stanja in vzrokov poškodovanosti gozda:
 - opis območja za sanacijo;
 - navedbo vzrokov za poškodovanost gozda;
 - oceno obsega, vrste in stopnje poškodovanosti gozda;
 - oceno vpliva poškodb na funkcije gozda;
2. predvidene ukrepe za izvedbo sanacije:

- obseg sanitarne sečnje in morebitne omejitve pri uporabi tehnologije, ki bo uporabljena za njeno izvedbo;
 - dolžine gozdnih cest in vlak, na katerih je potrebno zagotoviti prevoznost, ter gozdnih cest in vlak, ki jih je treba popraviti, pripraviti, rekonstruirati ali zgraditi na novo. Ločeno se prikažejo dela za površine poškodovanega gozda, ki ga je treba obnoviti, in za druge površine poškodovanega gozda;
 - ureditev sečišč in izvedba preprečevalnih in zatiralnih ukrepov;
 - obseg in način obnove in zaščita mladja pred divjadjo;
 - obseg dodatnih negovalnih del v poškodovanih mladovjih, kjer poškodovanega mladovja ni potrebno obnoviti na celotni površini;
 - morebitna druga dela potrebna za sanacijo;
3. oceno stroškov za izvedbo ukrepov sanacije, in sicer predviden obseg:
- financiranja oziroma sofinanciranja iz proračuna;
 - financiranja s strani lastnikov gozdov;
 - financiranja iz drugih virov;
4. prioritete sanacije in dinamiko izvajanja del;
5. kartni del, na katerem se prikažejo:
- površine poškodovanega gozda po stopnjah poškodovanosti v merilu, prilagojenem obsegu poškodovanega območja;
 - obstoječe gozdne ceste, ki jih je treba popraviti ali rekonstruirati, in gozdne ceste, ki jih je treba zgraditi na novo. Gozdne vlake, ki jih je potrebno popraviti, pripraviti, rekonstruirati ali zgraditi na novo, se prikažejo v kartah tehnoloških delov gozdnogojitvenih načrtov.

Na področju železnic in energetike izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema postopke za zgodnje opozarjanje, aktiviranje, dispečerstvo, deaktiviranje in spremljanje odprave posledic. Zgodnje opozarjanje na nevarnost pojavljanja žleda je na elektroenergetskem področju med drugim urejeno z ARSO, ki zanje pripravlja posebne meteorološke produkte, kadar se nakazuje, da bi lahko prišlo do pojavljanja žleda.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3

Ocena ravni za 3.3.5 Postopki: 3,00.

3.3.6 Obveščanje in komuniciranje

Pri obvladovanju kompleksnih tveganj za nesreče so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni morajo zato vseskozi med izvajanjem teh ukrepov zagotavljati, da se uporabljajo pravila in postopki, ki omogočajo izmenjavo informacij in podatkov ter komunikacijo z ustreznimi deležniki, vključno z državljani.

Vprašanje 42: Ali so potrebne informacije na voljo in se redno izmenjujejo znotraj subjekta na nacionalni ali podnacionalni ravni?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi subjekti ter med različnimi upravnimi ravni, da se zadevnim službam zagotovi, da so ustrezno obveščene in da lahko prispevajo svoje znanje.

Na področju sistema VPNDN se URSZR zavzema za sodelovanje in medsebojno izmenjavo informacij, saj je medsebojno poznavanje pristojnosti in trenutnega dela na področju

obvladovanja nesreč pomembno za kontinuiteto in napredek pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, pa tudi na drugih področjih dela, kjer je pomembno, da se deluje usklajeno oziroma povezovalno. Kot dober primer takega sodelovanja se lahko izpostavi delovanje Državnega koordinacijskega organa z nosilci in sodelujočimi organi. Pretok informacij in sodelovanje med subjekti se lahko na splošno oceni kot dober.

Kar se tiče področja gozdarstva, MKGP in ZGS redno izmenjujeta vse informacije (sestanki, poročila, posebne delovne skupine...). ZGS v okviru izvajanja JGS informacije prenese lastnikom gozdov. Te informacije se praviloma na medsektorski ravni ne izmenjujejo.

Tudi na področju železnic in energetike se redno izmenjujejo vse informacije na nacionalni in podnacionalni ravni.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 43: Ali se izvajajo komunikacijske strategije in ali se uporabljajo različna medijska orodja (vključno z družbenimi mediji) za učinkovito izmenjavo informacij z državljanji, osveščanje in krepitev zaupanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Podrobno se opiše, kako je organizirano obveščanje državljanov in komuniciranje z njimi pred izvedbo ukrepov, med njo in po njej ter opišite morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Poleg »klasičnih« načinov komuniciranja se v zadnjem času na tem področju vse bolj uporabljajo tudi novi načini komuniciranja z javnostjo kot so facebook, twitter, tudi izdelave krajših filmov ipd. URSZR se teh novih načinov komuniciranja z javnostjo že poslužuje.

Vse bolj pomembno je tudi pojavljanje strokovnjakov, vodij intervencij ali predstavnikov štabov civilne zaščite v medijih, zlasti med in po nesreči, saj jim javnost v določenih primerih zaupa bolj kot če bi določene informacije bile podane na bolj formalen način ipd. Tak pristop je bil uveljavlje tudi med žledom leta 2014.

Kar se tiče URSZR, javnost lahko sodeluje pri izdelavi ocen ogroženosti, načrtov zaščite in reševanja ter glede posredovanja informacij iz CORS prek dnevnih in izrednih informativnih biltenov (vključuje tudi objave na spletnih straneh in na teletekstu TV Slovenija). To velja tudi za žled. Na spletni strani URZSR so objavljeni tudi napotki za osebno in vzajemno zaščito ob žledu.

Kar pa se tiče sistema VPNDN, je treba omeniti vse bolj pogosto nastopanje vodij intervencij in poveljnikov civilne zaščite, zlasti ob in po večjih nesrečah v medijih, kar velja tudi za žled.

Tudi na področju gozdarstva se uporablja vse dostopne načine komunikacije (sredstva javnega obveščanja, svetovni splet, družbena omrežja ipd., ter osebna komunikacija javnega uslužbenca ZGS z lastniki gozdov in izvajalci del v gozdovih).

Podobno velja tudi za komuniciranje na področju železnic in energetike, kjer se uporablja vse sodobne načine komuniciranja, predvsem prek služb za odnose z javnostmi.

OCENA RAVNI: VPNDN: 4, MKGP: 3, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.6 Obveščanje in komuniciranje: 3,50.

Ocena ravni upravnih zmožnosti 3,67 (3).

Ocena tehničnih zmožnosti

3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT

V okviru tega dela ocene tehnične zmogljivosti se oceni, ali obstoječa infrastruktura, kot so ceste, stavbe, jezovi, železniške proge, mostovi, sateliti, podzemne cevi, kabli (komunikacije), bolnišnice, zaklonišča, sistemi zgodnjega opozarjanja itd., ki se štejejo za pomembne za ublažitev ugotovljenih tveganj, izpolnjujejo določene standarde zanesljivosti, varnosti ali učinkovitosti.

Vprašanje 44: Ali se analizira stanje infrastrukture, ki je relevantna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se opredeli infrastruktura, ki je kritična v smislu ublažitve posameznih tveganj za nesreče, kako se oceni njeno stanje z vidika blažitve tveganja za nesrečo, ali se vodi seznam relevantne infrastrukture, in če da, ali se redno pregleduje, ali so ugotovljene potrebe po naložbah ter ali se izvaja nacionalna politika v zvezi s kritično infrastrukturo.

Odgovor s področja sistema VPNDN na to vprašanje je delno oziroma smiselno že podan v odgovorih na vprašanji 24 in 29. Na področju VPNDN se načeloma skuša slediti stanju potrebne infrastrukture, naprav ipd. in jo pravočasno dopolnjevati, nadgrajevati ali zamenjevati, vendar zaradi gospodarskih razmer v zadnjih letih skladno s tem povezanimi omejenimi finančnimi sredstvi.

Na področju gozdarstva je ključna gozdna infrastruktura (gozdne ceste, vlake in stalne žičnice). Gozdna infrastruktura se gradi in vzdržuje v skladu z načrti za gospodarjenje z gozdovi, predvsem za namene gospodarjenja. Ne gre pa za ukrep, izključno povezan z žledom. ZGS vodi evidenco o gozdnih cestah, pripravlja program vzdrževanja gozdnih cest.

Pravilnik o varstvu gozdov določa, da mora načrt sanacije vsebovati tudi podatek o gradnji in rekonstrukciji gozdnih cest in vlak ter pripravi gozdnih vlak, ki so potrebne za izvedbo sanacije poškodovanih gozdov.

Na področju elektroenergetike se redno načrtuje, vzdržuje, obnavlja in dopolnjuje ustrezna infrastruktura in oprema, potrebna za izvajanje nalog iz pristojnosti nosilcev in sodelujočih pri izvajanju nalog iz pristojnosti elektroenergetike in tudi pri nalogah, ki izhajajo iz naslova preventive in pripravljenosti.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 4, SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT: 4,00.

3.3.8 Oprema in zaloge

V okviru tega dela ocene tehnične zmogljivosti se oceni, ali oprema za preventivo in pripravljenost izpolnjuje standarde, ki se zahtevajo za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Vprašanje 45: Ali se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost? Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost opredelijo možne potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se vodi in posodablja evidenca razpoložljive opreme in njene uporabe. Opišite, ali se v postopku izvajanja ukrepov ugotavljajo potrebe po opremi za ustrezno blažitev tveganja za nesrečo, ki so obravnavane v postopku načrtovanja, in če da, katere so te potrebe, ali se vodi in analizira evidenca razpoložljive opreme, da bi se ugotovilo, ali omogoča ugotavljanje dodatnih potreb ali neskladij, ter kateri ukrepi se sprejmejo za zadovoljitev teh potreb.

Za pripravo in izvajanje načrta sanacije gozdov mora biti JGS ustrezno opremljena (vozila, varovalna obleka in obutev za javne uslužbenke JGS, navigacijske naprave, ...). Sredstva za opremo se zagotavljajo v proračunu RS in se določijo z letnim finančnim načrtom ZGS.

Pri odpravljanju posledic žleda leta 2014 je sodelovalo več kot 80.000 pripadnikov sistema VPNDN. Velike nesreče, med katere žled leta 2014 spada, so lahko podlaga za oceno potreb ne le količinsko, temveč tudi strukturno (katere enote, kakšna sredstva za zaščito in reševanje in v kakšnem obsegu so bile uporabljene). Izkušnje iz takšnih velikih nesreč so lahko ustrezna podlaga za ocene potrebne opreme, sil in sredstev za ZRP. Iz tega izhaja tudi potrebnost in pomembnost ustreznih analiz po koncu dogodka. Tako sam pojav žleda februarja 2014 kot Ocena tveganja za žled sta v tem pogledu zelo pomembni izhodišči tako za samo razumevanje pojava kot tudi ustrezno pripravo nanj.

Na področju železnic in energetike se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. V okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost se, glede na vrsto nesreče, opredelijo potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence zirod stanja opreme.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 46: Ali se med izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost ugotovijo tveganja dobavne verige in ali se sprejmejo ukrepi za zmanjšanje tveganja za motnje v oskrbi?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se morebitna ugotovljena tveganja dobavne verige ter kako se analizira vpliv teh tveganj, kateri ukrepi se po potrebi sprejmejo za zmanjšanje teh tveganj in ali se v ta namen sklenejo čezmejni dogovori ali sporazumi o sodelovanju.

MKGP in ZGS sta pri nabavi opreme in materiala, ki sta potrebna za sanacijo gozdov, dolžna ravnati skladno s predpisi, ki urejajo javno naročanje, razen v primerih, ko interventni zakon določi dopustne izjeme. Roki za dobavo pa so specifikirani v pogodbah oziroma naročilnicah.

Ravnanje skladno s predpisi na področju javnega naročanja velja tudi za področje železnic in energetike. Na MZI ugotavljajo vprašljivo ustreznost sistema javnega naročanja. Po žledu leta 2014 se je obstoječ način javnega naročanja namreč izkazal za največjo časovno oviro pri sanaciji škode - s tem se je sanacija podaljšala in povečal izpad dohodkov SŽ. Hitrejšo nabavo specifičnih nadomestnih oziroma novih železniških delov železniške infrastrukture po

skrajšanih postopkih bi se dalo doseči s spremembo zakonodaje o javnem naročanju za takšne primere. Podobne ugotovitve načeloma veljajo tudi na področju elektroenergetike.

OCENA RAVNI: VPNDN: n. r., MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.3.8 Oprema in zaloge: 3.

3.3.9 Strokovno tehnično znanje

Strokovno tehnično znanje vključuje kompetence, ki so na voljo, in metodologije, ki so bile razvite za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Glede na to, da strokovno tehnično znanje ni opredmetena zmogljivost, se zahteva po temu znanju zagotavlja z dokumentiranjem ali izmenjavo izkušenj in učenjem.

Vprašanje 47: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebno strokovno tehnično znanje, da lahko zagotovijo ustrezno izvajanje ukrepov, ter ali je poskrbljeno za ohranjanje in nadaljnji razvoj tega znanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se strokovno tehnično znanje, ki se uporablja in se šteje za potrebno pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ali se za izvajanje uporabljajo tehnična orodja, in če da, katera, ali je strokovnjakom na voljo usposabljanje, da se lahko nenehno izpopolnjujejo za uporabo tehničnih orodij, kako se znanje izmenjuje med osebami, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ter kako se spodbuja poklicni razvoj.

Odgovor na to vprašanje, tudi kar se tiče sistema VPNDN je lahko deloma enak kot tozadevna vsebina odgovorov na vprašanji 22 in deloma 37. Vsi sodelujoči oziroma akterji ukrepov imajo potrebno strokovno znanje za ustrezno izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Veliko znanja je pridobljenega tudi z izkušnjami in dolgoletnim delom na področju VPNDN.

Javni uslužbenci MKGP in ZGS se usposabljujejo že v procesu izobraževanja, pozneje pa na delovnih mestih (odgovor je podan že v odgovoru na vprašanje 22). Izvajalska podjetja imajo zaposlen usposobljen strokovni kader, ki ga po potrebi dodatno izobrazijo. Lastniki gozdov lahko opravijo nacionalno poklicno kvalifikacijo, ki ponuja možnost ovrednotenja in potrditve spretnosti in znanj, pridobljenih z neformalnim učenjem, izobraževanje in usposabljanje pa jim nudi tudi ZGS (tečajji, delavnice, predavanja...).

Na področju železnic imata upravljalec in prevoznik ustanovljeno Službo za upravljanje s tveganji, katere glavna naloga je obvladovanje tveganj na vseh ravneh odločanja in tudi področij delovanja. Na področju prenosnega elektroenergetskega omrežja imajo upravjalci ustanovljeno Službo za korporativno varnost, katere glavna naloga je obvladovanje tveganj na vseh ravneh odločanja in tudi področij delovanja.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3

Vprašanje 48: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje o nabavnih in logističnih postopkih, ki so potrebni za opravljanje njihovih nalog, in ali jim je bilo zagotovljeno ustrezno

usposabljanje za uporabo teh postopkov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se način in vrsto usposabljanja, ki se zagotavlja za vzpostavitev ali razvoj tega strokovnega znanja, pa tudi morebitne druge ukrepe, ki prispevajo k pridobivanju tega znanja.

Odgovor je v zvezi z nekaterimi ukrepi za pripravljenost delno lahko povezan z odgovori na vprašanja 22, 37 in 47. Na URSZR in na MORS so službe, ki vodijo nabavne in logistične postopke. Strokovnjakom (s področja vsebine ukrepov) vsega tega ni nujno potrebno vedeti. Pomembna je le povezava in ustrezno sodelovanje med strokovnjaki in službami v okviru ministrstva, ki se ukvarjajo z nabavnimi in logističnimi postopki.

Na področju gozdarstva imata MKGP in ZGS posebni službi, ki se ukvarjata z javnim naročanjem in usmerjata delo strokovnjakov na tem področju. Posamezni strokovnjaki se udeležujejo tudi izobraževanj o postopkih javnega naročanja.

Na področju železnic in energetike prav tako obstajajo službe, zadolžene za javno naročanje, ki zaposlujejo strokovnjake s področja nabave.

Še enkrat pa je treba poudariti neustreznost trenutnega sistema javnega naročanja, ki se je po žledu 2014 izkazal za največjo časovno oviro pri sanaciji škode, npr. na železniški infrastrukturi - s tem se je sanacija podaljšala in povečal izpad dohodkov SŽ.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 3, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 49: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje za načrtovanje življenjskega cikla in zmogljivosti za takojšen odziv, in ali se te metodologije uporabijo za pregled delovanja opreme in sistemov ter za povečanje zmogljivosti v nujnih primerih?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se te metode uporabljajo pri ukrepih za preventivo in pripravljenost, ali se za vzpostavitev ali razvoj tega strokovnega znanja izvajajo usposabljanja, in če da, katera, pa tudi morebitne druge ukrepe, ki prispevajo k pridobivanju tega znanja.

Vprašanje opominja na to, na kako širok spekter področij lahko vpliva velika in kompleksna naravna neseča in da je odprava posledic, sanacija in vnovično pripravljavanje na nesrečo potrebna na širokem spektru področij. Na vprašanje je delno odgovorjeno že v odgovorih na vprašanja 22, 37, 47, 48 in 49. Sicer pa je to področje, kjer bo treba postoriti še več aktivnosti. Sistem VPNDN si npr. prizadeva za stalno zagotavljanje in nadomeščanje porabljenih, okvarjenih ali iztrošenih materialnih in drugih sredstev, tako v okviru ustvarjanja ustreznih pogojev za delovanje na upravno-administrativnem področju, še bolj pa na področju odziva (zagotavljanje ustreznih sil in sredstev za ZRP).

Predpisi o gozdovih v zvezi s predmetni vprašanjem natančno določajo naloge in pristojnosti ob naravni ujmi.

Strokovnjaki s področja energije in železnic so glede tega vprašanja usposobljeni in imajo zadostne izkušnje, saj to delo opravljajo v okviru svojih rednih delovnih obveznosti in zadolžitvev.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.3.9 Strokovno tehnično znanje: 3,00.

Ocena ravni tehničnih zmožnosti: 3,33 (3).

Ocena finančnih zmožnosti

3.3.10 Financiranje

V okviru te zahteve se oceni, ali sta zagotovljena razpoložljivost in hitra dostopnost finančnih sredstev za financiranje verjetnih izrednih razmer, ki so bile ugotovljene v okviru ocene tveganja za posamezno nesrečo in načrtovanja.

Vprašanje 50: Ali so pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so potrebni za zmanjšanje ali ublažitev ugotovljenega tveganja za nesrečo oziroma za prilagoditev nanje, opredeljeni oziroma določeni proračun, pravna podlaga in postopki, da se omogoči vnaprejšnje načrtovanje za prožno dodeljevanje sredstev?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se v postopku izvajanja obravnavajo proračunska in pravna vprašanja, povezana s prožnim dodeljevanjem sredstev, ali se sprejmejo oziroma uvedejo konkretni ukrepi za omogočanje prožnosti ter ali tak pristop ovirajo neskladja, dodatne potrebe ali pravne oziroma politične prepreke.

Urejeno financiranje je zelo pomembna podlaga za nemoteno izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Odgovor se deloma lahko naveže na vsebino odgovora na vprašanje 32. Proračunska sredstva na ravni države za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost obstajajo, tako iz rednih sredstev kot iz proračunske rezerve. Ministrstva, pristojni organi ter v manjšem delu tudi občine so proračunski uporabnik.

Predvsem ob večjih naravnih in drugih nesrečah se za nemoteno zagotavljanje izvajanja ukrepov za pripravljenost, zlasti izvajanje zaščite in reševanja, pa tudi za izvajanje drugih ukrepov iz pristojnosti drugih ministrstev, tudi ministrstev, pristojnih za gozdarstvo, železnice in energetiko, lahko prek Vlade RS zagotovijo tudi proračunska sredstva iz proračunske rezerve. Pri žledu je RS glede na ugotovljeno višino škode prejela tudi slabih 20 milijonov evrov iz sredstev Solidarnostnega sklada Evropske unije, vendar se je to zgodilo šele kakšno leto po nesreči. Sredstva so bila uporabljena predvsem na področju gozdarstva in infrastrukture, nekaj pa so jih dobile tudi lokalne skupnosti.

Če je obseg naravne nesreče tolikšen, da gre za naravno nesrečo, se lahko uporabi tudi sredstva proračunske rezerve in z interventnim zakonom določi dodatne ukrepe tudi za gradnjo in vzdrževanje gozdne infrastrukture. Tudi na tem področju velja, da je mogoče tudi koriščenje evropskih sredstev, kadar je odpravo posledic naravne ujme mogoče umestiti v predpise EU. Na nižji ravni predpisi o gozdovih določajo ukrepe in pristojnosti ter vire financiranja za sanacijo gozdov po določeni nesreči gozdne infrastrukture, kot je bilo že podrobno opisano v odgovoru na vprašanje 24.

Na področjih v pristojnosti Ministrstva za infrastrukturo vnaprejšnjega načrtovanja takšnih sredstev ni. Ob večjih nesrečah se za nemoteno zagotavljanje potrebnih aktivnosti prek

Vlade RS zagotovijo tudi proračunska sredstva iz rezerve.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 51: Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost pripravijo sporazumi z deležniki o delitvi stroškov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali obstajajo načrti v zvezi z delitvijo finančnega bremena; navedite, ali se je država članica obrnila na deležnike, in če da, na katere, ter ali se pripravljajo oziroma so že bili sklenjeni sporazumi za kritje teh stroškov.

Odgovor na to vprašanje je podan že v odgovoru na vprašanje 50. Gre torej za ustrezna razmerja višine finančnih sredstev v državnem proračunu za proračunske porabnike.

Ob nesreči in tudi v »mirnodobnem« času, ko se ukrepi za preventivo in pripravljenost načrtujejo, izvajajo in izpopolnjujejo, vsak proračunski uporabnik krije svoje stroške izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost. Po potrebi se lahko v določenih primerih, zlasti ob in po večjih nesrečah, zagotovijo sredstva tudi s prerazporeditvijo sredstev v proračunu, iz proračunske rezerve ali celo z rebalansom proračuna.

OCENA RAVNI: VPNDN: 3, MKGP: 4, MZI: 3, SKUPNA OCENA: 3

Ocena ravni za 3.3.10 Financiranje izvajanja ukrepov: 3,00.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,00 (3).

Ocena zmožnosti izvajanja ukrepov: 3,22 (3).

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled: 3,32 (3).

4 Povzetek ocene

Povzetek ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za žled je pripravljen skladno s petim poglavjem smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče (Povzetek). V tabelaričnem delu v poglavju 4.2 vsebuje kratke povzetke odgovorov iz prejšnjega poglavja, večji poduarek pa je na številčnih ocenah (vrednostih in stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja za žled).

4.1 Pristop oblikovanja ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za žled na različnih vsebinskih ravneh

V povzetku so v preglednici 5 v naslednjem poglavju (4.2) povzete ocene ravni vseh posameznih vprašanj. Poleg ocen ravni vsak odgovor v stolpcu »Opombe« vsebuje tudi strnjen povzetek in po potrebi tudi utemeljitev za izbiro ravni. Vpisna preglednica vsebinsko izhaja iz smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče.

Poleg tega so bile v tej preglednici ugotavljane oziroma na spodaj opisan način opredeljene tudi ocene ravni na nadaljnjih, višjih nivojih oziroma vsebinskih sklopih (na četrtem nivoju (npr. za posamezna področja kot so okvir, koordinacija, oprema, strokovno znanje, drugi deležniki itd.), na tretjem nivoju (npr. za posamezne vrste zmožnosti – upravne, tehnične, finančne), na drugem nivoju (za področje ocene tveganja za posamezno nesrečo, za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) ter na prvem oziroma končnem nivoju - za nesrečo kot celoto.

Postopek ocenjevanja po posameznih vsebinskih sklopih oziroma na vseh nivojih je bil v preglednici 5 v poglavju 4.2, na katero se nanašajo tudi vse nadaljnje razlage, izveden na naslednji način:

1. Posamezno vprašanje in ocena ravni za obravnavano vprašanje (1–51), ki je zapisana ob koncu vsakega odgovora v poglavju 3 in vpisana v preglednico 5 v poglavju 4.2, predstavljata najnižji, 5. nivo. Mogoče so ocene od 1 do 4, vedno v celem številu, v določenih primerih tudi n. r. Na vprašanja v tej oceni so večinoma odgovarjali trije organi (MKGP, MZI, URSZR), ki so pripravili svoj del posameznega odgovora (tako pisno kot številčno oceno ravni), vezanega na delovno področje in pristojnost organa. Ocena ravni posameznega odgovora je bila v takem primeru izračunana tako, da so bile seštete parcialne ocene vseh organov in dobljena vsota deljene s številom organov, ki so na konkretno vprašanje odgovarjali. Tako dobljeno število ni vedno celo število, v tem primeru se je za končno oceno ravni posameznega odgovora upošteval preračun iz preglednice 4.

2. Če je v četrtem nivoju le eno vprašanje, je ocena (vrednost) ravni za ta nivo v bistvu enaka oceni za to vprašanje (tak primer je npr. pri nivoju 3.1.1, kjer je v okviru Okvira le eno vprašanje, podobno je npr. tudi pri vprašanju 7 in ravni 3.1.4 itd.), le da je v tem primeru ocena (vrednost) zapisana kot decimalno število. Če je vprašanj v okviru četrtega nivoja več, je ocena za ta nivo izračunana tako, da so bile seštete ocene vseh posameznih vprašanj in vrednost deljena s številom vprašanj v tem nivoju. Tak primer je npr. pri nivoju 3.1.4, kjer so tri vprašanja. Vprašanj, na katera se zaradi nerelevanosti ne pripravi odgovor (n. r.), ali odgovor iz kakršnih koli vzrokov ni bil pripravljen, se pri tem ne upošteva.

3. Vrednost ravni na tretjem nivoju (npr. Upravnih zmožnosti v vrstici 2) je bila izračunana tako, da so bile seštete vrednosti vseh vsebin na četrtem nivoju (npr. v primeru Upravnih zmogljivosti pri oceni tveganja za posamezno nesrečo je to seštevek vrednosti ravni 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4 in 3.1.5). Dobljena vrednost je bila nato deljena s številom ravni (v konkretnem primeru 5, oziroma z manj, če bi se zgodilo, da na tretjem nivoju morda ne bi imeli relevantnega odgovora oziroma bi bil odgovor n. r.). Tako dobljena vrednost je zapisana kot decimalno število. Dobljena vrednost je na način, opredeljen v preglednici 4, izražena tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled na zaokroženih vsebinskih področjih tretjega nivoja.

4. Vrednost ravni na drugem nivoju – na nivoju ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je izračunana tako, da so bile dobljene (decimalne) vrednosti za ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov in na področju izvajanja ukrepov, torej vrednosti tretjega nivoja, seštete in deljene s tri. Dobljena vrednost je zapisana kot decimalno število, obenem pa je na način, opredeljen v preglednici 4,

preračunana in izražena tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled na področju ocenjevanja tveganja za nesrečo, načrtovanju ukrepov za prevenitvo in pripravljenost ter izvajanju ukrepov za prevenitvo in pripravljenost.

5. Skupna ocena (vrednost in stopnja) zmožnosti za obvladovanje tveganja za posamezno nesrečo (prvi nivo) (vrstica 124 v preglednici 5) je bila izračunana tako, da je bila sešteteta vrednost, povezana z oceno tveganja za posamezno nesrečo (vrstica 39 v preglednici 5), vrednost za načrtovanje ukrepov za prevenitvo in pripravljenost (vrstica 77 v preglednici 5) in vrednost za izvajanje ukrepov za prevenitvo in pripravljenost (vrstica 123 v preglednici 5) ter seštevek deljen s tri. Dobljena vrednost, ki je decimalno število, predstavlja končno vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo. Dobljena vrednost je bila prek opredeljenih rangov v preglednici 4 pretvorjena še v skupno – končno stopnjo zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo.

Vse te izračunane ocene (na četrtem nivoju vrednosti ravni, na višjih nivojih pa vrednosti in stopnje) se bile nato naknadno vpisane še pod posamezne vsebinske sklope vprašanj v prejšnjem poglavju 3.

Preglednica 4 predstavlja preračun vrednosti v cela števila in razlago stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja na posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja.

Preglednica 4: Preračun vrednosti v cela števila in razlaga stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo na posameznih vsebinskih sklopih

Skupna vrednost ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo oziroma posameznih vsebinskih sklopov	Barvna lestvica in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Stanje zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Razlaga stanja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo
do 1,50	1	dejavnosti se večinoma še niso pričele (zmožnosti večinoma niso ugotovljene)	Tveganja za nesrečo se ne obvladuje ali le v manjši meri, vplivi in/ali verjetnosti nesreče se ob takšnem trendu dolgoročno lahko povečujejo
1,51 – 2,50	2	zmožnosti so večinoma ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek	Tveganje za nesrečo se delno ali pretežno obvladuje, ni verjetno zmanjšanje vplivov in/ali verjetnosti nesreče v zadanem obdobju
2,51 – 3,50	3	zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih	Tveganje za nesrečo se obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov na večini področij in/ali verjetnosti nesreče v zadanem obdobju
3,51 – 4,00	4	zmožnosti so večinoma integrirane in se izboljšujejo	Tveganje za nesrečo se v celoti obvladuje, obstaja velika verjetnost zmanjšanja vplivov in/ali verjetnosti nesreče na raven sprejemljivega tveganja za nesrečo v zadanem obdobju

Višja končna vrednost in stopnja predstavljata boljši rezultat. Ocena oziroma vrednost 3,51 ali več pomeni (kar predstavlja najvišjo stopnjo 4) da smo kot država - skupnost sposobni zaznavno zmanjševati vplive in/ali verjetnost obravnavanega tveganja za nesrečo in tudi, da obstaja velika verjetnost, da bi z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost v zadanem obdobju (npr. pri žledu je to obdobje do leta 2024) vplive in/ali verjetnost obravnavne nesreče uspeli znižati do opredeljenega sprejemljivega tveganja za obravnavano nesrečo. Vrednosti rumenega polja (med 2,51 in 3,50), ki se uvrstijo v stopnjo 3, predstavljajo še sprejemljivo raven zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo in pomenijo, da je tveganja za obravnavano nesrečo obvladljivo in da je mogoče upravičeno pričakovati, da bi se glede na ugotovljeno stanje ukrepov za preventivo in pripravljenost velikosti vplivov in/ali verjetnosti lahko nekoliko znižale.

Vrednosti v oranžnem polju (od 1,51 do 2,50 – stopnja 2) ali celo v rdečem polju (do 1,50 – stopnja 1) so nižje, manj zaželeni vrednosti. Takšne vrednosti pomenijo, da se tveganje za

nesrečo le delno ali v veliki meri ne obvladuje oziroma, zlasti pri vrednostih, ki bi se uvrstile v rdeče polje, da nekatere aktivnosti, s katerimi se bi lahko zmanjševalo vplive in/ali verjetnost tveganja pri obravnavani nesreči, niso niti identificirane niti le-te ne potekajo ali pa v neustreznem - premajhnem obsegu.

4.2 Povzetek ocene

Tabelarični povzetek, ki je vsebinsko praktično skoraj v celoti prevzet iz smernic Evropske komisije o zmožnosti obvladovanju tveganj za nesreče, predstavlja jedro tega poglavja. V preglednici so predstavljena vsa vprašanja, dodane ocene ravni zanje, opombe (kratki pozvetki odgovorov in/ali utemeljitev izbire ravni, poleg tega pa še izračuni zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo na višjih nivojih, vse do končne vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled.

Preglednica 5: Povzetek ocene zmožnosti za obvladovanje tveganja za žled

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
1	OCENA TVEGANJA ZA ŽLED		
2	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
3	3.1.1 Okvir		
	Vprašanje 1: Ali je ocena tveganja za posamezno nesrečo umeščena v splošni okvir?	4	Okvir je določen in uveljavljen z Uredbo o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.
4	Ocena ravni za 3.1.1	4,00	
5	3.1.2 Koordinacija		
6	Vprašanje 2: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	4	Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite določa, katere ocene tveganja za posamezne nesreče se izdelujejo, roke za izdelavo, zadolžene organe (nosilci, sodelujoči organi, drugi sodelujoči, Državni koordinacijski organ za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, Medresorska delovna skupina za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče) in njihove naloge.
7	Vprašanje 3: Ali so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno	3	Izhajajoč iz okvira so odgovornosti za izdelavo

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	nesrečo dodeljene subjektom, ki so za to najbolj pristojni?		posameznih ocen tveganja za posamezne nesreče porazdeljene ustrezno, konkretno pri Oceni tveganja za žled pa nosilec ni bil izbran na podlagi ugotavljanja pristojnosti organa.
8	Vprašanje 4: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena medsektorska razsežnost tveganja?	4	Žled je kompleksna nesreča z širokim naborom učinkov, kar se je upoštevalo tudi pri pripravi scenarijev tveganja in analiz tveganja.
9	Ocena ravni za 3.1.2	3,67	
10	3.1.3 Strokovno znanje		
11	Vprašanje 5: Ali se porazdelitev odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo redno pregleduje?	4	Žled je kompleksna nesreča z širokim naborom učinkov, zato je bila v izdelavo Ocene tveganja za žled vključena večina ministrstev in tudi drugih služb (Zavod za gozdove Slovenije ipd.).
12	Vprašanje 6: Ali so strokovnjaki, ki so zadolženi za oceno tveganja za posamezno nesrečo, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo ustrezne izkušnje pri izdelavi ocen tveganj za nesreče?	4	Strokovnjaki oziroma posamezniki, vključeni v izdelavo Ocene tveganja za žled, so strokovno ustrezni, bili pa so tudi v zadostni meri obveščani in informirani o vseh potrebnih vidikih in vprašanjih. Glede na to, da se v preteklosti ocene tveganj za nesreče v konkretni vsebini, načinu dela ipd., v RS niso izdelovale, so bile potrebne izkušnje pridobljene sproti in z izmenjavo z drugimi.
13	Ocena ravni za 3.1.3	4,00	
14	3.1.4 Drugi deležniki		
15	Vprašanje 7: Ali so v postopek ocenjevanja tveganja za posamezno nesrečo vključeni relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči)?	3	V izdelavo Ocene tveganja za žled so bili vključeni določeni drugi sodelujoči (npr. Zavod za gozdove Slovenije), znanstveno-raziskovalne ustanove so bile vključene posredno, prek dostopnih publikacij in študij v zvezi z žledom ipd.
16	Ocena ravni za 3.1.4	3,00	
17	3.1.5 Obveščanje in komuniciranje		
18	Vprašanje 8: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za obveščanje javnosti o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo?	4	Javnost je imela možnost sodelovati pri nastajanju ocene skladno s pravno podlago za izdelavo ocen tveganj za nesreče. Ocena tveganja za žled je javna in javno objavljena v

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
			celoti.
19	Vprašanje 9: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za interno obveščanje o rezultatih ocene tveganja tveganja za posamezno nesrečo, vključno s scenariji tveganja, pridobljenimi spoznanji ipd.?	4	Ocena tveganja za žled je javna in javno objavljena v celoti. Podatke in ugotovitve je mogoče uporabljati skladno s predmetnimi pogoji (npr. navedba vira ipd.).
20	Vprašanje 10: Ali so rezultati ocen tveganja za posamezno nesrečo vključeni v strategijo obveščanja o tveganjih?	4	Strategija obveščanja in rezultati Ocene tveganja za žled niso nujno povezani. Neporedno ugotavljanje nevarnosti pojavljanja žleda je v pristojnosti MOP, kar slednje tudi na ustaljen način izvaja in opozorila distribuira.
21	Ocena ravni za 3.1.5	4,00	
22	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	3,73 (3)	
23	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
24	3.1.6 Metodologija		
25	Vprašanje 11: Ali je metodologijo za ocene tveganja za posamezne nesreče razvil subjekt na nacionalni ali na podnacionalni ravni? Ali je ta metodologija določena ali objavljena? Kateri so njeni ključni elementi?	4	Vsebina ocen tveganja za posamezne nesreče je predpisana z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, ki jo je sprejela Vlada RS; upoštevana je tudi predmetna smernica Evropske komisije. Metode in tehnike za izdelavo konkretne ocene tveganja za posamezno nesrečo izbrere nosilec. Ocene se pregledujejo in dopolnjujejo skladno z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.
26	Vprašanje 12: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena čezmejna razsežnost?	n. r.	Scenariji tveganja niso predvidevali in upoštevali morebitnih čezmejnih razsežnosti.
27	Vprašanje 13: Ali je v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena (kritična) infrastruktura?	3	Kritična infrastruktura (na ravni države) je bila upoštevana skladno z zmožnostmi, predvsem področje elektroenergetike in železniškega prometa.
28	Ocena ravni za 3.1.6	3,50	
29	3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija		
30	Vprašanje 14: Ali je za izdelavo ocene tveganja za posamezno	3	Osnovni pogoji na področju ITK infrastrukture so bili zagotovljeni.

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	nesrečo na voljo ustrezna infrastruktura IKT?		
31	Vprašanje 15: Ali so za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezne informacije in podatki (vključno z zgodovinskimi podatki)?	4	Zaradi nedavnega žleda (2014) so bili na razlogago raznovrstni in ustrezni podatki, ki jih je bilo mogoče uporabiti pri izdelavi Ocene tveganja za žled.
32	Ocena ravni za 3.1.7	3,50	
33	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	3,50 (3)	
34	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
35	3.1.8 Financiranje		
36	Vprašanje 16: Ali je na voljo ustrezna finančna zmogljivost za dejavnosti, povezane z izdelavo in posodobitvami ocene tveganja za posamezno nesrečo?	3	Za izdelavo Ocene tveganja za žled niso bila namenjena kakršnakoli dodatna finančna sredstva. Ne glede na to je bila v okviru možnosti ocena izdelana korektno in kompleksno.
37	Ocena ravni za 3.1.8	3,00	
38	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
39	OCENA ZMOŽNOSTI ZA OCENO TVEGANJA ZA ŽLED	3,41 (3)	
40	NAČRTOVANJE UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
41	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
42	3.2.1. Koordinacija		
43	Vprašanje 17: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	4	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi Republike Slovenije in z resornimi predpisi.
44	Vprašanje 18: Ali so odgovornosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost v zvezi s posameznim tveganjem za nesrečo jasno dodeljene in ali se redno preverjajo?	4	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi Republike Slovenije in z resornimi predpisi. Pravni akti se po potrebi obdobjno spreminjajo glede na nove okoliščine in potrebe.
45	Ocena ravni za 3.2.1	4,00	
46	3.2.2 Strokovno znanje		
47	Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?	4	Odgovor na to vprašanje je načeloma pozitiven.
48	Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za	3	Obseg usposabljanj v zadnjih letih je bil zaradi splošne krize

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?		nekoliko zmanjšan, zlasti to velja za vsebinsko ne neobhodna plačljiva usposabljanja, navedeno še najmanj velja za službe na področju elektroenergetike.
49	Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?	3	Vsi vpleteni so načeloma seznanjeni o splošnih ciljih in prioritetah, nekateri pri oblikovanju teh ciljev in prioritet tudi sodelujejo.
50	Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?	3	Znanje strokovnjakov se lahko pridobi z usposabljanjem, sodelovanjem, izmenjavo dobrih praks. Na predmetnem področju je pomembna tudi strokovna izmenjava informacij med udeleženi v procesu načrtovanja obvladovanja tveganj za nesreče.
51	Ocena ravni za 3.2.2	3,25	
52	3.2.3 Metodologija		
53	Vprašanje 23: Ali so različni pristojni subjekti razvili metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče? Kateri so ključni elementi teh metodologij?	3	Metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganja eksplicitno za žled ne obstajajo. Do neke mere podobne posledice kot pri žledu, nastajajo tudi pri snegolomu, močnem vetru in neurjih.
54	Vprašanje 24: Ali metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče vključujejo opredelitev infrastrukture, ki je pomembna za ublažitev opredeljenih tveganj?	3	Potrebna infrastruktura za ublažitev tveganja je neobhodna pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, zato izvajalci nalog to vsebino morajo upoštevati in neobhodno infrastrukturo opredeliti.
55	Ocena ravni za 3.2.3	3,00	
56	3.2.4 Drugi deležniki		
57	Vprašanje 25: Ali so relevantni javni in zasebni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o postopku načrtovanja in vključeni vanj?	4	Relevantni deležniki so večinoma obveščeni in delno tudi vključeni.
58	Vprašanje 26: Ali se o ugotovitvah tveganja v oceni tveganja za posamezno nesrečo obvesti javnost ali zasebna podjetja, in če da, kako je zagotovljeno	3	Ocena tveganja za žled je javna, javnost se spodbuja k izvajanju osebne in vzajemne zaščite tako s strani URSZR kot tudi s strani SODO in distribucijskih podjetij.

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	spodbujanje javnosti in teh podjetij k načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost?		
59	Vprašanje 27: Ali so subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni vključeni v čezmejno načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	V čezmejno načrtovanje ukrepov sistem VPNDN na področju žleda ni vključen, prav tako ne področje gozdarstva, področji železnic in elektroenergetske infrastrukture pa sta mednarodno vpeta sistema.
60	Ocena ravni za 3.2.4	3,33	
61	3.2.5 Obveščanje in komuniciranje		
62	Vprašanje 28: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči), vključno z državljani, obveščeni o ključnih elementih načrtovanja obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo?	3	Relevantni deležniki so večinoma ustrezno obveščeni o ključnih elementih načrtovanja, tudi državljani so o nekaterih vsebinah obveščeni, lahko sodelujejo pri njihovem nastajanju, določeni streteški dokumenti so javni.
63	Ocena ravni za 3.2.5	3,00	
64	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	3,32 (3)	
65	TEHNIČNE ZMOGLJIVOSTI		
66	3.2.6 Oprema		
67	Vprašanje 29: Ali so na voljo oprema in orodja, ki so potrebni za podporo in/ali izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Ustrezna oprema in orodja so večinoma na voljo.
68	Ocena ravni 3.2.6	3,00	
69	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
70	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
71	3.2.7. Financiranje		
72	Vprašanje 30: Ali se v okviru postopka načrtovanja ocenijo finančne potrebe za izvedbo ukrepov za preventivo in pripravljenost ter opredelijo možni viri financiranja?	4	Načrtovanje in izvajalne ukrepov sta med seboj povezana, za ustrezno izvajanje nalog je treba načrtovati tudi finančna sredstva in vire.
73	Vprašanje 31: Ali se v okviru postopka načrtovanja upoštevajo prihodnji naložbeni načrti in morebitna vloga zasebnega financiranja?	3	Vloga zasebnega financiranja ni velika, zlasti ne na področju elektroenergetske infrastrukture, v sistemu VPNDN se načrtuje vključitev javno-zasebnega partnerstva predvsem na področju opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter informacijskih in telekomunikacijskih rešitev in

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
			sistemov.
74	Vprašanje 32: Ali se v okviru postopka načrtovanja vnaprej opredelijo oziroma sprejmejo postopki ali načrti, s katerimi se zagotovi financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebnih za ublažitev ugotovljenega tveganja na nesrečo?	3	Brez urejenega financiranja ni mogoče izvajati ustreznega načrtovanja ukrepov, financiranje ukrepov je zagotovljeno s proračunom RS, omrežnino ipd.
75	Ocena ravni za 3.2.7	3,33	
76	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,33 (3)	
77	OCENA ZMOŽNOSTI NAČRTOVANJA UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST	3,22 (3)	
78	IZVAJANJE UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
79	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
80	3.3.1 Strategija/politika/metodologija		
81	Vprašanje 33: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče? Ali je del strategije ali politike in ali je bila opredeljena metodologija?	3	Načrtovanje in izvajanje ukrepov morata biti neločljivo povezana. Rezultati ocen tveganja za posamezne nesreče se v splošnem zaradi nedavnosti njihove izdelave verjetno še niso začeli množično uporabljati pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost. Enako velja tudi v obratni smeri.
82	Vprašanje 34: Ali so razvite metode za poročanje o škodi in človeških žrtvah ter ali se stroški škode ocenijo, dokumentirajo in hranijo?	4	Ministrstva imajo razvite metode za ugotavljanje škode, kar se tiče žleda, zanj velja tudi Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč. Podatki o škodi in posledicah se prek komisij za ocenjevanje škode in podatkov ministrstev zbirajo v aplikaciji URSZR AJDA. Končni podatki o škodi so uradni in jih sprejme Vlada RS.
83	Ocena ravni za 3.3.1	3,50	
84	3.3.2. Koordinacija		
85	Vprašanje 35: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	4	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakon o vladi in z resornimi predpisi.

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
86	Ocena ravni za 3.3.2	4,00	
87	3.3.3.Strokovno znanje		
88	Vprašanje 36: Ali porazdelitev odgovornosti med strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustreza najnovejšim razmeram in ali so na voljo zadostna sredstva za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi postopka načrtovanja?	4	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakon o Vladi Republike Slovenije in z resornimi predpisi.
89	Vprašanje 37: Ali so strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje?	4	Strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, so večinoma ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje.
90	Ocena ravni za 3.3.3	4,00	
91	3.3.4 Drugi deležniki		
92	Vprašanje 38: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali pri tem sodelujejo?	4	Odgovor je podoben kot na vprašanje 37.
93	Vprašanje 39: Ali je subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni vključen v izvajanje čezmejnih ukrepov za preventivo in pripravljenost?	4	Železniški promet in prenos električne energije sta stalno in neposredno vpeta v mednarodni prostor, v izvajanju ukrepov na področju žleda pa področje gozdarstva in sistem VPDN nista mednarodno vpeta. Ne glede na to je bila ob žledu leta 2014 izvedena mednarodna pomoč držav predvsem Evropske Unije in Jugovzhodne Evrope na obeh področjih.
94	Vprašanje 40: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani teh javnih in zasebnih deležnikov zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo?	4	Na elektroenergetskem in področju in področju železnic zasebni deležniki praktično niso udeleženi. V izvajanju ukrepov na področju gozdarstva so vpeti tudi lastniki gozdov.
95	Ocena ravni za 3.3.4	4,00	
96	3.3.5 Postopki		
97	Vprašanje 41: Ali izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema razvoj postopkov za zgodnje opozarjanje, aktiviranje,	3	Na vseh obravnavanih področjih ti postopki obstajajo. Najpomembnejše je zgodnje obveščanje o nevarnosti žleda, ki

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	dispečerstvo, deaktiviranje ali spremljanje?		ga izvaja ARSO, tako sistema VPNDN, kot pristojnih organov in služb v okviru MZI. Dispečerstvo, aktiviranje in spremljanje pa je ob nesreči zlasti pomembno v sistemu VPNDN, na področju električne energije ter železnic.
98	Ocena ravni za 3.3.5	3,00	
99	3.3.6 Obveščanje in komuniciranje		
100	Vprašanje 42: Ali so potrebne informacije na voljo in se redno izmenjujejo znotraj subjekta na nacionalni ali podnacionalni ravni?	3	Informacije so razpoložljive in se praviloma izmenjujejo, so pa še možnosti za izboljšanje.
101	Vprašanje 43: Ali se izvajajo komunikacijske strategije in ali se uporabljajo različna medijska orodja (vključno z družbenimi mediji) za učinkovito izmenjavo informacij z državljanji, osveščanje in krepitev zaupanja?	4	Zlasti pristojna ministrstva in organi kot so SODO in distributerji se poslužujejo različnih komunikacijskih pristopov pri obveščanju in ozaveščanju javnosti, uporablja pa se že tudi sodobna družbena omrežja.
101	Ocena ravni za 3.3.6	3,50	
102	OCENA UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	3,67 (4)	
103	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
104	3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT		
105	Vprašanje 44: Ali se analizira stanje infrastrukture, ki je relevantna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	4	Analiziranje stanja relevantne infrastrukture je osnova za njeno nadgradnjo, zamenjavo, posodobitev ali dopolnitev in kot taka neobhodna.
106	Ocena ravni 3.3.7	4,00	
107	3.3.8 Oprema in zaloge		
108	Vprašanje 45: Ali se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost? Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost opredelijo možne potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence?	3	Vprašanje je vsebinsko delno povezano s prejšnjim vprašanjem.
109	Vprašanje 46: Ali se med izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost ugotovijo tveganja dobavne verige in ali se sprejmejo ukrepi za zmanjšanje tveganja za motnje v oskrbi?	3	Na sicer nejasno vprašanje je delno odgovorjeno že v odgovorih na vprašanja 22, 37, 47, 48 in 49.
110	Ocena ravni za 3.3.8	3,00	
111	3.3.9 Strokovno tehnično znanje		
112	Vprašanje 47: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za	3	Ustrezno tehnično znanje načeloma ni vprašljivo, vendar so

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebno strokovno tehnično znanje, da lahko zagotovijo ustrezno izvajanje ukrepov, ter ali je poskrbljeno za ohranjanje in nadaljnji razvoj tega znanja?		za ustrezno izvajanje ukrepov potrebni še drugi pogoji (zadostno število kadrov, finančno pokritje izvajanja ukrepov itd.).
113	Vprašanje 48: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje o nabavnih in logističnih postopkih, ki so potrebni za opravljanje njihovih nalog, in ali jim je bilo zagotovljeno ustrezno usposabljanje za uporabo teh postopkov?	3	Logistične naloge in postopke lahko načeloma izvajajo tudi druge službe v okviru služb določenega organa. Bolj pomembna je ustrezna povezava med temi strokovnjaki in službami, pristojnimi za logistične postopke v okviru določenega strokovnega organa.
114	Vprašanje 49: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje za načrtovanje življenjskega cikla in zmogljivosti za takojšen odziv, in ali se te metodologije uporabijo za pregled delovanja opreme in sistemov ter za povečanje zmogljivosti v nujnih primerih?	3	Vprašanje opominja na to, na kako širok spekter področij lahko vpliva velika in kompleksna naravna neseča in da je odprava posledic, sanacija in vnovično pripravljanje na nesrečo potrebna na širokem spektru področij. Na vprašanje je delno odgovorjeno že v odgovorih na vprašanja 22, 37, 47 in 48.
115	Ocena ravni 3.3.9	3,00	
116	OCENA TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	3,33 (3)	
117	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
118	3.3.10 Financiranje		
119	Vprašanje 50: Ali so pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so potrebni za zmanjšanje ali ublažitev ugotovljenega tveganja za nesrečo oziroma za prilagoditev nanje, opredeljeni oziroma določeni proračun, pravna podlaga in postopki, da se omogoči vnaprejšnje načrtovanje za prožno dodeljevanje sredstev?	3	Financiranje izvajanja ukrepov je načeloma zagotovljeno in načrtovano, predvsem ob večjih nesrečah pa se lahko s prerazporeditvijo finančnih sredstev oziroma rebalansom proračuna predvsem na državni ravni omogoča prožnejše dodeljevanje finančnih sredstev glede na potrebe in aktivnosti med/po večjih nesrečah.
120	Vprašanje 51: Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost pripravijo sporazumi z deležniki o delitvi stroškov?	3	Na to vprašanje je odgovor načeloma podan že v prejšnjem odgovoru.
121	Ocena ravni 3.3.10	3,00	
122	OCENA FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
123	OCENA ZMOŽNOSTI IZVAJANJA UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST	3,33(3)	

NESREČA: žled			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
124	SKUPNA OCENA ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA NESREČO (ŽLED)	3,32 (3)	

Iz preglednice izhaja, da nobenemu odgovoru na vprašanja ni bila dodeljena nižja raven kot 3, to velja tudi za ocene oziroma vrednosti na ostalih nivojih oziroma vsebinskih sklopih.

Naslednja preglednica predstavlja zmožnost obvladovanja tveganja za žled glede na posamezne vsebinske sklope od četrtega do prvega nivoja.

Preglednica 6: Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled po vsebinskih sklopih od četrtega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (4. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (3. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (2. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (1. nivo)
Okvir	4,00			
Koordinacija	3,67			
Strokovno znanje	4,00			
Drugi deležniki	3,00			
Obveščanje in komuniciranje	4,00			
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za žled		3,73 (4)		
Metodologija	3,50			
Informacijska in komunikacijska tehnologija	3,50			
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za žled		3,50 (3)		
Financiranje	3,00			
Finančne možnosti za Oceno tveganja za žled		3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju Ocene tveganja za žled</i>			3,41(3)	
Koordinacija	4,00			
Strokovno znanje	3,25			
Metodologija	3,00			
Drugi deležniki	3,33			
Obveščanje in komuniciranje	3,00			
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,32 (3)		
Oprema	3,00			
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		
Financiranje	3,33			
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,33 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju načrtovanja</i>			3,22 (3)	

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (4. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (3. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (2. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (1. nivo)
ukrepov za preventivo in pripravljenost				
Strategija/politika/metodologija	3,50			
Koordinacija	4,00			
Strokovno znanje	4,00			
Drugi deležniki	4,00			
Postopki	3,00			
Obveščanje in komuniciranje	3,50			
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,67 (4)		
Infrastruktura, vključno z IT	4,00			
Oprema in zaloge	3,00			
Strokovno tehnično znanje	3,00			
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,33 (3)		
Financiranje	3,00			
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		
Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost			3,33 (3)	
Skupna ocena vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled				3,32 (3)

Iz preglednice 6 izhaja, da je najbolje ocenjeno področje upravnih zmogljivosti za oceno tveganja za žled (vrednost 3,73, najvišja mogoča ocena je 4,00) ter upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrednost 3,67). Slabše (vrednosti 3,33 ali 3,00) so bila ocenjena vsa preostala področja ocenjevanja. Na drugem nivoju ocenjevanja je bila najbolje ocenjena Ocena tveganja za žled (vrednost 3,41), preostali dve področji ocenjevanja (načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) pa sta dobili oceno - vrednost 3,22 oziroma 3,33. Skupna

vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za žled znaša 3,32, kar obenem pomeni, da je zmožnosti obvladovanja tveganja za žled določena oziroma ugotovljena 3. stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja od štirih mogočih. Dobljen rezultat je razmeroma dober.

Kar se tiče načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, je URSZR za področje VPNDN odgovorila na 31 vprašanj od skupno 35, povprečna vrednost vseh odgovorov je znašala 3,19. MKGP je odgovorilo na 33 vprašanj, povprečna vrednost njihovih odgovorov znaša 3,67. MZI je odgovorilo na vseh 35 vprašanj, povprečna vrednost njihovih odgovorov je 3,46.

Iz teh ocen gre sklepati o razmeroma dobri pripravljenosti družbe na žled.

5 Ugotovitve s pojasnili

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled ima za cilj ugotoviti sposobnost države oziroma za obvladovanje tveganja za žled predvsem glede na vplive, ugotovljene v Oceni tveganja za žled. Na verjetnost oziroma pogostost pojavljanja žleda namreč ni mogoče vplivati.

Žled je led, ki se nabere bodisi na delih rastlin bodisi na predmetih in zgradbah ter tleh. Nastane pozimi, ko pri tleh dežuje ali rosi pri temperaturah pod lediščem oziroma ko padavine v tekoči obliki padajo na podhlajeno podlago. Tipično za nastanek žleda je, da je ob padavinah temperatura prizemne plasti zraka pod lediščem, medtem ko je nad njo plast toplega zraka s pozitivnimi temperaturami. Žled spada med naravne nesreče, katerih posledice so lahko različne, obsežne in zelo neprijetne. Največ škode žled s preobtežitvijo povzroči v gozdovih, pogosto pa tudi na elektroenergetski infrastrukturi. Poleg tega žled negativno vpliva tudi na prometne tokove, ki so lahko precej upočasnjeni, ovirani, pogosto pa tudi prekinjeni. Dolgotrajnejše in obsežnejše pomanjkanje električne energije in zmanjšana prevoznost prometnih infrastrukturnih sistemov znatno vpliva na vsakodnevno življenje in aktivnosti ljudi, gospodarstva in družbe kot celote.

V RS se žled, predvsem pa najdebelejši, najpogosteje pojavlja v t. i. žlednih pokrajinah. Gre za pas od severozahodnega do južnega dela države, ki zajema območja predalpskega Idrijskega hribovja, prek Visokega Krasa (Trnovski gozd, Nanos, Hrušica, Javornik, Snežnik) in njegovega obrobja in sosedstva (Cerkljansko hribovje, Banjšice, Pivka, Senožeški hribi, Brkini) do hrvaške meje (Slavnik, Čičarija). Območje najdebelejšega žleda običajno zajema predele med 600 in 900 metri nadmorske višine.

Upoštevajoč zgodovinske in novejšje podatke so bile največje žledne ujme na območju današnje RS v zadnjem desetletju devetnajstega stoletja, leta 1933, 1952, 1975, 1980, 1985, 1996, 1997 in 2014. Nedvomno je najhujše posledice v zadnjih več kot sto letih povzročila zadnja velika žledna ujma leta 2014, ko so bile posledice za okoli desetkrat hujše kot npr. ob razmeroma intenzivnih žlednih dogodkih v zimah 1995/96 in 1996/97. V žledni ujmi leta 2014 je umrlo 16 ljudi, poškodovanih pa jih je bilo po oceni vsaj 190. Škode je bilo za skoraj 476 milijonov evrov, kar je predstavljalo 1,31 % BDP RS v letu nesreče. Povratna doba takšnega žlednega dogodka je ocenjena na več kot 100 let. Verjetnost manj intenzivnega pojavljanja žleda je velika, vendar takšni dogodki povzročajo škodo, nižjo od 100 milijonov evrov (kar predstavlja do 0,28 odstotka BDP v letu 2014) ali celo nižjo (manj kot 50 milijonov evrov oziroma do 0,14 odstotka BDP v letu 2014).

V okviru ocene so bili identificirani ukrepi za preventivo in pripravljenost, s katerimi bi bilo v prihodnosti ob njihovem ustreznem načrtovanju in izvajanju v doglednem času mogoče zmanjšati posledice žleda tako na določenih področjih kot na splošno. Ukrepi za preventivo in pripravljenost so bili identificirani na MZI (za področje elektroenergetske infrastrukture in železniškega prometa in infrastrukture), na MKGP (za gozdove) in na URSZR (za področje VPNDN). Ti ukrepi so predstavljeni v razvidih, ki so priloga te ocene. Pripravljeni so bili štiri področni razvidi, identificiranih pa skupaj 26 ukrepov za preventivo in pripravljenost. Osem ukrepov oziroma ukrepe na osmih področjih je identificirala URSZR, šest MKGP, preostalih 12 pa MZI, ločeno po šest za področje elektroenergetske infrastrukture in železniškega

prometa oziroma infrastrukture. Identificirani ukrepi za preventivo in pripravljenost so enovito in splošno predstavljeni v področnih razvidih, ki so v prilogi te ocene.

Za obvladovanje tveganja za žled so pomembni predvsem ukrepi, zlasti za preventivo, v pristojnosti MKGP ter MZI. Na področjih, ki so v pristojnostih teh dveh ministrstev, je bila namreč v preteklih žlednih dogodkih, zlasti pa leta 2014, povzročena največja škoda (škoda v gozdovih, škoda na elektroenergetskih sistemih, škoda na področju železniškega prometa) in predvsem na področjih, ki so v pristojnosti MZI, je določene vplive žleda mogoče tudi zmanjšati.

Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče opredeljuje že Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite in smernica Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, vsebuje pa jih tudi 18.c člen Uredbe o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Gre za »velikost« posameznega tveganja za nesrečo, ki prek vplivov tveganja in verjetnosti za nesrečo za državo predstavlja še sprejemljive izgube. Sprejemljiva tveganja za nesreče bi v bistvu morala predstavljati cilj, do katerega naj bi postopno prišli z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so v pristojnosti vseh ministrstev. To pomeni, da brez opredelitve sprejemljivega tveganja za nesreče ni mogoče ustrezno vsebinsko in časovno ustrezno prilagoditi oziroma dolgoročno ustrezno izpopolniti/izboljšati načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, da bi te cilje (zmanjšanje vplivov tveganja in/ali verjetnosti nesreče) lahko dosegli. Pri žledu je bilo določeno, da je prvo ciljno obdobje leto 2024, to je desetletje po zadnji veliki žledni ujmi. Kar se tiče žleda, njegove verjetnosti ni mogoče zmanjšati, lahko se zmanjšuje le nekatere njegove vplive.

Izhodšča za ugotavljanje sprejemljivega tveganja za žled so predstavljali žledni in z žledom povezani dogodki, opredeljeni v Scenariju tveganja 3 in Scenariju tveganja 4. Oblikovanje sprejemljivega tveganja za žled je potekalo tako, da se je na nekaterih ključnih področjih najprej ocenjevalo, za koliko bi bile manjše posledice žleda, če bi se leta 2024 ponovil žledni dogodek iz leta 2014, ob ustreznem načrtovanju in izvajanju identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost v obdobju med obema letnicama. Na podlagi teh ocen so bile ocenjene še vse preostale bistvene posledice žleda, ki sestavljajo sprejemljivo tveganje za žled glede na vse štiri scenarije tveganja iz Ocene tveganja za žled. Prikazane so v naslednji preglednici.

Preglednica 7: Sprejemljivo tveganje za žled ob ponovitvi scenarijev tveganja iz Ocene tveganja za žled do leta 2024

	Scenarij tveganja 1	Scenarij tveganja 2	Scenarij tveganja 3	Scenarij tveganja 4
Število mrtvih ljudi	do 5	do 5	13	29–31
Stopnja vpliva	1	1	3	3
Število ranjenih ali bolnih ljudi	do 15	do 10	160	225–270
Stopnja vpliva	2	1	3	3

	Scenarij tveganja 1	Scenarij tveganja 2	Scenarij tveganja 3	Scenarij tveganja 4
Število evakuiranih ljudi (trajni ukrep)	0	0	0	0
Stopnja vpliva	/	/	/	/
Gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino/ odstotkov BDP iz leta 2014	od 50 do 70 milijonov evrov (od 0,14 do 0,19 % BDP)	od 35 do 55 milijonov evrov (od 0,10 do 0,15 % BDP)	403.000.000 evrov (1,11 % BDP)	693.000.000 evrov (1,91 % BDP)
stopnja vplivov	1	1	3	4
Vrednost/stopnja političnih in družbenih vplivov	1,06/1	1,06/1	2,39/2	2,61/3
Verjetnost	enkrat na 30 do 50 let	enkrat na 10 do 30 let	enkrat na več kot 100 let	enkrat na več kot 100 let

Prek vprašanj, neposredno prevzetih iz predmetne smernice Evropske komisije za ocenjevanje obvladovanja tveganj za nesreče, so bile v oceni ocenjene zmožnosti za obvladovanje tveganja za žled na treh področjih: na področju ocenjevanja tveganja za žled, načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in to s treh vidikov: upravnega, tehničnega in finančnega. Zmožnost obvladovanja tveganja za nesrečo ne pomeni le prizadevanj v smeri zmanjševanja obsega posledic nesreče, temveč tudi zmožnost hitrejšega odpravljanja posledic nesreče in tudi sanacije.

Skupno število vprašanj je 51, tudi v okviru posameznega področja in vidika so vprašanja umeščena v več podpoglavij, ki vsak zase tvorijo zaokroženo celoto. Ocenjene ravni pri posameznih odgovorih so lahko tudi delno subjektivne narave, saj Evropska komisija ni pripravila posebnih navodil oziroma metodološkega pristopa in natančnejših kriterijev za ocenjevanje ocene ravni. Zaradi narave vprašanj, ki niso nujno najustreznejša, in zaobjemanja načeloma vseh identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost praviloma v vsak posamezni odgovor so le-ti po svoji vsebini splošne narave. Ne glede na to je iz Ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za žled mogoče oblikovati določene zaključke in ugotovitve.

Splošna ugotovitev je, da nobeno posamezno vprašanje, kakor tudi posamezna vsebinska področja na višjih nivojih, niso bila ocenjena z oceno, nižjo od 3.

Na področju ocene tveganja za žled je ocenjena zmožnost dobra in številčno znaša 3,41. Upravne zmogljivosti so bile ocenjene najboljše, z oceno oziroma vrednostjo 3,72, tehnične pa z vrednostjo 3,50. Skupna ocena bi bila še višja, če ne bi bila finančna zmožnost ocenjena nižje – z vrednostjo 3,00. Za Oceno tveganja za žled namreč ni bilo načrtovanih nobenih

namenskih finančnih sredstev. Omenjeno dejstvo sicer ni vplivalo na kakovost izdelave ocene.

Preglednica 8: Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled po posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za žled	3,73 (4)		
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za žled	3,50 (3)		
Finančne možnosti za Oceno tveganja za žled	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju Ocene tveganja za žled</i>		3,41(3)	
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,32 (3)		
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,33 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>		3,22 (3)	
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,67 (4)		
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,33 (3)		
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za žled na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>		3,33 (3)	
Skupna vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled			3,32 (3)

Vsebinski sklopi	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled
Razlaga vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled	zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih – tveganje za žled se večinoma obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov žleda na večini področij v zadanem obdobju		

Na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled dosegla vrednost 3,22. Upravne zmožnosti so bile ocenjene z vrednostjo 3,32, tehnične s 3,00 in finančne zmožnosti z vrednostjo 3,33. Na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za žled dosegla vrednost 3,33. Mogoče gre nekoliko višjo oceno kot pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost iskati v večji angažiranosti, zlasti v nujnih primerih, ko se zgodijo večje nesreče in je potrebno najboljše mogoče ukrepanje na vseh področjih. Najboljša ocena na tem področju je dosegla vrednost 3,67, gre pa za upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Kar se tiče načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, je URSZR za področje VPNDN odgovorila na 31 vprašanj od skupno 35, povprečna vrednost teh odgovorov je znašala 3,19. MKGP je odgovorilo na 33 vprašanj, povprečna vrednost njihovih odgovorov znaša 3,67. MZI je odgovorilo na vseh 35 vprašanj, povprečna vrednost njihovih odgovorov pa je 3,46.

Iz dobljenih ocen ravni ter ocen na višjih nivojih bi lahko sklepali, da je RS razmeroma dobro pripravljena na intenzivne žledne dogodke. To nenazadnje dokazuje razmeroma hitra odprava najbolj bistvenih posledic zadnjega velikega žlednega dogodka leta 2014. Žledni dogodek leta 2014 z vidika obsega in škode namreč ni bil običajen, ampak razmeroma precej izjemen dogodek z ocenjeno povratno dobo več kot 100 let. Na tako obsežne posledice, zlasti na elektroenergetskem področju, država verjetno ni bila docela ustrezno pripravljena, a tako hudega žlednega dogodka dotlej še ni bilo. Vendar so bile intervencije zaščite, reševanja in pomoči v okviru VPNDN ter aktivnosti organov in služb, zlasti pristojnih za gozdarstvo, promet in elektroenergetsko infrastrukturo, da bi razmere v čimkrajšem času lahko nadzorovali oziroma obvladovali, izvedene v najboljše mogočem obsegu in z največjimi naporji. Najhujše posledice žleda so bile odpravljene v dobrem tednu dni, večina posledic na področju elektroenergetske infrastrukture pa do mere, ko prebivalci in družba večinoma niso več čutili posledic žleda, v nekaj tednih in mesecih po dogodku. Železniška infrastruktura se je obnavljala več kot poldrugo leto, v glavnem gre za železniško progo med Ljubljano in Koprom. Tako elektroenergetski sistem kot železniška infrastruktura naj bi bila po odpravi posledic in izvedeni sanaciji zdaj nekoliko bolj odporna na žled kot pred letom 2014. Posledice žleda v gozdovih so bile do mogoče mere odpravljene dobro leto po nesreči.

Nadaljnji napredek, zlasti pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, lahko v obdobju do leta 2024 iščemo predvsem v večji številčnosti kadra na vseh področjih,

večji vključitvi in upoštevanju strokovnih in znanstvenih izsledkov, sodobnejših informacijskih tehnologij in podatkovnih aplikacij, ustrezne opreme in infrastrukture za načrtovanje in izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenosti in v še višji ravni usposobljenosti pristojnih deležnikov, čeprav ocene ravni posameznih odgovorov v tej oceni, navedenega vselej izrazito ne izkazujejo. Na nekaterih področjih bi veljalo razmisliti tudi o večji vključenosti znanstvenih in raziskovalnih organizacij. Nekoliko slabše ocene v zvezi s finančno zmožnostjo na vseh treh osnovnih ocenjevalnih področjih gre verjetno pripisati zaostrenim gospodarskim razmeram v zadnjih letih, zaradi katerega v okviru rednih dejavnosti in financiranja le-teh (mednje pa spadajo tudi v tej oceni obravnavane vsebine) verjetno niso bila namenjena vsa potrebna finančna sredstva. Glede na to, da so se gospodarske in zlasti finančne okoliščine v državi v zadnjem obdobju izboljšale, bi bilo v prihodnjem obdobju smiselno pričakovati pozitivne spremembe tudi na področju financiranja vsebin, ki so predmet te ocene. Ustrezni finančni pogoji pa so ključni zlasti pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Pri ocenjevanju je treba omeniti tudi ustrezen časovni razmik med zadnjo veliko žledno ujmo leta 2014 in samim potekom ocenjevanja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled. Ta je bil po mnenju pripravjalcev ocene ustrezen. Če bi ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganja za žled potekalo neposredno po sami žledni ujmi, bi obstajala znatna možnost, da bi bila pod vtisom posledic dogodka, zmožnost obvladovanja tveganja za žled ocenjena slabše.

Skupna ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za žled (stopnja 3 od mogočih 4) in dobljena vrednost (3,32 od najvišje mogoče vrednosti 4,00) ne glede na določene ugotovitve in kot že omenjeno, kažeta na sorazmerno dobro pripravljenost države na žled in prav tako tudi na znatno možnost, da bi v prihodnjih letih z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost posledice bodočih velikih žlednih dogodkov na večini področij lahko še zmanjšali, dejanske posledice bodočih žlednih dogodkov pa hitreje odpravili.

6 Razlaga pojmov, kratic in krajšav

Navedene so najbolj pogoste krajšave oziroma kratice, uporabljene v tej oceni.

AML	Advanced mobile location
ARSO	Agencija za okolje Republike Slovenije
ARRS	Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
BDP	bruto družbeni proizvod
BND	bruto narodni dohodek
CER	Community of European Railway and Infrastructure Companies
CZ	Civilna zaščita
CZ RS	Civilna zaščita Republike Slovenije
DMR	Digital mobile radio
ELES	Sistemski operater prenosnega omrežja
ENTSO-E	European Network of Transmission System Operators for Electricity
ERA	European Union Agency for railways
ERCC	Evropski center za usklajevanje nujne pomoči pri Evropski komisiji
EURELECTRIC	Electricity for Europe (sektorsko združenje, ki zastopa skupne interese elektroindustrije (proizvajalce in porabnike električne energije) v evropskem prostoru
EV-1	Energetski zakon
GSM-R	Sistem digitalne povezave med prometnikom in strojevodjo vlaka
ITK	Informacijski in telekomunikacijski sistemi
IŽD	Izvršilni železniški delavci
JGS	Javna gozdarska služba
KGZS	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
MF	Ministrstvo za finance
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MO	Ministrstvo za obrambo
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MZI	Ministrstvo za infrastrukturo
OOA	obveščanje, opozarjanje in alarmiranje
n. r.	vsebina vprašanja je glede na nesrečo nerelevantna
RS	Republika Slovenija
SIJA	Sistem javnega alarmiranja
SODO	Sistemski operater distribucijskega omrežja
SONDO	Sistemska obratovalna navodila za distribucijsko omrežje električne energije
SONPO	Sistemska obratovalna navodila za prenosno omrežje električne energije
SUMO	Sistem za ugotavljanje meja obratovanja
SV	Slovenska vojska
SŽ	Slovenske železnice
UIC	International union of railways
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
VPNDN	varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
ZARE	Radijski sistem in sistem osebne klica v sistemu VPNDN

ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZiR	zaščita in reševanje
ZJN	Zakon o javnem naročanju
ZRP	zaščita, reševanje in pomoč
ZVNDN	Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami

7 Viri

1. Ocena tveganja za žled, verzija 2.0, 2016. Ministrstvo za obrambo, 2016.

8 Priloge

Priloga 1. Razvid za področje elektroenergetske infrastrukture (MZI).

Priloga 2. Razvid za področje železniškega prometa in infrastrukture (MZI).

Priloga 3. Razvid za področje gozdarstva (MKGP).

Priloga 4. Razvid za področje sistema VPNDN (MO, URSZR).

9 Evidenčni list sprememb, dopolnitev in posodobitev

/